

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (üheksas koda laiendatud koosseisus)

5. oktoober 2020*

Konkurents – Keelatud kokkulepped – Haldusmenetlus – Kontrolli määramise otsus – Määruse nr 1/2003 (EÜ) artikli 20 õigusvastasuse vastuväide – Õigus tõhusale õiguskaitsevahendile – Poolte võrdsus – Põhjendamiskohustus – Õigus ruumide puutumatusel – Piisavalt veenvad kaudsed tõendid – Proportsionaalsus

Kohtuasjas T-249/17,

Casino, Guichard-Perrachon, asukoht Saint-Étienne (Prantsusmaa),

Achats Marchandises Casino SAS (AMC), varem EMC Distribution, asukoht Vitry-sur-Seine (Prantsusmaa),

esindajad: advokaadid D. Théopile, I. Simic, O. de Juvigny, T. Reymond, A. Sunderland ja G. Aubron,

hagejad,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: B. Mongin, A. Dawes ja I. Rogalski, keda abistas advokaat F. Ninane,

kostja,

keda toetab

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: S. Boelaert, S. Petrova ja O. Segnana,

menetlusse astuja,

mille ese on ELTL artikli 263 alusel esitatud nõue tühistada komisjoni 9. veebruari 2017. aasta otsus C(2017) 1054 (final), millega kohustati Casino, Guichard-Perrachoni ja kõiki tema poolt otseselt või kaudselt kontrollitavaid äriühinguid alluma kontrollile vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 20 lõigetele 1 ja 4 (juhtum AT.40466 – Tute 1),

ÜLDKOHUS (üheksas koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: president S. Gervasoni (ettekandja), kohtunikud L. Madise, R. da Silva Passos, K. Kowalik-Bańczyk ja C. Mac Eochaidh,

kohtusekretär: ametnik M. Marescaux,

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 29. jaanuari 2020. aasta kohtuistungil esitatut,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

on teinud järgmise

otsuse

I. Õiguslik raamistik

- 1 Nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003 [ELTL] artiklites [101] ja [102] sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (EÜT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205) artiklis 20 „Komisjoni kontrollivolitused“ on sätestatud:

„1. Komisjon võib käesoleva määrusega talle pandud ülesannete täitmiseks korraldada ettevõtjate ja ettevõtjate ühenduste puhul kogu vajaliku kontrolli.

2. Komisjoni poolt kontrolli teostamiseks volitatud ametnikel ja teistel kaasasolevatel isikutel on õigus:

- a) siseneda ettevõtjate ja ettevõtjate ühenduste kõikidesse ruumidesse, territooriumile ja transpordivahenditesse;
- b) kontrollida raamatupidamis- ja muid äridokumente olenemata sellest, millisel andmekandjal neid hoitakse;
- c) teha või saada mis tahes kujul koopiaid või väljavõtteid sellistest raamatupidamis- ja muudest dokumentidest;
- d) pitseerida äriruume ning raamatupidamis- ja muid dokumente sellise aja jooksul ja sellises ulatuses, mis on vajalik kontrolli läbiviimiseks;
- e) paluda ettevõtja või ettevõtjate ühenduse esindajalt või töötajalt uurimise eesmärgil selgitusi uuritava küsimusega seotud asjaolude või dokumentide kohta ning registreerida vastused.

3. Komisjoni poolt kontrolli teostamiseks volitatud ametnikud ja teised kaasasolevad isikud kasutavad oma õigusi kirjaliku volituse esitamisel, kus on nimetatud kontrolli objekt ja eesmärk ning artiklis 23 ettenähtud trahvid juhuks, kui nõutavad raamatupidamis- või muud äridokumendid esitatakse puudulikult või vastused käesoleva artikli lõike 2 alusel esitatud küsimustele on ebaõiged või eksitavad. Aegsasti enne kontrollimist teatab komisjon sellest konkurentsiasutusele selles liikmesriigis, mille territooriumil kontrollimine läbi viiakse.

4. Ettevõtjad ja ettevõtjate ühendused peavad alluma komisjoni otsusega määratud kontrollimisele. Otsuses täpsustatakse kontrollimise objekt ja eesmärk, määratakse selle alguskuupäev ning märgitakse artiklites 23 ja 24 ette nähtud sanktsioonid ja õigus otsuse läbivaatamisele Euroopa Kohtus. Komisjon teeb sellised otsused pärast konsulteerimist selle liikmesriigi konkurentsiasutusega, mille territooriumil kontrollimine läbi viiakse.

5. Konkurentsiasutuse ametnikud ning selle asutuse poolt volitatud või määratud ametnikud liikmesriigis, mille territooriumil kontrollimine läbi viiakse, peavad selle asutuse või komisjoni palvel komisjoni ametnikke ja teisi kaasasolevaid isikuid aktiivselt abistama. Selleks võivad nad kasutada lõikes 2 täpsustatud volitusi.

6. Kui komisjoni poolt volitatud ametnikud ja teised kaasasolevad isikud leiavad, et ettevõtja ei nõustu käesoleva artikli kohaselt nõutava kontrollimisega, peab asjaomane liikmesriik osutama neile vajalikku abi, taotledes kontrolli läbiviimiseks vajaduse korral abi politseilt või samaväärselt täitevasutuselt.

7. Kui lõikes 6 sätestatud abi eeldab siseriiklike eeskirjade kohaselt kohtu luba, tuleb see taotleda. Sellist luba võib taotleda ka ettevaatusabinõuna.

8. Lõikes 7 osutatud loa taotlemisel kontrollib siseriiklik kohus komisjoni otsuse autentsust ning seda, et kavandatud sunnimeetmed ei oleks kontrolli sisu seisukohalt meelevaldsed ega liigsed. Sunnimeetmete proportsionaalsuse kontrollimisel võib siseriiklik kohus paluda komisjonilt otse või liikmesriigi konkurentsiasutuse kaudu üksikasjalikke selgitusi eelkõige juhul, kui komisjonil on põhjust kahtlustada [ELTL] artiklite [101] ja [102] rikkumist, kui kahtlustatav rikkumine on tõsine või selgitused on vajalikud, võttes arvesse asjaomase ettevõtja osalemise laadi. Siseriiklik kohtuasutus ei tohi vaidlustada kontrolli vajalikkust ega nõuda, et talle esitataks komisjoni toimikus sisalduv teave. Komisjoni otsuse seaduslikkuse võib läbi vaadata ainult Euroopa Kohus.“

II. Vaidluse taust

- 2 Casino, Guichard-Perrachon, esimene hageja (edaspidi „Casino“), on Casino kontserni emaettevõtja, kes tegutseb eelkõige Prantsusmaal, peamiselt toidu- ja muu kauba turustamise sektoris. Tema tütarettevõtja Achats Marchandises Casino SAS (AMC), varem EMC Distribution, teine hageja, on ostukeskus, mis peab Prantsusmaal tarnijatega ostutingimuste üle läbirääkimisi Casino kontserni kaubakettide eest.
- 3 Olles saanud teavet teabevahetuse kohta esimese hageja ja teiste ettevõtjate või ettevõtjate ühenduste, eelkõige Intermarché vahel, kes tegutseb samuti toidu- ja muu kauba sektoris, võttis Euroopa Komisjon 9. veebruaril 2017 vastu otsuse C (2017) 1054 (final), millega kohustati Casino, Guichard-Perrachoni ning kõiki tema poolt otseselt või kaudselt kontrollitavaid äriühinguid alluma kontrollile vastavalt määruse nr 1/2003 artikli 20 lõigetele 1 ja 4 (juhtum AT.40466 – Tute 1) (edaspidi „vaidlustatud otsus“).
- 4 Vaidlustatud otsuse resolutsioon on järgmine:

„Artikkel 1

Casino [...] ja kõik tema poolt otseselt või kaudselt kontrollitavad äriühingud peavad alluma kontrollile, mis puudutab nende võimalikku osalemist kooskõlastatud tegevuses, mis on vastuolus [ELTL] artikliga 101, esmatarbekaupade tarneturgudel, kaubamärgitoodete tootjatele teenuste müümise turul ja esmatarbekaupade tarbijatele müümise turgul. Kooskõlastatud tegevus seisneb:

- a) teabevahetuses alates 2015. aastast ettevõtjate ja/või ettevõtjate ühenduste, eelkõige ICDC [...] ja/või selle liikmete, eelkõige Casino ja AgeCore'i ja/või selle liikmete, eelkõige Intermarché vahel allahindluste kohta, mida nad said esmatarbekaupade tarneturgudel toidukaupade, hügieenitoodete ja hooldustoodete sektorites, ning kaubamärgitoodete tootjatele teenuste müügi turu hindade kohta toidukaupade, hügieenitoodete ja hooldustoodete sektorites mitmes Euroopa Liidu liikmesriigis, eelkõige Prantsusmaal, ja
- b) teabevahetuses vähemalt alates 2016. aastast Casino ja Intermarché vahel nende tulevaste kaubandusstrateegiate kohta, muu hulgas seoses tootevaliku, kaupluste arendamise, e-kaubanduse ja tootedenduspoliitikaga esmatarbekaupade tarneturgudel ja esmatarbekaupade tarbijatele müügi turgul Prantsusmaal.

Kontroll võib toimuda ettevõtja mis tahes ruumis [...]

Casino lubab ametnikel ja muudel komisjoni poolt kontrolli teostamiseks volitatud isikutel ning asjaomase liikmesriigi konkurentsiasutuse ametnikel ja muudel isikutel, keda liikmesriik on volitanud neid abistama või selleks nimetanud, siseneda tavapärasel tööajal nende kõikidesse ruumidesse ja

transpordivahenditesse. Ametnike või muude volitatud isikute nõudel tuleb kontrollimiseks esitada raamatupidamis- ja muud äridokumentid olenemata sellest, millisel andmekandjal neid hoitakse, võimaldades neid kohapeal uurida ja teha või saada sellistest raamatupidamis- või muudest dokumentidest mis tahes kujul koopiaid või väljavõtteid. Kontrollimise ajal ja sellises ulatuses, mis on vajalik kontrolli läbiviimiseks, peab olema lubatud pitseerida äriruume ning raamatupidamis- ja muid dokumente. Ametnike või isikute nõudel tuleb kohapeal viivitamata anda kontrolli eseme ja eesmärgi kohta suulisi selgitusi, lubades anda selliseid selgitusi igal esindajal või töötajal. Neid selgitusi tuleb lubada salvestada mis tahes vormis.

Artikkel 2

Kontrollimine võib alata 20. veebruaril 2017 või veidi aega pärast seda.

Artikkel 3

Käesoleva otsuse adressaadid on nii Casino kui ka kõik tema poolt otseselt või kaudselt kontrollitavad äriühingud.

Sellest otsusest teatatakse selle adressaadiks olevale ettevõtjale vastavalt [ELTL] artikli 297 lõikele 2 vahetult enne kontrolli.“

- 5 Kui komisjon oli teavitanud Prantsuse konkurentsiametit sellest kontrollist, pöördus Prantsuse konkurentsiamet Tribunal de grande instance de Créteil' (Créteil' esimese astme kohus, Prantsusmaa) ja Tribunal de grande instance de Paris' (Pariisi esimese astme kohus, Prantsusmaa) valvekohtunike poole, et taotleda neilt luba teha hagejate ruumides läbiotsimis- ja arestimistoiminguid. Need valvekohtunikud andsid 17. veebruari 2017. aasta kohtumäärustega loa ettevaatusabinõuna taotletud läbiotsimisteks ja arestimiseks. Kuna ükski kontrolli käigus võetud meetmetest ei nõudnud sunnimeetmete kasutamist määruse nr 1/2003 artikli 20 lõigete 6–8 tähenduses, ei teavitanud hagejaid nendest kohtumäärustest.
- 6 Kontroll algas 20. veebruaril 2017, kui komisjoni inspektorid ilmusid koos Prantsuse konkurentsiameti esindajatega nii Casino kontserni Pariisi kontorisse kui ka teise hageja ruumidesse ning teavitasid hagejaid vaidlustatud otsusest.
- 7 Kontrolli käigus otsis komisjon muu hulgas läbi kontorid, kogus materjali, eelkõige riistvara (sülearvutid, mobiiltelefonid, tahvelarvutid, salvestusseadmed), kuulas ära mitu isikut ja kopeeris kogutud materjali sisu.
- 8 Mõlemad hagejad saatsid komisjonile 24. veebruari 2017. aasta kuupäeva kandva kirja, milles nad avaldasid kahtlust vaidlustatud otsuse ja selle alusel läbi viidud kontrolli käigu suhtes.

III. Menetlus ja poolte nõuded

- 9 Hagejad esitasid hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseelisse 28. aprillil 2017.
- 10 Euroopa Liidu Nõukogu avaldas 28. juulil 2017 Üldkohtu kantseelisse esitatud avalduses soovi astuda käesolevasse menetlusse komisjoni nõuete toetuseks. Üldkohtu üheksanda koja president andis 22. septembri 2017. aasta otsusega menetlusse astumise loa. Nõukogu esitas oma seisukohad ja pooled esitasid nende kohta oma seisukohad määratud tähtaja jooksul.

- 11 Hagejad paluvad Üldkohtul:
 - võtta menetlust korraldav meede, millega kohustatakse komisjoni esitama kõik dokumendid, tõendid ja muu teave, mille alusel ta leidis, et tal oli vaidlustatud otsuse tegemise kuupäeval piisavalt veenvaid kaudseid tõendeid, et õigustada kontrolli läbiviimist nende ruumides;
 - tühistada vaidlustatud otsus;
 - mõista kohtukulud välja komisjonilt ja nõukogult.
- 12 Komisjon, keda toetab nõukogu, palub Üldkohtul:
 - jätta hagi rahuldamata ja
 - mõista kohtukulud välja hagejatel.
- 13 Üldkohtu kodukorra artikli 28 kohaselt otsustas Üldkohus Üldkohtu üheksanda koja ettepanekul suunata kohtuasja lahendamiseks üheksandale kojale laiendatud koosseisus.
- 14 Ettekandja-kohtuniku ettepanekul palus Üldkohus (üheksas koda laiendatud koosseisus) kodukorra artiklis 89 ette nähtud menetlust korraldavate meetmete raames komisjonil esitada vaidlustatud otsuse kuupäeval tema valduses eeldatavate rikkumiste kohta olnud kaudsete tõendite mittekonfidentsiaalse versiooni ning palus hagejatel võtta seisukoht esitatud kaudsete tõendite kohta. Komisjon ja hagejad täitsid need nõuded ettenähtud tähtaja jooksul.
- 15 Vastuseks hagejate märkustele palus komisjon Üldkohtul teha selline menetlustoiming, nagu on ette nähtud kodukorra artiklis 91 ja millega kohustatakse teda esitama eespool nimetatud kaudsete tõendite konfidentsiaalne versioon tingimusel, et üksnes hagejate esindajatel on nendele juurdepääs piiratud tingimustel ja on võetud konfidentsiaalsuskohustus, mille kohaselt nad ei tohi oma klientidele avaldada kaudsete tõendite konfidentsiaalse versiooni sisu.
- 16 Hagejate esindajad vaidlesid komisjoni pakutud kaudsete tõenditega tutvumise tingimustele vastu leides, et niisugused konfidentsiaalsuskohustused ei võimalda neil täielikult tagada oma klientide kaitset. Nad palusid Üldkohtul kõnealuse menetlustoimingu raames nõuda vähemalt kummagi hageja ühe töötaja juurdepääsu asjaomastele dokumentidele või mittekonfidentsiaalse versiooni esitamist, mille varjatud andmed piirduvad andmetega, mille avalikustamine võimaldab kindlaks teha ettevõtjad, keda komisjon küsitles, ning andmetega, mille konfidentsiaalsust komisjon konkreetselt põhjendab ja mille kohta ta esitab piisavalt täpse kokkuvõtte. Lisaks taotlesid nad menetlust korraldava meetme võtmist, kutsudes komisjoni üles esitama teavet, mis võimaldaks kontrollida teatavate edastatud kaudsete tõendite loomise ja võimaliku muutmise kuupäeva. Lõpuks palusid nad Üldkohtul korraldada taotletud menetlustoimingu tegemisele eelnev mitteametlik kohtumine, et määrata kindlaks menetlustoimingu ulatus ja sisu.
- 17 Pärast hagejate esitatud kriitikat esitatud kaudsete tõendite kohta esitas Üldkohus uute menetlust korraldavate meetmete raames komisjonile mitu küsimust ja palus hagejatel võtta seisukoht komisjoni teatud vastuste kohta. Komisjon ja hagejad täitsid need nõuded ettenähtud tähtaja jooksul.
- 18 Ettekandja-kohtuniku ettepanekul otsustas Üldkohus (üheksas koda laiendatud koosseisus) avada menetluse suulise osa.

- 19 Üldkohtu kantseleisse 19. detsembril 2019 saabunud dokumendiga esitas komisjon „täiendava vastuse“ ühele oma eelmistest vastustest Üldkohtu küsimustele. Üldkohus lisas selle dokumendi toimikusse, ilma et see mõjutaks selle vastuvõetavust, ja palus hagejatel esitada selle dokumendi kohta oma märkused, mida nad ettenähtud tähtaja jooksul ka tegid, vaidlustades eelkõige komisjoni täiendava vastuse vastuvõetavuse.
- 20 Poolte kohtukõned ja vastused Üldkohtu küsimustele kuulati ära 29. jaanuari 2020. aasta kohtuistungil.

IV. Õiguslik käsitlus

- 21 Hagejad esitavad oma hagi põhjendamiseks sisuliselt kolm väidet. Esimese väite kohaselt on määruse nr 1/2003 artikkel 20 õigusvastane, teise väite kohaselt on rikutud põhjendamiskohustust ja kolmanda kohaselt on rikutud õigust ruumide puutumatussele.

A. Esimene väide, et määruse nr 1/2003 artikkel 20 on õigusvastane

- 22 Hagejad väidavad, et määruse nr 1/2003 artikkel 20 on õigusvastane, kuna see rikub Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikleid 47 ja 48 ning Roomas 4. novembril 1950 allkirjastatud inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (edaspidi „EIÕK“) artikli 6 lõiget 1. Nad põhjendavad seda väidet esimese etteheitega, mille kohaselt on rikutud õigust tõhusale õiguskaitsevahendile, ning teisega, et rikutud on poolte võrdsuse põhimõtet ja kaitseõigusi.

1. Õigusvastasuse vastuväite vastuvõetavus

- 23 Komisjon väidab, et hagejate esitatud õigusvastasuse vastuväide on vastuvõetamatu kolmel põhjusel.
- 24 Esiteks väidab komisjon, keda toetab nõukogu, et esitatud väide ei ole piisavalt täpne, kuna esiteks ei ole hagejad selgelt kindlaks määranud, milline määruse nr 1/2003 artikli 20 säte on õigusvastane, ja teiseks ei ole nad täpselt selgitanud, millised etteheited olid suunatud selle artikli vastu, mis kehtestab kontrolliotsustele kohaldatava õigusliku korra, mitte selle korra, mida kohaldatakse kontrollide läbiviimisele.
- 25 Teiseks leiab komisjon, keda toetab ka nõukogu, et vaidlustatud otsuse ja kõnealuse üldkohaldatava akti vahel puudub seos. Nimelt ei ole hagejad tõendanud, kuidas asjaolu, et määruse nr 1/2003 artikkel 20 ei näe täielikult või osaliselt ette kaebust kontrolli läbiviimise vastu, toob kaasa kontrolliotsuse õigusvastasuse, mis kujutab endast kontrolli läbiviimise ajal vastu võetud aktidest eraldiseisvat akti. Komisjon lisab vasturepliigis ja nõukoguga nõustudes, et hagejate repliigis esitatud väide, mille kohaselt puudutab õigusvastasuse vastuväide määruse nr 1/2003 artiklit 20 tervikuna, kinnitab üksnes selle väite vastuvõetamatust, kuna vaidlustatud otsus põhineb üksnes artikli 20 lõigetel 1 ja 4. Komisjon rõhutab samuti, et ükski teisese õiguse akt ei kehtesta spetsiifilisi kohtulikke õiguskaitsevahendeid, kuna õiguskaitsevahendid on ette nähtud üksnes aluslepingus.
- 26 Kolmandaks, vaidlustades määruse nr 1/2003 artiklit 20 täielikult või osaliselt, kritiseerivad hagejad tegelikult Üldkohtu ja Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikat, mis käsitleb aluslepingus ette nähtud õiguskaitsevahendeid ja mis ei võimalda vaidlustada kontrolli läbiviimist väljaspool teatud piiratud juhtumeid.
- 27 Vastuvõetamatuse esimese väite osas tuleb märkida, et vastavalt Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 21 esimesele lõigule, mida kohaldatakse Üldkohtu menetluses sama põhikirja artikli 53 esimese lõigu ja kodukorra artikli 76 punkti d alusel, tuleb hagiavalduses märkida vaidluse ese, esitatud väited ja argumendid ning lühike ülevaade väidetest. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt, mida kohaldatakse ka õigusvastasuse vastuväitel põhinevatele väidetele (vt selle kohta 14. juuli 2016. aasta

kohtuotsus *Alesa vs. komisjon*, T-99/14, ei avaldata, EU:T:2016:413, punktid 87–91 ja seal viidatud kohtupraktika), peab see teave olema piisavalt selge ja täpne, et võimaldada kostjal oma kaitseks valmistuda ja Üldkohtul hagi lahendada vajaduse korral ilma täiendava teabeta. Õiguskindluse ja korrakohase õigusemõistmise tagamiseks peavad hagi vastuvõetavuseks tulenema selle aluseks olevad peamised faktilised ja õiguslikud asjaolud kas või kokkuvõtlikult, ent seostatult ja arusaadavalt hagiavalduse tekstist endast (vt 25. jaanuari 2018. aasta kohtuotsus *BSCA vs. komisjon*, T-818/14, EU:T:2018:33, punktid 94 ja 95 ning seal viidatud kohtupraktika).

- 28 Käesolevas asjas on hagejad selgelt ja täpselt selgitanud, milles seisnevad nende kaks etteheidet määruse nr 1/2003 vaidlustatud sätte kohta, tuues välja nende õigusliku aluse, teksti ja nende aluseks oleva kohtupraktika ning nende toetuseks esitatud üksikasjalikud argumendid, ilma et oleks vaja küsida muud teavet. Lisaks võib märkida, et arvestades argumente, mille komisjon esitas kostja vastuses ja vasturepliigis, oli komisjonil ilmselgelt võimalik mõista hagejate esitatud vastuväiteid.
- 29 Tuleb lisada, et õigusvastasuse vastuväite täpsuse ja selguse nõuete järgimist käesolevas asjas ei sea kahtluse alla komisjoni väidetud asjaolu, et säte, mille õigusvastasusele viidatakse (millega kehtestatakse kontrolliotsuste õiguslik kord), ei määra kindlaks eeskirju, mida väites kritiseeritakse (mis puudutab kontrollide läbiviimist) (vt selle kohta allpool punktid 35–43).
- 30 Lisaks tuleb märkida, et hagejad viitasid oma menetlusdokumentides selgelt, et nad väidavad esimese võimalusena, et määruse nr 1/2003 artikkel 20 on tervikuna õigusvastane, ning neile ei saa ette heita, et nad ei täpsustanud selle artikli asjasse puutuvat lõiget või lõikeid. Nimelt, kuna ELTL artikli 277 sõnastusest endast tuleneb, et iga üldkohaldatava akti õiguspärasust võib vaidlustada õigusvastasuse vastuväitega (vt kahe määruse kohta esitatud vastuväite kohta 13. juuli 1966. aasta kohtuotsus *Itaalia vs. nõukogu ja komisjon*, 32/65, EU:C:1966:42, ja Euroopa Ühenduse muude teenistujate teenistustingimuste kohta esitatud vastuväite kohta 30. aprilli 2009. aasta kohtuotsus *Aayhan jt vs. parlament*, F-65/07, EU:F:2009:43), ei või sellise väite esitajalt nõuda, et ta täpsustaks selle üldkohaldatava akti artikli lõiget, mille õigusvastasusele ta viitab vorminõuete alusel, kuigi sellist täpsustust võib nõuda õigusvastasuse vastuväite vastuvõetavuse muude tingimuste alusel (vt eespool punktid 33 ja 34).
- 31 Õigusvastasuse vastuväite vastu esitatud esimene vastuvõetamatuse väide (vt eespool punkt 24) tuleb seega tagasi lükata.
- 32 Õigusvastasuse vastuväite kohta esitatud kahe teise vastuvõetamatuse väite osas (vt eespool punktid 25 ja 26) tuleb kõigepealt märkida, et need on esitatud üksnes õigusvastasuse vastuväite toetuseks esitatud esimese etteheite vastu õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile rikkumise kohta.
- 33 Mis puudutab õigusvastasuse vastuväite toetuseks esitatud esimest etteheidet, siis tuleb märkida, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on ELTL artikli 277 alusel kaasneva nõudena esitatud õigusvastasuse vastuväide, kui põhikohtuasjas vaidlustatakse mingi muu akti õiguspärasust, vastuvõetav üksnes siis, kui selle muu akti ja akti, mille õigusvastasusele viidatakse, vahel esineb seos. Kuna ELTL artikli 277 eesmärk ei ole võimaldada menetlusosalisel vaidlustada ükskõik millist üldakti mis tahes hagi põhjenduseks, peab õigusvastasuse vastuväite ulatus olema piiratud sellega, mis on kohtuasja lahendamiseks ilmtingimata vajalik. Sellest tuleneb, et üldakt, mille õigusvastasust väidetakse, peab olema hagi esemeks olevale juhtumile otseselt või kaudselt kohaldatav (vt selle kohta 12. juuni 2015. aasta kohtuotsus *Health Food Manufacturers' Association jt. vs. komisjon*, T-296/12, EU:T:2015:375, punkt 170 ja seal viidatud kohtupraktika). Sellest tuleneb samuti, et vaidlustatud üksikotsuse ja kõnealuse üldakti vahel peab olema otsene õiguslik seos. Sellise seose olemasolu on siiski võimalik tuletada asjaolust, et vaidlustatud otsus tugineb sisuliselt õigusakti sättele, mille õiguspärasus on vaidlustatud, isegi kui nimetatud säte ei ole formaalselt selle otsuse õiguslik alus (vt 20. novembri 2007. aasta kohtuotsus *Ianniello vs. komisjon*, T-308/04, EU:T:2007:347, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 34 Sellest tuleneb, et õigusvastasuse vastuväide on käesolevas asjas vastuvõetav üksnes osas, milles see puudutab määruse nr 1/2003 artikli 20 sätteid, mis on vaidlustatud otsuse ilmne alus, nimelt selle artikli lõige 4 (vt selle kohta 6. septembri 2013. aasta kohtuotsus Deutsche Bahn jt vs. komisjon, T-289/11, T-290/11 ja T-521/11, EU:T:2013:404, punktid 57 ja 58), kuid ka lõige 1, mis kehtestab komisjoni üldise pädevuse teha kontrollid (edaspidi „määruse nr 1/2003 artikli 20 asjakohased sätted“). Käesolev kontroll määrati nimelt nende sätete alusel vastu võetud otsusega ning seega ei ole tegemist lihtsa volitusega ilma eelneva otsuseta teostatud kontrolliga (mida reguleerib artikli 20 lõige 3) ega kontrolliga, mis viiakse läbi, kuigi asjaomane ettevõtja sellega ei nõustu (mida reguleerivad artikli 20 lõiked 6–8).
- 35 Seega, kui käesolevas asjas tuleks tunnistada määruse nr 1/2003 artikli 20 asjakohased sätted õigusvastaseks, kaotaks nende sätete alusel vastu võetud vaidlustatud otsus igasuguse õigusliku aluse ja tuleks tühistada ning seda sõltumata nimetatud sätete õigusvastasuse põhjustest.
- 36 Sellest järeldub, et nii teise kui ka kolmanda vastuvõetamatuse väite põhjendamiseks esitatud argumentidest ei saa järeldada, et õigusvastasuse vastuväite põhjendamiseks esitatud esimene etteheide on vastuvõetamatu.
- 37 Nimelt kritiseerib komisjon, keda toetab nõukogu, nende argumentidega sisuliselt seose puudumist väidetud õigusvastasuse põhjuse – see tähendab kontrolli läbiviimise tõhusa kohtuliku kontrolli puudumise – ja vaidlustatud otsuse, millega määrati kontroll, vahel, väites esiteks, et kontrollide läbiviimise kohtulikkude kontrolli reguleerivad eeskirjad ei ole vaidlustatud otsuse aluseks (teine vastuvõetamatuse väide), ja teiseks, et need eeskirjad tulenevad ELTL artikli 263 kohta kohtupraktika antud tõlgendusest ega pea sisalduma määruse nr 1/2003 artiklis 20, millel põhineb vaidlustatud otsus (kolmas vastuvõetamatuse väide).
- 38 Igal juhul, isegi kui eeldada, et õigusvastasuse vastuväite vastuvõetavus sõltub seose tõendamise väidetava õigusvastasuse põhjuse ja vaidlustatud otsuse vahel, ei saa asuda seisukohale, et käesoleval juhul selline seos puudub.
- 39 Nagu hagejad asjakohaselt rõhutavad, ei puuduta viidatud õigusvastasus selliseid määruse nr 1/2003 artikliga 20 reguleeritud kontrolliotsusest hilisemaid akte, mis on seotud selle otsuse täitmise ja kontrolli läbiviimisega. Kritiseeritakse nende aktide kontrolli võimaldavates õiguskaitsevahendites sisalduvaid lünki, mis esinesid juba kontrolliotsuse vastuvõtmisel ja mis hagejate sõnul tulenevad määruse nr 1/2003 artikli 20 asjakohastest sätetest.
- 40 Sarnaselt sellele, mida Üldkohus otsustas 6. septembri 2013. aasta kohtuotsuses Deutsche Bahn jt vs. komisjon (T-289/11, T-290/11 ja T-521/11, EU:T:2013:404, punktid 50 ja 108) väidetava vajaduse kohta saada kohtu volitus enne kontrolliotsuse vastuvõtmist, paluvad hagejad käesoleval juhul, et Üldkohus määratleks uue formaalse nõude, millest sõltub sellise otsuse õiguspärasus ja mis seisneb selles, et alates otsuse vastuvõtmisest on tagatud konkreetsed õiguskaitsevahendid, mis võimaldavad kohtulikult kontrollida selle otsuse alusel võetud meetmeid ning mis peavad seetõttu sisalduma määruse nr 1/2003 artiklis 20.
- 41 Selles staadiumis ei ole tähtsust õigusvastasuse vastuväite põhjendatuse hindamisega seotud küsimusel, mis erineb nende õiguskaitsevahendite kindlaksmääramisest, mis võimaldavad tagada kontrollide läbiviimise ja nende formaliseerimise tõhusa kohtuliku kontrolli määruse nr 1/2003 artikli 20 raames. Õigusvastasuse vastuväite vastuvõetavuse hindamine ei tähenda nimelt seda, et tuleb kindlaks määrata, millise korra ja milliste sätetega tuleb kehtestada kontrollide läbiviimise kohtulik kontroll. Seda küsimust tuleb lahendada kontrollides, kas määruse nr 1/2003 artikkel 20 on kooskõlas õigusega tõhusale õiguskaitsevahendile, ning seega hinnates õigusvastasuse vastuväite põhjendatust. Sellega seoses on tähelepanuväärne, et komisjon viitab oma kolmanda vastuvõetamatuse väite põhjendamiseks

oma argumentidele õigusvastasuse vastuväite põhjendatuse kohta ning 28. aprilli 2010. aasta kohtuotsusele Amann & Söhne ja Cousin Filterie vs. komisjon (T-446/05, EU:T:2010:165, punktid 123–152), millega lükati selles kohtuasjas esitatud õigusvastasuse vastuväide põhjendamatusse tõttu tagasi.

- 42 Lisaks tuleneb sellest, et tähtsust ei oma ka komisjoni viidatud asjaolu – mis on pealegi osaliselt ebaõige –, mille kohaselt ükski teise õiguse akt ei näe ette konkreetset õiguskaitsevahendit. Nimelt on näiteks määruse nr 1/2003 enda artiklis 31 ette nähtud liidu kohtu täielik pädevus läbi vaadata otsused, millega komisjon on määranud trahvi või karistusmaksu, et nimetatud trahv või karistusmaks tühistada, seda vähendada või suurendada. Samuti on Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta määruses (EL) 2017/1001 Euroopa Liidu kaubamärgi kohta (ELT 2017, L 154, lk 1) samamoodi nagu teistes aktides, millega on loodud liidu organid või asutused, ette nähtud hagid, mida võib liidu kohtule esitada Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ameti (EUIPO) apellatsioonikodade otsuste peale. Need õiguskaitsevahendid on küll aluslepingus ette nähtud õiguskaitsevahendite jätkuks ega ole selles mõttes aluslepingus ette nägemata iseseisvad õiguskaitsevahendid, mida ei saagi olla. Käesolevas asjas ei nõua hagejad siiski selliste iseseisvate õiguskaitsevahendite loomist. Nimelt tuleb asuda seisukohale, et hagejad vaidlevad vastu sellele, et määruse nr 1/2003 artiklis 20 puuduvad sätted, mis näeksid ette, et kontrolli läbiviimisega seotud meetmed on olemuselt aluslepingu alusel vaidlustatavad aktid, sarnaselt sellele, mis on ette nähtud Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlustoimingute kohta Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjade artiklis 90a, mis näeb ette kohustuse märkida see võimalik hagi kontrolliotsuses, nagu tuleb märkida määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 4 alusel õigus kontrolliotsuse enda läbivaatamisele liidu kohtus.
- 43 Sellest järeldub, et õigusvastasuse vastuväide on vastuvõetav osas, mis puudutab selle toetuseks esitatud esimest etteheidet. Sama kehtib ka teise etteheite kohta, millega põhjendatakse õigusvastasuse vastuväidet poolte võrdsuse põhimõtte ja kaitseõiguste rikkumisega ja mille vastuvõetavust ei ole pealegi vaidlustatud (vt eespool punkt 32). Sarnaselt lünkadega, mida heidetakse ette määruse nr 1/2003 artikli 20 asjakohastele sätetele tõhusa kohtuliku kaitse osas esimese etteheite raames, kritiseerivad hagejad oma teises etteheites seda, et nendes sätetes ei ole ette nähtud, et kontrollitavale ettevõtjale edastatakse kontrolli õigustanud kaudsed tõendid, mis nende sõnul ainsana saab tagada poolte võrdsuse põhimõtte ja selle ettevõtja kaitseõiguste järgimise.
- 44 Kõigest eeltoodust tuleneb, et hagejate esitatud õigusvastasuse vastuväide tuleb tunnistada vastuvõetavaks osas, mis puudutab selle toetuseks esitatud mõlemat etteheidet, kuid üksnes osas, mis puudutab määruse nr 1/2003 artikli 20 asjakohaseid sätteid.

2. Õigusvastasuse vastuväite põhjendus

a) Esimene etteheide, et on rikutud õigust tõhusale õiguskaitsevahendile

- 45 Hagejad väidavad, et määruse nr 1/2003 artikkel 20 rikub õigust tõhusale õiguskaitsevahendile. Tuginedes Euroopa Inimõiguste Kohtu ja liidu kohtute praktikale, märgivad nad, et kuna kontrolli läbiviimise kohtulikku kontrolli saab teha üksnes tühistamishagi raames, mis on esitatud ELTL artikli 101 alusel komisjoni vastu võetud lõpliku karistuse määramise otsuse peale, ei ole võimalus seda läbiviimist vaidlustada kindel ega võimalik mõistliku aja jooksul. Hagejad järeldavad sellest, et määruse nr 1/2003 artikli 20 alusel määratud kontrollide läbiviimise tingimuste vaidlustamise kord ei taga kontrollitavatele ettevõtjatele „kohast heastamist“. Hagejatel ei olnud nimelt võimalust kasutada õigel ajal erapooletu ja sõltumatu kohtu kaitset ning nad olid seega sunnitud rahuldama kõik inspektorite taotlused.

46 Tuleb märkida, et harta artiklis 47 „Õigus tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele“ on sätestatud:

„Igaühel, kelle liidu õigusega tagatud õigusi või vabadusi rikutakse, on selles artiklis kehtestatud tingimuste kohaselt õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus.

Igaühel on õigus õiglasele ja avalikule asja arutamisele mõistliku aja jooksul sõltumatus ja erapooletus seaduse alusel moodustatud kohtus [...]“.

47 Samuti tuleneb selgitustest harta kohta (ELT 2007, C 303, lk 17), mida vastavalt harta artikli 52 lõikele 7 tuleb liidu kohtutes asjakohaselt arvesse võtta (vt 26. veebruari 2013. aasta kohtuotsus Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, punkt 20 ja seal viidatud kohtupraktika), et harta artikkel 47 vastab EIÕK artikli 6 lõikele 1 ja artiklile 13.

48 Nagu nõukogu asjakohaselt rõhutab, ei tähenda harta ja EIÕK sätete vastavus seda, et käesoleval juhul tuleb teha seaduslikkuse kontrolli EIÕK sätete alusel. Kohtupraktikast, eelkõige 14. septembri 2017. aasta kohtuotsusest K. (C-18/16, EU:C:2017:680, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika), millele nõukogu viitab, ilmneb tegelikult, et kuigi – nagu kinnitab ELL artikli 6 lõige 3 – EIÕKs tunnustatud põhiõigused on liidu õiguse üldpõhimõtted, ja kuigi harta artikli 52 lõikes 3 on sätestatud, et hartas sisalduvate selliste õiguste tähendus ja ulatus, mis vastavad EIÕKga tagatud õigustele, on samad, mis on neile EIÕKga ette nähtud, ei kujuta EIÕK endast liidu õiguskorda formaalselt integreeritud õigusakti, seni kuni liit ei ole konventsiooniga ühinenud, mistõttu peab seaduslikkuse kontroll toimuma üksnes hartaga tagatud õiguste alusel.

49 Nii harta artiklist 52 kui selgitustest selle artikli kohta tuleneb siiski, et EIÕK sätteid ja Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikast nende sätete kohta tuleb arvesse võtta harta sätete tõlgendamisel ja kohaldamisel konkreetses asjas (vt selle kohta 22. detsembri 2010. aasta kohtuotsus DEB, C-279/09, EU:C:2010:811, punktid 35 ja 37 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 26. veebruari 2013. aasta kohtuotsus Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, punkt 50). Harta artikli 52 lõikes 3 on nimelt sätestatud, et hartas sisalduvate selliste õiguste tähendus ja ulatus, mis vastavad EIÕKga tagatud õigustele, on samad, mis neile EIÕKga ette on nähtud, ning seda artiklit käsitlevates selgitustes on täpsustatud, et EIÕKga tagatud õiguste tähendus ja ulatus ei ole kindlaks määratud mitte ainult EIÕK ja selle protokollide tekstis, vaid ka Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikas.

50 Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikast, milles on võetud seisukoht EIÕK ja eelkõige selle artiklite 6 ja 13 järgimise kohta seoses ruumide läbiotsimisega, eriti Euroopa Inimõiguste Kohtu 21. veebruari 2008. aasta otsusest Ravon jt vs. Prantsusmaa (CE:ECHR:2008:0221JUD001849703, edaspidi „kohtuotsus Ravon“), 21. detsembri 2010. aasta otsusest Société Canal Plus jt vs. Prantsusmaa (CE:ECHR:2010:1221JUD002940808, edaspidi „kohtuotsus Canal Plus“), 21. detsembri 2010. aasta otsusest Compagnie des gaz de pétrole Primagaz vs. Prantsusmaa (CE:ECHR:2010:1221JUD002961308, edaspidi „kohtuotsus Primagaz“) ja 2. oktoobri 2014. aasta otsusest Delta Pekárny a.s. vs. Tšehhi Vabariik (CE:ECHR:2014:1002JUD000009711, edaspidi „kohtuotsus Delta Pekárny“), millele pooled on viidanud ja mida nad on analüüsinud, nähtuvad aga järgmised põhimõtted:

- asjaomase otsuse või meetme seaduspärasuse kohtulik kontroll peab olema nii faktiliselt kui õiguslikult tulemuslik (kohtuotsused Ravon, punkt 28, ja Delta Pekárny, punkt 87) (edaspidi „tulemuslikkuse tingimus“);
- kasutada olev õiguskaitsevahend või õiguskaitsevahendid peavad võimaldama juhul, kui tuvastatakse nõuetevastatus, ennetada toimingut või juhul, kui nõuetevastane toiming on juba toimunud, anda huvitatud isikule kohase heastamise (kohtuotsused Ravon, punkt 28, ja Delta Pekárny, punkt 87) (edaspidi „tõhususe tingimus“);

- asjaomase õiguskaitsevahendi kättesaadavus peab olema kindel (kohtuotsused Canal Plus, punkt 40, ja Primagaz, punkt 28) (edaspidi „kindluse tingimus“);
 - kohtulik kontroll peab toimuma mõistliku aja jooksul (kohtuotsused Canal Plus, punkt 40, ja Primagaz, punkt 28) (edaspidi „mõistliku aja tingimus“).
- 51 Samuti nähtub sellest, et kontrolli läbiviimise üle peab saama teha tulemuslikku kohtulikku kontrolli ning et kontroll peab olema tulemuslik kõnealuse juhtumi konkreetsetel asjaoludel (kohtuotsus Delta Pekárny, punkt 87), mis eeldab kõigi olemasolevate õiguskaitsevahendite arvessevõtmist ja seega nende õiguskaitsevahendite igakülgset hindamist (vt selle kohta kohtuotsused Ravon, punktid 29–34; Canal Plus, punktid 40–44, ja Delta Pekárny, punktid 89–93)). Õigusvastasuse vastuväite põhjendatuse hindamine ei saa seega piirduda määruse nr 1/2003 artikli 20 nende puuduste hindamisega, millele hagejad viitasid, vaid see peab põhinema kontrollitava ettevõtja käsutuses olevate õiguskaitsevahendite arvessevõtmisel tervikuna.
- 52 Kõigepealt tuleb märkida, et vastupidi sellele, mida väidavad komisjon ja nõukogu, ei saa Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikat, mida on mainitud eespool punktides 50 ja 51, pidada käesoleval juhul asjakohatuks.
- 53 On tõsi, et komisjon ei ole käesolevas asjas kasutanud määruse nr 1/2003 artikli 20 lõigete 6–8 alusel liikmesriigi ametiasutuste „avalikku võimu“ või „sunnimeetmeid“. Sellest annab tunnistust eelkõige asjaolu, et hagejatele ei teatatud Prantsuse kohtunike kohtumäärustest, millega anti luba komisjoni poolt ettevaatusabinõuna taotletud läbiotsimiseks ja arestimiseks (vt punktid 5 ja 34). Nagu hagejad õigesti väidavad, olid nad siiski sunnitud alluma kontrolliotsusele, mis on selle adressaatidele kohustuslik ja mille rikkumise korral võidakse määrata trahv (määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 1 punktid c–e) ning mis eeldab eelkõige nii juurdepääsu kõikidele nende ruumidele kui ka nende äridokumentide kontrollimist ja nendest koopiategemist (määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 2 punktid a–d), millest piisab, et tegemist oleks sissetungimisega kontrollitavate ettevõtjate ruumidesse, mis põhjendab eespool punktides 50–51 viidatud Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikas tunnustatud õiguste tagamist ettevõtjatele, kelle ruumid läbi otsitakse (vt selle kohta 6. septembri 2013. aasta kohtuotsus Deutsche Bahn jt vs. komisjon, T-289/11, T-290/11 ja T-521/11, EU:T:2013:404, punkt 65; EIK, 14. märtsi 2013. aasta otsus Bernh Larsen Holding AS jt vs. Norra, CE:ECHR:2013:0314JUD002411708, punkt 106). Seega ei ole määrav, et kontroll viidi käesolevas asjas läbi ilma, et enne oleks sekkunud kohus, kes volitas kasutama avalikku võimu, ning võib isegi asuda seisukohale, et see eelneva kohtuliku sekkumise puudumine põhjendab *a fortiori* Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikas ette nähtud tagatiste vajalikku tagamist kontrolli määramise otsuse hilisema kohtuliku kontrolli staadiumis (vt selle kohta 6. septembri 2013. aasta kohtuotsus Deutsche Bahn jt vs. komisjon, T-289/11, T-290/11 ja T-521/11, EU:T:2013:404, punkt 66 ja seal viidatud Euroopa Inimõiguste Kohtu praktika). Lisaks tuleb rõhutada, et kui liidu kohus on pidanud otsustama kontrollitud ettevõtjate põhiõiguste järgimise üle, on ta alati tuginenud Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikale (18. juuni 2015. aasta kohtuotsus Deutsche Bahn jt vs. komisjon, C-583/13 P, EU:C:2015:404, punktid 41–48; 6. septembri 2013. aasta kohtuotsus Deutsche Bahn jt vs. komisjon, T-289/11, T-290/11 ja T-521/11, EU:T:2013:404, punktid 109–114, ja 10. aprilli 2018. aasta kohtuotsus Alcogroup ja Alcodis vs. komisjon, T-274/15, ei avaldata, EU:T:2018:179, punkt 91).
- 54 Seega tuleb kontrollida, kas eespool viidatud Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikast lähtudes on järgitud õigust tõhusale õiguskaitsevahendile selliste õiguskaitsevahendite süsteemis, mis võimaldavad vaidlustada konkurentsioiguse valdkonnas kontrolli läbiviimise.
- 55 Nagu nähtub Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikast ja nagu on märgitud eespool punktis 51, peab see kontroll põhinema kontrolli raames võetud meetmete kontrolli aluseks olevate õiguskaitsevahendite igakülgisel hindamisel. Seega ei ole oluline, et iga õiguskaitsevahend eraldi võetuna ei vasta neile neljale tingimusele, mis peavad olema täidetud selleks, et tõdeda, et õigus tõhusale õiguskaitsevahendile on olemas.

- 56 Pooled viitasid kuuele õiguskaitsevahendile. Need on:
- hagi kontrolliotsuse peale;
 - hagi iga akti peale, mis on kohtupraktikas ette nähtud tingimuste kohaselt vaidlustatav akt, mille komisjon võtab vastu pärast kontrolliotsust ja kontrolli käigus, näiteks otsus, millega jäetakse rahuldamata taotlus kaitsta dokumente advokaadi ja tema kliendi teabevahetuse konfidentsiaalsuse tõttu (vt 17. septembri 2007. aasta kohtuotsus Akzo Nobel Chemicals ja Akcros Chemicals vs. komisjon, T-125/03 ja T-253/03, EU:T:2007:287, punktid 46, 48 ja 49 ning seal viidatud kohtupraktika);
 - hagi lõpliku otsuse peale, millega lõpetatakse ELTL artikli 101 alusel algatatud menetlus;
 - esialgse õiguskaitse taotlus;
 - lepinguvälise vastutuse tuvastamise hagi;
 - taotlused, mida võib esitada ärakuulamise eest vastutavale ametnikule.
- 57 Tuleb märkida, et välja arvatud taotlused, mis on esitatud ärakuulamise eest vastutavale ametnikule, keda ei saa pidada „kohtuks“ EIÕK tähenduses eelkõige põhjusel, et tal on üksnes soovituspädevus (komisjoni presidendi 13. oktoobri 2011. aasta otsuse 2011/695/EL ärakuulamise eest vastutava ametniku ülesannete ja pädevuse kohta teatavates konkurentsimenetlustes (ELT 2011, L 275, lk 29) artikli 4 lõike 2 punkt a), nagu rõhutavad hagejad, võimaldab neist iga õiguskaitsevahend esitada kohtule vaidlustuse seoses kontrollitoiminguga.
- 58 Nimelt tuleneb esimesena kohtupraktikast ja hagejad ei ole ka vastu vaielnud sellele, et kontrolli läbiviimise tingimuste osas võib etteheiteid teha tühistamishagi raames, mis on esitatud ELTL artikli 101 alusel algatatud menetlust lõpetava lõpliku otsuse peale (14. novembri 2012. aasta kohtuotsus Nexans France ja Nexans vs. komisjon, T-135/09, EU:T:2012:596, punkt 132; vt ka 10. aprilli 2018. aasta kohtuotsus Alcogroup ja Alcodis vs. komisjon, T-274/15, ei avaldata, EU:T:2018:179, punkt 91 ja seal viidatud kohtupraktika). See lõplike otsuste seaduslikkuse kontroll ei ole kuidagi piiratud väidete osas, millele saab tugineda, ja seega kontrolli eseme osas, välja arvatud nende väidete vastuvõetamatus, mis oleks tulnud esitada kontrolliotsuse vastu (vt selle kohta 20. aprilli 1999. aasta kohtuotsus Limburgse Vinyl Maatschappij jt vs. komisjon, T-305/94 – T-307/94, T-313/94 – T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 ja T-335/94, EU:T:1999:80, punktid 408–415). Eelkõige võimaldab see kontrollida, kas komisjon järgis kontrolli läbi viies kõiki talle kehtestatud piire (vt selle kohta 6. septembri 2013. aasta kohtuotsus Deutsche Bahn jt vs. komisjon T-289/11, T-290/11 ja T-521/11, EU:T:2013:404, punktid 79–82), ning on leitud, et see tagab tõhusa kohtuliku kontrolli olemasolu kontrollimeetmete üle, nagu nõuab Euroopa Inimõiguste Kohus (10. aprilli 2018. aasta kohtuotsus Alcogroup ja Alcodis vs. komisjon, T-274/15, ei avaldata, EU:T:2018:179, punkt 91).
- 59 Teisena nähtub samuti kohtupraktikast ning käesolev hagi annab tunnistust sellest, et kontrolliotsuse peale saab esitada tühistamishagi (6. septembri 2013. aasta kohtuotsus Deutsche Bahn jt vs. komisjon, T-289/11, T-290/11 ja T-521/11, EU:T:2013:404, punktid 97 ja 111). See kontroll on pealegi ette nähtud määruse nr 1/2003 artiklis 20 endas (lõiked 4 ja 8), mis näeb ette kohustuse märkida see kontrolliotsuses. Esiteks võib kontrolliotsuse õiguspärasuse kontroll eelkõige selle kohta, kas komisjonil on piisavalt veenvad kaudsed tõendid konkurentsieeskirjade rikkumise kahtlustamiseks, viia ebaseaduslikkuse tuvastamise korral selleni, et kõiki meetmeid, mis on võetud selle otsuse alusel, peetakse õigusvastaseks, eelkõige kuna need ei ole vajalikud (vt selle kohta 20. juuni 2018. aasta kohtuotsus České dráhy vs. komisjon, T-621/16, ei avaldata, EU:T:2018:367, punkt 40 ja seal viidatud kohtupraktika). Teiseks, juhul kui kontrolliotsus võetakse vastu teiste kontrollide järel ja kui eelnevate kontrollide raames saadud teave on selle kontrolliotsuse aluseks, võib nimetatud otsuse õiguspärasuse kontroll eelkõige puudutada varasemate kontrolliotsuste alusel võetud meetmete vastavust nendes

- otsustes määratletud kontrolli ulatusega (vt selle kohta 6. septembri 2013. aasta kohtuotsus Deutsche Bahn jt vs. komisjon, T-289/11, T-290/11 ja T-521/11, EU:T:2013:404, punktid 138–160) ja viia kontrolliotsuse tühistamiseni, kui tuvastatakse mittevastavus (18. juuni 2015. aasta kohtuotsus Deutsche Bahn jt vs. komisjon, C-583/13 P, EU:C:2015:404, punktid 56–67 ja 71; vt selle kohta ka 10. aprilli 2018. aasta kohtuotsus Alcogroup ja Alcodis vs. komisjon, T-274/15, ei avaldata, EU:T:2018:179, punkt 63).
- 60 Kolmandana, kuigi pooled seda ei maininud, tuleb ka märkida, et sarnaselt kõigi määruse nr 1/2003 alusel tehtud karistuse määramise otsustega võib esitada tühistamishagi komisjoni otsuse peale, millega karistatakse määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 1 punktide c–e alusel kontrolli takistamise eest. Seega võib selle hagi põhjendamiseks tugineda eelkõige karistuse õigusvastasusele põhjusel, et kontrolli käigus võetud meede, millele karistuse saanud ettevõtja ei allunud, näiteks konfidentsiaalse dokumendi esitamise nõue või tema töötajale saadetud selgituste nõue, on ise õigusvastane (vt selle kohta 14. novembri 2012. aasta kohtuotsus Nexans France ja Nexans vs. komisjon, T-135/09, EU:T:2012:596, punkt 126).
- 61 Neljandana nähtub 17. septembri 2007. aasta kohtuotsusest Akzo Nobel Chemicals ja Akcros Chemicals vs. komisjon (T-125/03 ja T-253/03, EU:T:2007:287, punktid 46, 48 ja 49 ning seal viidatud kohtupraktika) selgelt, et otsus, millega jäetakse otseselt või kaudselt rahuldamata kontrolli käigus esitatud taotlus kaitsta dokumente advokaadi ja tema kliendi teabevahetuse konfidentsiaalsuse alusel, kujutab endast vaidlustatavat akti. See õiguskaitsevahend nähti ette just seetõttu, et liidu kohus leidis, et ettevõtja võimalus esitada hagi konkurentsieeskirjade rikkumise tuvastamise võimaliku otsuse peale ei ole piisav tema õiguste küllaldaseks kaitseks, kuna esiteks võib haldusmenetlus lõppeda ilma, et tehtaks rikkumist tuvastav otsus, ja teiseks ei anna selle otsuse peale esitatud hagi igatahes ettevõtjale vahendit hoidmaks ära pöördumatuid tagajärgi, mille toob kaasa nõuetevastane tutvumine dokumentidega, mis on kaitstud konfidentsiaalsusega (vt 17. septembri 2007. aasta kohtuotsus Akzo Nobel Chemicals ja Akcros Chemicals vs. komisjon, T-125/03 ja T-253/03, EU:T:2007:287, punkt 47 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 62 Samuti, vastupidi sellele, mida väidavad hagejad, ja kuigi liidu kohus ei ole tänaseni sellist hagi vastuvõetavaks tunnistanud, võib asuda seisukohale, et Üldkohus möönis võimalust, et kontrollitav ettevõtja esitab hagi samadel tingimustel otsuse peale, millega jäeti rahuldamata taotlus kaitsta tema töötajate eraelu. Olles meelde tuletanud 17. septembri 2007. aasta kohtuotsust Akzo Nobel Chemicals ja Akcros Chemicals vs. komisjon (T-125/03 ja T-253/03, EU:T:2007:287) ja seal viidatud kohtupraktikat, tõdes Üldkohus nimelt, mainides võimalust, et tehakse „otsus [eraelu] kaitse andmisest keeldumise kohta“, et sellist otsust ei olnud käsitleta val juhul vastu võetud. Selleks tugines Üldkohus asjaolule, et hagejad ei olnud andmetest koopia tegemise otsuse vastuvõtmise ajal väitnud, et neile kuuluvatele dokumentidele kehtis samasugune kaitse nagu advokaadi ja tema kliendi teabevahetuse konfidentsiaalsusele, ega nimetanud täpseid dokumente või asjaomaste dokumentide osi (14. novembri 2012. aasta kohtuotsus Nexans France ja Nexans vs. komisjon, T-135/09, EU:T:2012:596, punktid 129 ja 130). Lisaks võib märkida, et hagejad ei sea kahtluse alla kõnealuse õiguskaitsevahendi olemasolu iseenesest, vaid selle piiravat ja siduvat laadi asjaomaste ettevõtjate jaoks, kuna nad peavad reageerima kohe, kuigi kontroll on pooleli, ja enne kui komisjon koopiaid teeb (vt tagapool punkt 72).
- 63 Nimelt tuleb asuda seisukohale, et ei aluslepingute sätted ega määruse nr 1/2003 artikli 20 sõnastus ei välista võimalust, et ettevõtja esitab tühistamishagi nende toimingute peale, mis on tehtud kontrolli käigus, tingimusel et ELTL artikli 263 neljandast lõigust tulenevad nõuded on täidetud.
- 64 Viiendana, isegi kui vastavalt ELTL artiklile 278 ei ole kõik eespool nimetatud higid põhimõtteliselt peatava toimega, on sama sätte alusel võimalik saavutada nendes hagides vaidlustatud aktide täitmise peatamine. Eelkõige võib selline peatamise taotlus viia kontrollitoimingute peatamiseni, kusjuures tuleb siiski täpsustada, et kuna kontrolliotsus tehakse põhimõtteliselt teatavaks ja sellest teatatakse kontrollitavale ettevõtjale päeval, mil kontroll algab, võimaldab üksnes kodukorra artikli 157 lõikes 2 ette nähtud menetluse kasutamine juhul, kui ajutise peatamise tingimused on täidetud, saavutada

sellise tulemuse (vt selle kohta 6. septembri 2013. aasta kohtuotsus *Deutsche Bahn jt vs. komisjon T-289/11, T-290/11 ja T-521/11, EU:T:2013:404, punkt 98*). Nimelt võib Üldkohtu president selle sätte alusel peatamise taotluse rahuldada enne komisjoni ärakuulamist ja seega määrata peatamise ainult mõned päevad pärast taotluse esitamist ja enne kontrolli lõppu.

- 65 Tuleb lisada, et esialgse õiguskaitse taotluse võib esitada paralleelselt hagiga, mis on esitatud otsuse peale, millega jäeti rahuldamata taotlus kaitsta advokaadi ja tema kliendi teabevahetuse konfidentsiaalsust. Seda tõendavad 27. septembri 2004. aasta kohtumäärus komisjon *vs. Akzo ja Akcros (C-7/04 P(R), EU:C:2004:566)* ning 30. oktoobri 2003. aasta kohtumäärus *Akzo Nobel Chemicals ja Akcros Chemicals vs. komisjon (T-125/03 R ja T-253/03 R, EU:T:2003:287)*. Nimelt võib asuda seisukohale, et Euroopa Kohtu presidendi kõnealusel määruses ei ole viimane, tühistades Üldkohtu presidendi määruse, millega määrati taotletud peatamine, välistanud, et – kui komisjon ei ole võtnud endale kohustust mitte võimaldada kolmandatele isikutele kõnealuste dokumentidega tutvuda – võidakse peatada selle otsuse täitmine, millega jäeti rahuldamata taotlus kaitsta asjaomaste äriühingute ja nende advokaatide vahelist suhtlust, ning säilitada need konfidentsiaalsed andmed kohtu kantseleis põhimenetluses otsuse langetamiseni (vt selle kohta 27. septembri 2004. aasta kohtumäärus komisjon *vs. Akzo ja Akcros, C-7/04 P(R), EU:C:2004:566, punkt 42 ja resolutsiooni punktid 1 ja 2, vt selle kohta ka 17. septembri 2015. aasta kohtumäärus *Alcogroup ja Alcodis vs. komisjon, C-386/15 P(R), EU:C:2015:623, punkt 24*). Vastupidi sellele, mida väidavad hagejad, ei saa seega asuda seisukohale, et esialgne õiguskaitse ei paku ühtegi võimalikku heastamist komisjoni poolt kontrolli käigus toime pandud rikkumiste suhtes, sõltumata otsusest, millega see määrati.*
- 66 Kuuendana, isegi kui kontrollitoimingute käigus ei ole vastu võetud akti, mida oleks võimalik vaidlustada, siis kui kontrollitav ettevõtja leiab, et komisjon pani kontrolli käigus toime rikkumisi ja et need rikkumised tekitasid talle kahju, mis toob kaasa liidu vastutuse, on tal võimalik esitada komisjoni vastu lepinguvälise vastutuse hagi. See võimalus on olemas juba enne rikkumismenetlust lõpetava otsuse vastuvõtmist ja isegi juhul, kui kontroll ei päädi lõpliku otsusega, mille peale saab esitada tühistamishagi. Niisugune vastutuse tuvastamise hagi ei kuulu hagejate huve puudutavate siduvate õiguslike tagajärgedega liidu aktide kontrolli süsteemi, vaid seda saab kasutada juhul, kui isik on kandnud kahju institutsiooni õigusvastase tegevuse tõttu ja seda isegi juhul, kui see tegevus ei väljendu vaidlustatavas aktis (vt selle kohta 14. novembri 2012. aasta kohtuotsus *Nexans France ja Nexans vs. komisjon, T-135/09, EU:T:2012:596, punkt 133; 6. septembri 2013. aasta kohtuotsus *Deutsche Bahn jt vs. komisjon, T-289/11, T-290/11 ja T-521/11, EU:T:2013:404, punkt 99, ja 10. aprilli 2018. aasta kohtuotsus *Alcogroup ja Alcodis vs. komisjon, T-274/15, ei avaldata, EU:T:2018:179, punkt 92***
- 67 Lisaks võib asuda seisukohale, et kontrolli läbiviimise kontrollisüsteem, mis koosneb kõigist eespool kirjeldatud õiguskaitsevahenditest, vastab eespool punktis 50 mainitud neljale tingimusele.
- 68 Mis puudutab esiteks tulemuslikkuse tingimust, siis tuleb märkida, et hagejad ei ole vastu vaieldnud, et eespool nimetatud õiguskaitsevahendid tähendavad terviklikku kontrolli, mis käsitleb nii õiguslikke kui ka faktilisi küsimusi (vt täpsemalt kontrolliotsuste kohta Euroopa Kohtu 18. juuni 2015. aasta kohtuotsus *Deutsche Bahn jt vs. komisjon, C-583/13 P, EU:C:2015:404, punktid 33 ja 34, ja üldisemalt ELTL artiklite 101 ja 102 kohaldamise menetlusi käsitlevate komisjoni otsuste kohta Euroopa Kohtu 8. detsembri 2011. aasta kohtuotsus *Chalkor vs. komisjon, C-386/10 P, EU:C:2011:815, punkt 62**
- 69 Lisaks tuleb rõhutada, et kuigi iga õiguskaitsevahend eraldi võetuna ei võimalda kontrollida kõikide kontrolli käigus võetud meetmete põhjendatust, võimaldab nende kombineerimine – mis ei tekita vastuvõetavuse probleemi – sellist kontrolli, nagu nähtub eespool punktides 57–66 toodud loetelust, kontrolli käigus võetud erinevate meetmete ja kontrollitavate ettevõtjate erinevate õiguste üle, mida saab erinevate asjaomaste kaebuste läbivaatamisel kontrollida. Eelkõige ei saa hagejad põhjendatult väita, et ükski õiguskaitsevahend ei hõlma olukorda, kus inspektorid teevad kontrolli eseme alt välja jäävatest dokumentidest koopia. Hagejate viidatud juhul, kui kõnealune kontrollimine ei päädi rikkumise tuvastamise ja karistuse määramise otsusega, vaid uue uurimise alustamisega ja uue

kontrolliotsuse vastuvõtmisega, võivad kontrollitavad ettevõtjad esitada selle otsuse peale tühistamishagi, vaidlustades nende kaudsete tõendite õiguspärasuse, mis selle aluseks olid, põhjusel, et need saadi õigusvastaselt eelmise kontrolli käigus (vt eespool punkt 59).

- 70 Sellest järeldub, et asjakohatud on hagejate väited, mis põhinevad Euroopa Inimõiguste Kohtu otsustel, milles tuvastati, et rikutud on õigust tõhusale õiguskaitsevahendile, kuna puudub üks eespool nimetatud õiguskaitsevahenditest. Täpsemalt ei saa käesolevale juhtumile üle kanda Euroopa Inimõiguste Kohtu järeldusi otsuses Delta Pekárny (punktid 82–94), kuna kõnealused Tšehhi õigusnormid ei kehtestanud konkreetset õiguskaitsevahendit, mis võimaldaks kontrolliotsuseid vaidlustada. Nimelt said kontrollitavad ettevõtjad kontrolli õiguspärasust vaidlustada ainult menetluses, kus käsitleti asjaomase konkurentsiasutuse kontrolli sisulisi tulemusi, ja sellega seoses ei olnud võimalik kontrollida selliseid küsimusi, nagu kontrolli vajalikkus, kestus ja ulatus ning proportsionaalsus (vt selle kohta kohtujurist Wahli ettepanek kohtuasjas Deutsche Bahn jt vs. komisjon, C-583/13 P, EU:C:2015:92, punkt 37), kuigi seda oleks võinud teha kontrolliotsuse peale esitatud hagi raames.
- 71 Samamoodi, erinevalt asjaoludest, mille kohta tehti Euroopa Inimõiguste Kohtu 2. aprilli 2015. aasta otsus Vinci Construction ja GTM Génie Civil et Services vs. Prantsusmaa (CE:ECHR:2015:0402JUD006362910), nähtub liidu kohtu praktikast võimalus taotleda kontrollitoimingute käigus advokaadi ja tema kliendi teabevahetuse konfidentsiaalsuse tagamise tõhusat kontrolli (vt eespool punkt 61). Muu hulgas kontrollitakse selle raames, kas asjaomased dokumendid on sisuliselt hõlmatud selle konfidentsiaalsusega (vt selle kohta 17. septembri 2007. aasta kohtuotsus Akzo Nobel Chemicals ja Akcros Chemicals vs. komisjon, T-125/03 ja T-253/03, EU:T:2007:287, punktid 117–135, 138–140 ja 165–179).
- 72 Lisaks tuleb asuda seisukohale, et õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile põhimõtet ei riiva see, kui kontrolliotsuse adressaadiks olevalt ettevõtjalt nõutakse, et ta teeks teatavaid toiminguid, et kaitsta oma õigusi ja kasutada õiguskaitsevahendeid, mis võimaldavad tagada nende järgimise, eelkõige toiminguid, mis seisnevad komisjonile kaitsetaotluste esitamises (vt eespool punktid 61 ja 62). See kehtib seda enam, et komisjon peab enne koopiategemist andma ettevõtjale lühikese aja, et ettevõtja saaks oma advokaatidega konsulteerida vajaduse korral selliste taotluste esitamiseks (vt selle kohta 6. septembri 2013. aasta kohtuotsus Deutsche Bahn jt vs. komisjon, T-289/11, T-290/11 ja T-521/11, EU:T:2013:404, punkt 89).
- 73 Teiseks, mis puudutab tõhususe tingimust, siis võib tõdeda, et eespool nimetatud õiguskaitsevahendid võimaldavad tänu esialgse õiguskaitse menetlusele nii ennetavat kontrolli, mis takistab kontrollitoimingute lõpuleviimist (vt eespool punkt 64), kui ka heastavat ja pärast kontrollitoimingute tegemist toimuvat kontrolli tänu muudele õiguskaitsevahenditele. Sellega seoses tuleb rõhutada, et Euroopa Inimõiguste Kohtu praktika ei nõua nii *a priori* kui ka *a posteriori* kontrolli olemasolu, kuna ta näeb need ette alternatiividena (vt eespool punkt 50). Seega, isegi kui esialgse õiguskaitse hagil ei oleks nõutud tõhusust, nagu väidavad hagejad käesolevas asjas, on siiski tõsi, et hiljem esitatavad hagid annavad õigussubjektile igal juhul kohase heastamise.
- 74 Seega on komisjonil kontrolliotsuse tühistamise korral keelatud kasutada konkurentsieeskirjade rikkumist puudutavas menetluses igasuguseid dokumente või tõendeid, mille ta selle kontrolli käigus kogus (22. oktoobri 2002. aasta kohtuotsus Roquette Frères, C-94/00, EU:C:2002:603, punkt 49, ja 12. detsembri 2012. aasta kohtuotsus Almamet vs. komisjon, T-410/09, ei avaldata, EU:T:2012:676, punkt 31). Täpsemalt toob selline tühistamine vältimatult kaasa selle uue kontrolliotsuse tühistamise, mis on vastu võetud üksnes esimese nõuetevastase kontrolli käigus kogutud tõendite alusel (vt selle kohta 20. juuni 2018. aasta kohtuotsus České dráhy vs. komisjon, T-621/16, ei avaldata, EU:T:2018:367, punktid 39 ja 40).
- 75 Samamoodi, kui komisjoni lõpliku otsuse peale esitatud hagi raames tuvastatakse, et läbiviidud kontrolli käigus esineb õigusvastasus, on komisjonil võimatu kasutada tõendeid, mis ta rikkumise menetlemiseks sel viisil kogus (vt 18. juuni 2015. aasta kohtuotsus Deutsche Bahn jt vs. komisjon,

C-583/13 P, EU:C:2015:404, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika), mis võib kaasa tuua rikkumise tuvastamise ja selle eest karistuse määramise otsuse tühistamise, kui asjaomased tõendid on selle tuvastamisel ja karistuse määramisel määrava tähtsusega.

- 76 Lisaks tuleb märkida, et isegi juhul, kui rikkumise tuvastamise ja selle eest karistuse määramise otsust ei võeta vastu, on veel võimalik kasutada esiteks kontrolli käigus võetud teatavate meetmete tühistamise hagi (vt eespool punktid 61 ja 62) ja teiseks kahju hüvitamise hagi (vt eespool punkt 66). Need kaks õiguskaitsevahendit võimaldavad aga vastavalt saavutada tühistatud kontrollimeetmete õigusliku korra kadumise ja nende meetmete tõttu tekkinud kahju hüvitamise juba enne võimaliku hilisema rikkumismenetluse lõpetamist ja sõltumata sellest. Sellega seoses tuleb täpsustada, et kuna õiguskaitsevahendite hindamist ja nende alusel lubatud heastamise kohasust tuleb hinnata igakülgset (vt eespool punkt 51) ja kuna muud õiguskaitsevahendid takistavad komisjonil nõuetevastaselt kopeeritud dokumente kasutada, ei ole tähtsust sellel, et kahju hüvitamise hagi seda ei takista. Vastupidi sellele, mida väidavad hagejad, ei saa eelkõige kohtuotsusest Ravon järeldada, et Euroopa Inimõiguste Kohus nõuab kontrollitoimingute kohtuliku kontrolli tõhususe tuvastamiseks, et kõnealused kaebused lahendataks otsusega, millega keelatakse saadud tõendite ja ütluste kasutamine. Euroopa Inimõiguste Kohus piirdus selles kohtuotsuses nimelt sellega, et kohaldas kättesaadavate õiguskaitsevahendite igakülgset hindamismeetodit, leides, et kahju hüvitamise hagi ei olnud piisav, et kompenseerida muude õiguskaitsevahendite puudusi, eelkõige asjaomastes Prantsuse õigusnormides ette nähtud tühistamishagides (kohtuotsus Ravon, punkt 33), mis ei ole sama tõhusad kui tühistamishagid, mis on võimalik esitada liidu kohtule.
- 77 Mis puudutab kolmandaks kindluse tingimust, siis hagejad vaidlevad sellele peamiselt vastu põhjusel, et ei ole kindel, et aktid, mida saab vaidlustada eespool viidatud erinevate õiguskaitsevahendite abil, võetakse vastu. Eelkõige ei võta komisjon kontrolli tulemusel tingimata vastu otsust, milles tuvastatakse rikkumine ja millega selle toimepanijat karistatakse. Siiski ei tule kindluse tingimust tõlgendada nii, et see nõuab kõigi teoreetiliselt võimalike õiguskaitsevahendite olemasolu kõikidel juhtudel ja olenemata kontrolli tulemusel võetud meetmetest, vaid nii, et see nõuab selliste õiguskaitsevahendite olemasolu, mis võimaldavad vaidlustada kontrollitavale ettevõtjale kahjulikku mõju avaldavaid meetmeid ajal, mil see mõju avaldub. Seega juhul, kui selline kahjulik mõju ei seisne rikkumise tuvastamise või selle eest karistamise otsuses, ei saa leida, et selle otsuse peale hagi esitamise võimaluse puudumine on vastuolus kontrolli käigus võetud meetmete vastu kindla hagi esitamise nõudega.
- 78 Kohtuotsusest Canal Plus (vt eespool punkt 50) ei saa tuletada teistsugust tõlgendust. Vastupidi sellele, mida väidavad hagejad, ei otsustanud Euroopa Inimõiguste Kohus selles kohtuotsuses nimelt, et kontrolli lubava otsuse suhtes kasutatava õiguskaitsevahendi kättesaadavus oli ebakindel ebakindluse tõttu, mis seondub konkurentsiasutuse sisulise otsuse vastuvõtmisega. Euroopa Inimõiguste Kohus piirdus Prantsuse seadusandja kehtestatud üleminekukorra eriliste asjaolude tõttu tõdemusega, et selle korra alusel lubatud hagi ruumide läbiotsimist lubava kohtumääruse peale oli seatud sõltuvusse sellest, et sisulise otsuse peale esitatud hagi menetlemine on pooleli, mis lõi tingimuslikkuse, mis tegelikult muudab kõnealuse hagi kättesaadavuse ebakindlaks (vt selle kohta kohtujurist Wahli ettepanek kohtuasjas Deutsche Bahn jt vs. komisjon, C-583/13 P, EU:C:2015:92, punkt 48). Lisaks võib märkida, et sellist tingimuslikkust ei ole komisjoni kontrollidega seotud õiguskaitsevahendite süsteemis. Nimelt ei sõltu kontrolliotsuse peale hagi esitamine hagi esitamisest selle otsuse peale, millega lõpetatakse ELTL artikli 101 alusel algatatud menetlus, ja see ei saakski olla hagi esitamise tingimus, arvestades ELTL artiklis 263 sätestatud hagi esitamise tähtaega.
- 79 Neljandaks, mis puudutab mõistliku aja tingimust, siis tuleb märkida, et hagejad ei põhista oma väidet selle tingimuse täitmata jätmise kohta liidu kohtus toimunud menetluste kestusega ja möönavad muu hulgas hagi esitamise tähtaegade olemasolu. Nad kritiseerivad üksnes pikka ajavahemikku, mis võib lahutada kontrolli lõplikust otsusest, millega lõpetatakse ELTL artikli 101 alusel algatatud menetlus.

- 87 Määruse nr 1/2003 alusel komisjonis läbi viidav haldusmenetlus jaguneb kaheks eraldiseisvaks ja üksteisele järgnevaks staadiumiks, millel mõlemal on oma sisemine loogika – nimelt esiteks eeluurimise staadium ja teiseks võistleva menetluse staadium. Eeluurimise staadium, mille käigus komisjon kasutab määruses nr 1/2003 sätestatud kontrollivolitusi ja mis kestab kuni vastuväiteteatise esitamiseni, peaks võimaldama komisjonil koguda kõik asjasse puutuvad tõendid võimaliku konkurentsieeskirjade rikkumise asetleidmise kohta ja võtta esialgne seisukoht menetluse suuna ja edasise kulgemise kohta. Võistlev staadium, mis kestab vastuväiteteatise esitamisest kuni lõpliku otsuse vastuvõtmiseni, peab aga võimaldama komisjonil teha süüksandava rikkumise kohta lõplik otsus (vt 25. novembri 2014. aasta kohtuotsus *Orange vs. komisjon*, T-402/13, EU:T:2014:991, punkt 77 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 88 Esiteks, mis puudutab eeluurimise staadiumi, siis algab see kuupäeval, mil komisjon, kes kasutab talle liidu seadusandja poolt antud volitusi, võtab meetmeid, mis lähtuvad eeldusest, et rikkumine on toime pandud, ja see peab võimaldama komisjonil võtta seisukoha menetluse suuna kohta (29. septembri 2011. aasta kohtuotsus *Elf Aquitaine vs. komisjon*, C-521/09 P, EU:C:2011:620, punkt 114, ja 15. juuli 2015. aasta kohtuotsus *SLM ja Ori Martin vs. komisjon*, T-389/10 ja T-419/10, EU:T:2015:513, punkt 337). Teiseks, alles haldusmenetluse võistleva staadiumi alguses teavitatakse vastuväiteteatise teel puudutatud ettevõtjat kõigist olulistest asjaoludest, millele komisjon selles menetluse staadiumis tugineb, ja sellest hetkest alates on ettevõtjal toimikuga tutvumise õigus, et tagada oma kaitseõiguste tõhus kasutus. Seega saab ettevõtja alles pärast vastuväiteteatise saamist täielikult oma kaitseõigusi kasutada. Nimelt, kui need õigused oleks tal juba vastuväiteteatise saatmisele eelnevas staadiumis, kahjustaks see komisjoni läbiviidava uurimise tulemuslikkust, kuna ettevõtjal oleks juba komisjoni eeluurimise staadiumis võimalik kindlaks teha, milline teave on komisjonile teada ja järelikult ka see, millist teavet oleks võimalik tema eest veel varjata (vt 25. novembri 2014. aasta kohtuotsus *Orange vs. komisjon*, T-402/13, EU:T:2014:991, punkt 78 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 89 Kuid komisjoni poolt eeluurimise käigus tehtavad menetlustoimingud, muu hulgas kontrollimeetmed ja teabenõuded, eeldavad juba oma olemuselt seda, et kahtlustatakse rikkumise olemasolu ja et need menetlustoimingud võivad kahtluse all olevate ettevõtjate olukorda oluliselt mõjutada. Seega on oluline vältida, et kaitseõigusi selles haldusmenetluse staadiumis pöördumatult kahjustataks, sest tehtavatel uurimistoimingutel võib olla määrav tähtsus tõendite kogumisel ettevõtjate õigusvastase käitumise kohta, mis toob kaasa nende vastutuse (vt 25. novembri 2014. aasta kohtuotsus *Orange vs. komisjon*, T-402/13, EU:T:2014:991, punkt 79 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 90 Selles kontekstis tuleb meenutada, et määruse nr 1/2003 artikli 20 lõikest 4 tulenev kohustus täpsustada kontrolli ese ja eesmärk kujutab endast asjaomaste ettevõtjate kaitseõiguste üht põhitagatist ning seetõttu ei saa kontrolliotsuste põhjendamise kohustuse ulatust piirata uurimise tõhusust puudutatavate kaalutlustega. Kuigi selles osas on tõsi, et komisjon ei pea määruse nr 1/2003 artikli 20 ja kohtupraktika kohaselt niisuguse otsuse adressaadile edastama kogu teavet, mis tal on eeldatavate rikkumiste kohta, ega täpselt piiritlema asjaomast turgu, kvalifitseerima õiguslikult täpselt kõnealuseid rikkumisi ega ära tooma ajavahemikku, mille jooksul rikkumised toime pandi, peab ta siiski võimalikult täpselt esitama kahtlused, mida ta kavatseb kontrollida – see tähendab mida otsitakse ning millised on asjaolud, millega seoses kontroll läbi viiakse (vt 25. novembri 2014. aasta kohtuotsus *Orange vs. komisjon*, T-402/13, EU:T:2014:991, punkt 80 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 91 Eespool toodut arvestades on järjepidevalt otsustatud, et komisjonile ei saa siiski panna kohustust täpsustada eeluurimise staadiumis lisaks rikkumise kahtlustele, mida ta kontrollib, seda, millised on kaudsed tõendid, st asjaolud, mis viisid ta kaalumiseni, kas mitte ei ole toime pandud ELTL artikli 101 rikkumist. Nimelt seaks selline kohustus kahtluse alla tasakaalu, mille kohtupraktika näeb ette uurimise tõhususe ja asjaomase ettevõtja kaitseõiguste kaitsmise vahele (vt 20. juuni 2018. aasta kohtuotsus *České dráhy vs. komisjon*, T-325/16, EU:T:2018:368, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika; vt ka eespool punkt 85).

- 92 Sellest tuleneb, et määruse nr 1/2003 artikli 20 lõiget 4 ei saa tunnistada õigusvastaseks põhjusel, et see rikub poolte võrdsuse põhimõtet ja ettevõtja kaitseõigusi, jättes ette nägemata kontrolli õigustanud kaudsete tõendite edastamise kontrollitavale ettevõtjale.
- 93 Ükski hagejate esitatud argumentidest ei sea seda järeldust kahtluse alla.
- 94 Mis puudutab esiteks liidu kohtute praktikat, siis tuleb märkida, et hagejad ei viita eelviidatud kohtupraktikale ega hoopiski ei vaidlusta seda otseselt ning tsiteerivad vaid ühte Üldkohtu otsust, et põhjendada oma väidet, mille kohaselt Üldkohus leiab, et poolte võrdsuse põhimõte tähendab, et puudutatud ettevõtjatel on õigus toimikuga tutvuda. Sellest kohtuotsusest nähtub tõepoolest, et poolte võrdsuse üldpõhimõte eeldab konkurentsiasjas, et asjaomasel ettevõtjal oleks menetluses kasutatavast toimikust sama ülevaade, mis on komisjonil (29. juuni 1995. aasta kohtuotsus ICI vs. komisjon, T-36/91, EU:T:1995:118, punktid 93 ja 111). Seega, nagu komisjon asjakohaselt rõhutab, puudutab see märge menetluse võistlevat staadiumi ja eelkõige dokumente, mis oleks tulnud hagejale koos vastuväiteteatisega edastada (vt eeluurimise staadiumi ja haldusmenetluse võistleva staadiumi eristamise kohta eespool punktid 87 ja 88).
- 95 Teiseks, mis puudutab Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikat, millele tuginemist võib eelnevat arvesse võttes mõista nii, et sellega väljendatakse soovi, et liidu kohtute praktika areneks sellele vastavalt, või järeldatakse, et määruse nr 1/2003 artikli 20 asjakohased sätted on õigusvastased, siis tuleb asuda seisukohale, et see kohtupraktika ei saa sellist arengut ega sellist järeldust õigustada, ja seda isegi sõltumata asjaolust, et Euroopa Inimõiguste Kohtu otsused on tehtud füüsiliste isikute õiguste kohta kriminaalasjades, nagu komisjon ja nõukogu rõhutasid. Nimelt tuvastati kõigis neis Euroopa Inimõiguste Kohtu otsustes poolte võrdsuse põhimõtte rikkumised seetõttu, et süüdistatavad mõisteti süüdi, ilma et nad oleksid kunagi saanud tutvuda kõigi süüdistustega seotud asjaoludega (EIK 18. märtsi 1997. aasta kohtuotsus Foucher vs. Prantsusmaa, CE:ECHR:1997:0318JUD002220993; 25. märtsi 1999. aasta kohtuotsus Pélissier ja Sassi vs. Prantsusmaa, CE:ECHR:1999:0325JUD002544494; 26. juuli 2011. aasta kohtuotsus Huseyn jt vs. Azerbaidžaan, CE:ECHR:2011:0726JUD003548505, ja 20. septembri 2011. aasta kohtuotsus OAO Neftyanaya Kompaniya Yukos vs. Venemaa, CE:ECHR:2011:0920JUD001490204), millest ei saa tuletada õigust tutvuda nende asjaoludega uurimisstaadiumis lisaks sellele, mida on juba tunnustatud hilisemas võistlevas staadiumis. Mis puudutab Euroopa Inimõiguste Kohtu otsust, millest nähtub, et poolte võrdsuse põhimõtet kohaldatakse kõigis menetluse etappides, eelkõige uurimise käigus (EIK 30. märtsi 1989. aasta otsus Lamy vs. Belgia, CE:ECHR:1989:0330JUD001044483), millele hagejad viitasid alles kohtuistungil, siis see otsus tehti põhjusel, et selles uurimise staadiumis tehti otsus kaebaja kinnipidamise kohta. Euroopa Inimõiguste Kohus tuvastas selles kohtuasjas pealegi, et rikutud on EIÖK artikli 5 lõiget 4, mis käsitleb kinnipeetavate kohtulikku kaitset, võtmata seisukohta EIÖK artikli 6 järgimise kohta.
- 96 Mis puudutab kolmandaks Prantsuse õigusnorme, millele hagejad kohtuistungil viitasid, siis ei saa need iseenesest olla liidu õigusnormide kohaldamisel kohustuslikud (vt selle kohta 17. jaanuari 1984. aasta kohtuotsus VBVB ja VBBB vs. komisjon, 43/82 ja 63/82, EU:C:1984:9, punkt 40). Igal juhul võib lisada, et Prantsuse äriseadustiku artikli L. 450-4 kohaselt lubab Prantsusmaa valvekohtuniku kohtumäärus, millega lubatakse konkurentsiameti tehtavad läbiotsimised ja arestimised selle asutuse esitatud teabe ja kaudsete tõendite alusel, teha see asjaomasele ettevõtjale teatavaks alles läbiotsimise ajal. Seega saab selle üle toimuda võistlev vaidlus, mis võib eelkõige puudutada esitatud kaudsete tõendite piisavat veenvust, alles apellatsioonikohtu esimesele presidendile selle vastu esitatud kaebuse staadiumis.
- 97 Mis puudutab neljandaks hagejate kartust, et neil on raske kaitsta end komisjoni meelevaldse ja ebaproportsionaalse sekkumise ohu eest, siis tuleb täpsemalt märkida, et Üldkohtul on võimalik paluda komisjonil menetlust korraldavate meetmete abil esitada kaudsed tõendid, mis õigustavad seda, et komisjon otsustab kontrolli teha (käesolevas asjas sellise menetlust korraldava meetme võtmise kohta vt eespool punkt 14). Tutvumine kontrolliotsust õigustanud kaudsete tõenditega on lubatud kohtumenetluse staadiumis, kuna selles staadiumis ja kuivõrd kontroll on juba oma määratlusest

tulenevalt lõpule viidud, on komisjoni uurimise tõhususe kaitse nõue väiksem. Nimelt ei ole pärast kõigi kontrollitoimingute tegemist enam vaja ära hoida kontrolli jaoks sellise asjakohase teabe varjamise ohtu, mis on põhimõtteliselt juba kontrolli käigus kogutud (vt eespool punkt 88). Võib lisada, et kaudsete tõendite edastamine kohtumenetluses on lisaks kooskõlas poolte võrdsuse põhimõttega kohtus, kuna kontrollitaval ettevõtjal on selles staadiumis teave, mis võimaldab tal vaidlustada seda, et komisjonil oli piisavalt veenvaid kaudseid tõendeid, et õigustada kontrolli (vt selle kohta kohtujurist Kokott'i ettepanek kohtuasjas Nexans ja Nexans France vs. komisjon, C-37/13 P, EU:C:2014:223, punktid 85 ja 86), ega õigusta lisaks sellele juurdepääsu võimaldamist alates kontrolliotsuse vastuvõtmisest.

- 98 Kõigil neil põhjustel tuleb õigusvastasuse vastuväite põhjendamiseks esitatud teine etteheide tagasi lükata ning seetõttu tuleb määruse nr 1/2003 artikli 20 asjakohaste sätete õigusvastasuse vastuväide tervikuna tagasi lükata.

B. Teine ja kolmas väide, et on rikutud põhjendamiskohustust ja õigust ruumide puutumatusale

- 99 Komisjon väidab kõigepealt, et hagejad esitavad vaidlusaluse kontrolli läbiviimise kohta mitu etteheidet, mis on kontrolliotsuse peale esitatud hagi raames vastuvõetamatud, ning järeldavad sellest, et hagiavaldus on vastuvõetamatu.
- 100 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb tõepoolest, et ettevõtja ei saa tugineda kontrollimenetluse läbiviimise õigusvastasusele, et põhjendada sellise õigusakti tühistamise nõuet, mille alusel komisjon kontrolli läbi viib (20. aprilli 1999. aasta kohtuotsus Limburgse Vinyl Maatschappij jt vs. komisjon, T-305/94 – T-307/94, T-313/94 – T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 ja T-335/94, EU:T:1999:80, punkt 413; 17. septembri 2007. aasta kohtuotsus Akzo Nobel Chemicals ja Akcros Chemicals vs. komisjon, T-125/03 ja T-253/03, EU:T:2007:287, punkt 55, ja 20. juuni 2018. aasta kohtuotsus České dráhy vs. komisjon, T-325/16, EU:T:2018:368, punkt 22).
- 101 Kontrolliotsuse vastu esitatud nõuete põhjendamiseks kontrollitoimingute läbiviimise õigusvastasusele tuginemise võimatus peegeldab üksnes üldpõhimõtet, mille kohaselt tuleb akti õiguspärasust hinnata otsuse vastuvõtmise ajal esinenud õiguslike ja faktiliste asjaolude alusel, mistõttu ei saa otsusest hilisemad aktid mõjutada otsuse kehtivust (30. oktoobri 2003. aasta kohtumäärus Akzo Nobel Chemicals ja Akcros Chemicals vs. komisjon, T-125/03 R ja T-253/03 R, EU:T:2003:287, punktid 68 ja 69; vt selle kohta ka 17. oktoobri 2019. aasta kohtuotsus Alcogroup ja Alcodis vs. komisjon, C-403/18 P, EU:C:2019:870, punktid 45 ja 46 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 102 Sellest tuleneb, et kui asjaomased etteheited tuleb tagasi lükata, nagu väidab komisjon, siis tuleks need tagasi lükata nende tulemusetuse, mitte vastuvõetamatuse tõttu.
- 103 Vastuseks kohtuistungil Üldkohtu esitatud küsimusele täpsustas komisjon – nagu kanti ka kohtuistungil protokollis –, et esiteks jätab ta Üldkohtu otsustada, kas kõnealused etteheited on vastuvõetamatud või tulemusetud, ning teiseks, et tema väide vastuvõetamatuse kohta ei puuduta iseenesest teist ja kolmandat väidet, mille kohaselt on rikutud põhjendamiskohustust ja õigust ruumide puutumatusale.
- 104 Sellest tuleneb, et hagiavaldust ei saa tunnistada vastuvõetamatuks komisjoni viidatud põhjusel ega veelgi enam, et see tuleks tunnistada tervikuna vastuvõetamatuks.
- 105 Seega tuleb hagejate teist ja kolmandat väidet hinnata, võtmata nende põhjendatuse hindamisel arvesse nende toetuseks esitatud etteheiteid, mis põhinevad vaidlusaluse kontrolli läbiviimisel ja mis tuleb tagasi lükata kui tulemusetud.

1. Põhjendamiskohustuse rikkumine

- 106 Hagejad väidavad, et vaidlustatud otsus ei ole piisavalt põhjendatud, kuna see ei sisalda ühtegi täpsustust ega isegi algset ülevaadet komisjoni valduses olevast teabest, mis oleks õigustanud kontrolli läbiviimist. Täpsemalt ei võimalda vaidlustatud otsus kindlaks teha komisjoni käsutuses olnud teabe liiki, laadi, päritolu ega veelgi vähem sisu ja jätab seega hagejad ilma nende kaitseõiguste põhitagatisest. Hagejad lisavad, et komisjoni käsutuses olevaid dokumente puudutava teabe täielikku puudumist ei saa korvata üksnes nende rikkumiste eelduste kirjeldus, mida komisjon pidas võimalikuks tuletada nende dokumentide sisust.
- 107 Tuleb märkida, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale peab liidu institutsioonide aktide põhjendus, mida nõuab ELTL artikkel 296, olema kohandatud asjasse puutuva õigusakti laadiga ning sellest peab selgelt ja üheselt mõistetavalt ilmnema õigusakti vastu võtnud institutsiooni arutluskäik selliselt, et huvitatud isikutel oleks võimalik võetud meetme põhjendusi mõista ja pädeval kohtul oleks võimalik kontrolli teostada. Põhjendamise nõude hindamisel tuleb arvesse võtta juhtumi asjaolusid, eelkõige akti sisu, põhjenduste olemust ning huvi, mis võib olla akti adressaatidel või teistel isikutel, keda akt otseselt ja isiklikult puudutab, selgituste saamiseks. Ei ole nõutav, et põhjendustes oleks täpsustatud kõiki asjakohaseid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, kuna seda, kas akti põhjendused vastavad ELTL artikli 296 nõuetele, tuleb hinnata mitte ainult selle sõnastust, vaid ka konteksti ja kõiki asjaomast valdkonda reguleerivaid õigusnorme silmas pidades (vt 25. juuni 2014. aasta kohtuotsus Nexans ja Nexans France vs. komisjon, C-37/13 P, EU:C:2014:2030, punktid 31 ja 32 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 108 Seega tuleb konkreetsel juhul arvestada õiguslikku raamistikku, milles komisjon kontrolli teostab. Määruse nr 1/2003 artiklid 4 ja 20 annavad nimelt komisjonile kontrollivolitused, mille eesmärk on võimaldada tal täita oma ülesannet kaitsta siseturgu konkurentsimoonutuste eest ja karistada sel turul toime pandud konkurentsieeskirjade rikkumiste eest (25. juuni 2014. aasta kohtuotsus Nexans ja Nexans France vs. komisjon, C-37/13 P, EU:C:2014:2030, punkt 33; vt selle kohta ka 22. oktoobri 2002. aasta kohtuotsus Roquette Frères, C-94/00, EU:C:2002:603, punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 109 Seega, mis puudutab täpsemalt komisjoni kontrolliotsuseid, siis sätestab määruse nr 1/2003 artikli 20 lõige 4, et neis peab olema märgitud kontrolli alguskuupäev, määruse artiklites 23 ja 24 ette nähtud sanktsioonid ja õigus otsuse läbivaatamisele Euroopa Kohtus, aga ka kontrolli ese ja eesmärk.
- 110 Kohtupraktikast tuleneb, et selleks peab komisjon võimalikult täpselt ära märkima eeldused, mida ta kontrollida kavatseb, nimelt mida ta otsib ja mis asjaolusid uurimise käigus kontrollitakse. Täpsemalt peab kontrolliotsuses olema ära toodud kirjeldus eeldatava rikkumise tunnuste kohta, näidates ära eeldatava asjaomase turu ja väidetavate konkurentsipiirangute laadi, samuti kontrollimisega seotud väidetava rikkumisega kaetud sektorid, selgitused selle kohta, kuidas on ettevõtja väidetavalt rikkumisega seotud (vt 8. märtsi 2007. aasta kohtuotsus France Télécom vs. komisjon, T-339/04, EU:T:2007:80, punktid 58 ja 59 ning seal viidatud kohtupraktika, ning 6. septembri 2013. aasta kohtuotsus Deutsche Bahn jt vs. komisjon, T-289/11, T-290/11 ja T-521/11, EU:T:2013:404, punktid 75 ja 77 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 111 Nagu Euroopa Kohus on järjepidevalt täpsustanud, kujutab see põhjendamise erikohustus endast põhimõttelise tähtsusega nõuet mitte üksnes selleks, et näidata asjaomaste ettevõtjate ruumides korraldatava uurimise põhjendatust, vaid ka selleks, et ettevõtjatel oleks võimalik mõista oma koostöökohustuse ulatust, säilitades samal ajal oma kaitseõigused. On nimelt oluline, et kontrolliotsuste adressaadiks olevad ettevõtjad saaksid ilma ülemääraste tõlgendamispingutusteta mõista nende otsuste põhjusi, mis panevad neile nende erasfääri riivavaid kohustusi, mille järgimata jätmise korral võidakse määrata suuri rahatrahve, et oma õigusi tõhusalt ja õigel ajal teostada (vt teabe nõudmise otsuste kohta kohtujurist Wahli ettepanek kohtuasjas HeidelbergCement vs. komisjon, C-247/14 P, EU:C:2015:694, punkt 42). Sellest tuleneb lisaks, et kontrolliotsuste põhjendamise

- kohustuse ulatus, nagu seda on täpsustatud eelmises punktis, ei saa olla uurimise tõhususe kaalutlustel väiksem (17. oktoobri 1989. aasta kohtuotsus *Dow Benelux vs. komisjon*, 85/87, EU:C:1989:379, punkt 8, ja 14. novembri 2012. aasta kohtuotsus *Nexans France ja Nexans vs. komisjon*, T-135/09, EU:T:2012:596, punkt 42).
- 112 Siiski viiakse kontrollid juba määratluse poolest läbi esialgses staadiumis, milles komisjonil ei ole täpset teavet, mis võimaldaks tal kõnealust tegevust kvalifitseerida rikkumiseks ja millega kaasneb õigus otsida mitmesuguseid andmeid, mis ei ole veel teada või täielikult kindlaks tehtud (vt selle kohta 25. juuni 2014. aasta kohtuotsus *Nexans ja Nexans France vs. komisjon*, C-37/13 P, EU:C:2014:2030, punkt 37, ja 26. oktoobri 2010. aasta kohtuotsus *CNOP ja CCG vs. komisjon*, T-23/09, EU:T:2010:452, punktid 40 ja 41 ning seal viidatud kohtupraktika). Seega on tunnustatud, et kontrollide soovitava toime tagamiseks ja nende laadist tulenevatel kaalutlustel ei pea komisjon niisuguse otsuse adressaadile edastama kogu teavet, mis tal on eeldatavate rikkumiste kohta, ega täpselt piiritlema asjaomast turgu, kvalifitseerima õiguslikult täpselt kõnealuseid rikkumisi ega ära tooma ajavahemikku, mille jooksul rikkumised toime pandi (vt 25. novembri 2014. aasta kohtuotsus *Orange vs. komisjon*, T-402/13, EU:T:2014:991, punkt 80 ja seal viidatud kohtupraktika; kohtujurist Kokott'i ettepanek kohtuasjas *Nexans ja Nexans France vs. komisjon*, C-37/13 P, EU:C:2014:223, punktid 48 ja 49).
- 113 Lisaks tuleb märkida, et komisjonil ei ole kohustust viidata kontrolliotsuses kaudsetele tõenditele, mis seda kontrolli õigustasid (vt eespool punktid 85 ja 91).
- 114 Sellest järeldub esiteks, et komisjoni põhjendamiskohustus ei laiene kogu teabele, mis tal on eeldatavate rikkumiste kohta, ja teiseks, et teabe hulgas, mis oleks õigustanud kontrolli läbiviimist, tuleb kontrolliotsuses esitada ainult teave, mis võimaldab tõendada, et komisjonil on rikkumise kohta veenvaid kaudseid tõendeid, ilma et ta kõnealused kaudsed tõendid paljastaks. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb nimelt komisjonil kontrolli määravas otsuses täpselt näidata, et tema toimikus on olulisi otseseid ja kaudseid tõendeid, mis lubavad tal kahtlustada, et kontrollitav ettevõtja on toime pannud rikkumise (vt 8. märtsi 2007. aasta kohtuotsus *France Télécom vs. komisjon*, T-339/04, EU:T:2007:80, punkt 60 ja seal viidatud kohtupraktika; 6. septembri 2013. aasta kohtuotsus *Deutsche Bahn jt. vs. komisjon*, T-289/11, T-290/11 ja T-521/11, EU:T:2013:404, punkt 172).
- 115 Seega tuleb käesolevas asjas kontrollida, kas komisjon täitis seda kohustust vaidlustatud otsuses.
- 116 Vaidlustatud otsuse põhjendusest 8 ja selles esitatud teabest eeldatavate rikkumiste kohta, mida on kirjeldatud põhjendustes 4 ja 5 nii, et need seisnesid teabevahetuses eelkõige allahindluste ja tulevaste kaubandusstrateegiade kohta, nähtub aga selgelt, et komisjon näitas üksikasjalikult, et tema hinnangul oli tal veenvaid kaudseid tõendeid, mis lubavad tal kõnealust kooskõlastatud tegevust kahtlustada.
- 117 Seda kinnitavad lisaks vaidlustatud otsuse põhjenduste 4 ja 5 täpsustustele kahtlustatud teabevahetuse eseme kohta ka vaidlustatud otsuse põhjenduses 8 esitatud täpsustused, mis algavad väljendiga „Komisjoni käsutuses oleva teabe kohaselt“ ja mis puudutavad teabevahetuse viisi, puudutatud isikuid (ametnimetus ja ligikaudne arv) ning vaidlusaluseid dokumente (nende ligikaudne arv, säilitamise koht ja vorm).
- 118 Tuleb täpsustada, et eespool esitatud kaalutlused piirduvad selle uurimisega, kas vaidlustatud otsuse põhjendus on piisav, ja vastavad üksnes küsimusele, kas komisjon mainis oma otsuses kohtupraktikas nõutud teavet, see tähendab teavet, mis tõendab, et tema hinnangul oli tal veenvaid kaudseid tõendeid eeldatava kooskõlastatud tegevuse olemasolu kohta. Seevastu ei käsitleta selle raames küsimust, kas komisjon leidis õigesti, et tal oli selliseid piisavalt veenvaid kaudseid tõendeid, st küsimus, mida käsitletakse selle väite hindamisel, et rikutud on õigust ruumide puutumatusle.

- 119 Tuleb lisada, et hagejate väide ohu kohta, et nad võivad olla pahatahtlike konkurentide või kaubanduspartnerite ohvrid, ei saa kahtluse alla seada eespool viidatud järeldust, et komisjon täitis oma põhjendamiskohustust. Sellisele ohule saab nimelt vastu seista tänu selle kontrollile, kas komisjonil olevad kaudsed tõendid on piisavalt veenvad, kui hinnatakse väidet, et rikutud on õigust ruumide puutumatusel.
- 120 Järelikult tuleb põhjendamiskohustuse rikkumisele tuginev väide tagasi lükata.

2. Õiguse ruumide puutumatusel rikkumine

- 121 Hagejad väidavad, et komisjon rikkus käesolevas asjas põhiõigust ruumide puutumatusel, mis on sätestatud harta artiklis 7 ja EIÕK artiklis 8. Kohtupraktikast nähtub nimelt, et see õigus on kohaldatav komisjoni kontrolliotsustele, mille osas hagejad kordavad, et need ei põhine adressaadiks olevate ettevõtjate koostööl. Sellest tuleneb samuti, et õigus ruumide puutumatusel nõuab, et ruumide läbiotsimist lubava loa sisule ja ulatusele oleks seatud teatavad piirid, et selle õiguse riive, mida loaga lubatakse, ei oleks potentsiaalselt piiramatu ja seega ebaproportsionaalne. Kuna aga vaidlustatud otsus võeti vastu ilma igasuguse eelneva kohtuliku kontrollita, nõuab põhiõigus ruumide puutumatusel komisjoni kontrollivolitustele seda rangemaid piire, mida ei ole käesoleval juhul seatud ega järgitud.
- 122 Tuleb märkida, et põhiõigus ruumide puutumatusel on liidu õiguse üldpõhimõte, mis on nüüd väljendatud harta artiklis 7, mis vastab EIÕK artiklile 8 (vt 18. juuni 2015. aasta kohtuotsus Deutsche Bahn jt vs. komisjon, C-583/13 P, EU:C:2015:404, punkt 19 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 123 Harta artikli 7 kohaselt on igal inimesel õigus sellele, et austataks tema era- ja perekonnaelu, kodu ja edastatavate sõnumite saladust. See nõue, et oleks olemas kaitse avaliku võimu omavolilise või ebaproportsionaalse sekkumise vastu isiku tegevusse erasfääris, puudutab nii füüsilist kui ka juriidilist isikut (vt 25. novembri 2014. aasta kohtuotsus Orange vs. komisjon, T-402/13, EU:T:2014:991, punkt 83 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 124 Harta artikli 52 lõikes 1 on muu hulgas sätestatud, et hartaga tunnustatud õiguste ja vabaduste teostamist tohib piirata ainult seadusega ning arvestades nimetatud õiguste ja vabaduste olemust. Lisaks võib proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt piiranguid seada üksnes juhul, kui need on vajalikud ning vastavad tegelikult liidu tunnustatud üldist huvi pakkuvatele eesmärkidele või kui on vaja kaitsta teiste isikute õigusi ja vabadusi.
- 125 Veel on oluline täpsustada, et kui Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikast tuleneb, et EIÕK artiklis 8 ette nähtud kaitse võib laieneda teatavatele äriruumidele, on see kohus sellele vaatamata leidnud, et kutse- või äriruumide või kutse- või äritegevuse puhul võib avalikkuse sekkumine minna kaugemale kui muudel juhtudel (vt 18. juuni 2015. aasta kohtuotsus Deutsche Bahn jt vs. komisjon, C-583/13 P, EU:C:2015:404, punkt 20 ja seal viidatud Euroopa Inimõiguste Kohtu praktika). Euroopa Inimõiguste Kohus on siiski korduvalt meenutanud, et EIÕK artiklit 8 kahjustavate riivete eest kaitse aktsepteeritav tase eeldab ranget õiguslikku raamistikku ja rangeid piire (vt 6. septembri 2013. aasta kohtuotsus Deutsche Bahn jt vs. komisjon, T-289/11, T-290/11 ja T-521/11, EU:T:2013:404, punkt 73 ja seal viidatud Euroopa Inimõiguste Kohtu praktika).
- 126 Mis puudutab täpsemalt komisjonile määruse nr 1/2003 artikli 20 lõikega 4 antud kontrollivolitust, mis on käesolevas asjas kõne all, siis on otsustatud, et selliste volituste kasutamine kujutab endast ilmselget sekkumist kontrollitava ettevõtja õigusesse oma erasfääri, oma ruumide ja oma kirjavahetuse puutumatusel (6. septembri 2013. aasta kohtuotsus Deutsche Bahn jt vs. komisjon, T-289/11, T-290/11 ja T-521/11, EU:T:2013:404, punkt 65, ja 20. juuni 2018. aasta kohtuotsus České dráhy vs. komisjon, T-325/16, EU:T:2018:368, punkt 169).

- 127 Seega tuleb kontrollida, kas vaidlustatud otsus vastab harta artiklis 7 nõutud tingimustele.
- 128 Hagejad väidavad sellega seoses, et vaidlustatud otsus on esiteks ebaproportsionaalne ja teiseks meelevaldne, kuna komisjonil ei olnud piisavalt veenvaid kaudseid tõendeid, et õigustada otsustatud kontrolli.

a) Proportsionaalsuse põhimõtte järgimine

- 129 Tuleb märkida, et määruse nr 1/2003 põhjenduse 24 kohaselt peaks komisjonil olema õigus teostada kontrollid, „mida on vaja“, et tuvastada ELTL artikliga 101 keelatud kokkuleppeid, otsuseid ja kooskõlastatud tegevust. Kohtupraktika kohaselt tuleneb sellest, et komisjoni ülesanne on hinnata, kas kontrollimeede on vajalik konkurentsieeskirjade rikkumise tuvastamiseks (18. mai 1982. aasta kohtuotsus *AM & S Europe vs. komisjon*, 155/79, EU:C:1982:157, punkt 17; vt teabe nõudmise otsuse kohta ka 14. märtsi 2014. aasta kohtuotsus *Cementos Portland Valderrivas vs. komisjon*, T-296/11, EU:T:2014:121, punkt 66 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 130 On tõsi, et see hinnang allub kohtu kontrollile ja eelkõige tuleb järgida proportsionaalsuse põhimõtet reguleerivaid norme. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt nõuab proportsionaalsuse põhimõte, et liidu institutsioonide tegevus ei ületaks piire, mis on asjaomaste õigusnormidega seatud legitiimsete eesmärkide saavutamiseks sobivad ja vajalikud, ning juhul, kui on võimalik valida mitme sobiva meetme vahel, tuleb rakendada kõige vähem koormavat meetet, ning et põhjustatud ebamugavused ei tohi seatud eesmarke arvestades olla ülemäära suured (8. märtsi 2007. aasta kohtuotsus *France Télécom vs. komisjon*, T-339/04, EU:T:2007:80, punkt 117, ja 25. novembri 2014. aasta kohtuotsus *Orange vs. komisjon*, T-402/13, EU:T:2014:991, punkt 22).
- 131 Hagejad väidavad sisuliselt, et nende erasfääri on ebaproportsionaalselt sekkunud, arvestades kontrollitavaid äriühinguid ja ruume, vaidlusaluse kontrolli kestust ja kontrolli kuupäeva.

1) Äriühingud ja kontrollitavad ruumid

- 132 Hagejad heidavad komisjonile ette, et ta ei ole vaidlustatud otsuses eraldi määratlenud ei selles silmas peetud isikuid ega ruume, mida komisjoni ametnikel oli õigus külastada. Seega on komisjon vastupidi oma enda praktikale käesolevas asjas volitatud tegema kontrolli mitmesaja eraldiseisva juriidilise isiku juures, kes kuuluvad Casino kontserni, ja läbi otsima tuhandeid ruume, millest enamikul ei ole mingit seost vaidlustatud otsuse esemega. Kohtupraktika kohaselt on aga ametiasutuste silmaspeetud ruumide ja isikute täpne määratlemine vajalik selleks, et piirata sekkumisvolitusi ja kaitsta õigussubjektide avaliku võimu meelevaldsete riivete eest, mis rikuvad põhiõigust ruumide puutumatusle. Hagejad lisavad selle kohta, et kontrolli eseme määratlemine ja üldisemalt vaidlustatud otsuse põhjendused, isegi kui need on täpsed, ei saa korvata seda, et komisjoni volitused ei olnud kontrollitavate isikute ja ruumide määratlemise osas piiratud. Nad rõhutavad muu hulgas, et ettevõtja mõiste ei saa takistada õigusvõimelise isiku, kas füüsilise või juriidilise isiku, mõistega seotud põhiõiguste austamist.
- 133 Vaidlustatud otsusest nähtub tõepoolest, et ei äriühinguid ega kontrollitavaid ruume ei ole nimeliselt välja toodud. Nii on vaidlustatud otsuse artikli 1 teises lõigus märgitud, et „kontroll võib toimuda ettevõtja mis tahes ruumis“, millele järgneb väljend „ja eelkõige“, millele järgneb omakorda kaks aadressi. Lisaks on vaidlustatud otsuse artikli 1 esimeses lõigus ja artikli 3 esimeses lõigus mainitud, et kontrolliotsusega on hõlmatud „Casino [...] ja kõik tema poolt otseselt või kaudselt kontrollitavad äriühingud“.
- 134 Sellega seoses tuleb märkida, et vastupidi hagejate väidetule sisaldavad vaidlustatud otsused kohtuasjades, milles tehti 14. novembri 2012. aasta kohtuotsus *Nexans France ja Nexans vs. komisjon* (T-135/09, EU:T:2012:596) ja 6. septembri 2013. aasta kohtuotsus *Deutsche Bahn jt vs. komisjon* (T-289/11, T-290/11 ja T-521/11, EU:T:2013:404), sarnaseid märkeid.

- 135 Kohtupraktika ei käsitanud aga kontrolli väga laia ulatust, millele need märked viivad, kui iseenesest liigset sekkumist ettevõtjate erasfääri.
- 136 Väljakujunenud kohtupraktikast alates 21. septembri 1989. aasta kohtuotsusest *Hoechst vs. komisjon* (46/87 ja 227/88, EU:C:1989:337, punkt 26) nähtub nimelt, et nii nõukogu 6. veebruari 1962. aasta määruse nr 17, esimene määrus [ELTL] artiklite [101] ja [102] rakendamise kohta (EÜT 1962, 13, lk 204; ELT eriväljaanne 08/01, lk 3) ja sellele järgnenud määruse nr 1/2003 eesmärgist kui ka määruse nr 17 artiklis 14 ja määruse nr 1/2003 artiklis 20 toodud loetelust komisjoni ametnike volituste kohta ilmneb, et kontrollid võivad olla väga ulatuslikud. Sellega seoses on õigus pääseda kõikidesse ettevõtjate ruumidesse, territooriumile või transpordivahenditesse eriti tähtis, kuna see peab võimaldama komisjonil koguda tõendeid konkurentsieeskirjade rikkumise kohta kohas, kus need tavaliselt asuvad, see tähendab ettevõtjate äriruumides (12. juuli 2007. aasta kohtuotsus *CB vs. komisjon*, T-266/03, ei avaldata, EU:T:2007:223, punkt 71, ja 16. juuni 2010. aasta kohtumäärus *Biocaps vs. komisjon*, T-24/09, ei avaldata, EU:T:2010:238, punkt 32).
- 137 Sellest kohtupraktikast tuleneb samuti, et kuigi määrused nr 17 ja nr 1/2003 annavad seega komisjonile ulatuslikud uurimisvolitused, kehtivad nende volituste kasutamise suhtes tingimused, mis tagavad asjaomaste ettevõtjate õiguste järgimise (21. septembri 1989. aasta kohtuotsus *Hoechst vs. komisjon*, 46/87 ja 227/88, EU:C:1989:337, punkt 28; vt selle kohta ka 6. septembri 2013. aasta kohtuotsus *Deutsche Bahn jt vs. komisjon*, T-289/11, T-290/11 ja T-521/11, EU:T:2013:404, punktid 74–99).
- 138 Eelkõige tuleb ära märkida komisjoni kohustus nimetada kontrolli ese ja eesmärk, mis on põhimõttelise tähtsusega nõue mitte üksnes selleks, et näidata asjaomaste ettevõtjate ruumides korraldatava uurimise põhjendatust, vaid ka selleks, et ettevõtjatel oleks võimalik mõista oma koostöökohustuse ulatust, tagades samal ajal oma kaitseõigused (vt määruse nr 17 kohta 21. septembri 1989. aasta kohtuotsus *Hoechst vs. komisjon*, 46/87 ja 227/88, EU:C:1989:337, punkt 29).
- 139 Tuleb märkida ka seda, et komisjoni kontrollivolituste kasutamise tingimused erinevad sõltuvalt komisjoni valitud menetlusest, asjaomaste ettevõtjate hoiakust ja liikmesriigi asutuste sekkumisest (vt määruse nr 17 kohta 21. septembri 1989. aasta kohtuotsus *Hoechst vs. komisjon*, 46/87 ja 227/88, EU:C:1989:337, punkt 30).
- 140 Määruse nr 1/2003 artikkel 20 näeb esiteks ette kontrollid, mille puhul asjaomased ettevõtjad teevad koostööd kas vabatahtlikult kirjaliku volituse esitamise korral või kontrolliotsusest tuleneva kohustuse alusel. Viimati nimetatud juhul – millega on tegemist käesolevas asjas – on komisjoni ametnikel muu hulgas volitused kohustada ettevõtjaid neile esitama dokumendid, mida nad on palunud esitada, siseneda nende näidatud ruumidesse ning kohustada ettevõtjaid näitama nende määratud panipaikade sisu. Seevastu ei või nad jõudu kasutades siseneda ruumidesse ega avada panipaiku ega sundida ettevõtte töötajaid neile sellist juurdepääsu võimaldama ega toimetama läbiotsimist ilma ettevõtte juhtkonna loata (vt määruse nr 17 kohta 21. septembri 1989. aasta kohtuotsus *Hoechst vs. komisjon*, 46/87 ja 227/88, EU:C:1989:337, punkt 31).
- 141 Olukord on hoopis teistsugune, kui komisjon pörkub asjaomaste ettevõtjate vastuseisuga. Sel juhul võivad komisjoni teenistujad määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 6 alusel otsida ettevõtjatega koostööd tegemata igasugust uurimiseks vajalikku teavet liikmesriigi asutuste abil, kellel on kohustus anda neile nende ülesannete täitmiseks vajalikku abi. Kuigi abi nõutakse üksnes juhul, kui ettevõtja teatab oma vastuseisust, tuleb lisada, et seda võib taotleda ka ettevaatusabinõuna määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 7 alusel, et hoida ära ettevõtja võimalik vastuseis (vt määruse nr 17 kohta 21. septembri 1989. aasta kohtuotsus *Hoechst vs. komisjon*, 46/87 ja 227/88, EU:C:1989:337, punkt 32).
- 142 Hagejate esitatud etteheide eeldab seega vastust küsimusele, kas komisjon pidi antud juhul üksikasjalikult täpsustama kontrolli esemeks olevad äriühingud ja ruumid, et tagada nende kaitse ebaproportsionaalse sekkumise eest.

- 143 Sellele küsimusele tuleb vastata eitavalt järgmistel põhjustel.
- 144 Kõigepealt võimaldab vaidlustatud otsuses sisalduv teave kogumis kindlaks teha, milliseid äriühinguid ja ruume kontrollitakse. Nimelt, tänu kontrolli eseme ja eesmärgi ning eelkõige asjaomaste kaupade ja teenuste turgude täpsustamisele ning täpsustusele, mille kohaselt puudutab otsus Casinod, tema tütaretttevõtjaid ja nende ruume, võib vaidlustatud otsusest hõlpsasti järeldada, et kontroll puudutab Casinod ja tema tütaretttevõtjaid, kes tegutsevad sektorites, mille osas kahtlustatakse rikkumist – nimelt esmatarbekaupade tarneturgudel (toidukaubad, hügieenitooted ja hooldustooted), selle kauba tarbijatele müümise turgudel ning esmatarbekaupade sektoris kaubamärgitoodete tootjatele teenuste müümise turul – ja et kontrolli võib läbi viia nende kõigis ruumides. Kui komisjoni teenistujad tulid asjaomaste äriühingute ruumidesse pärast neile vaidlustatud otsusest teatamist, oli neil võimalik kontrollida oma ruumides toimuva uurimise eset ja ulatust, mõista oma koostöökohustuse ulatust ja esitada oma märkused. Üksikasjalikumad täpsustused kontrolli ulatuse kohta ei olnud seega hagejate õiguste kaitseks hädavajalikud.
- 145 Järelikult tuleb tagasi lükata hagejate kriitika, mille kohaselt oli kontrolli ulatus asjaomaste äriühingute ja ruumide täpsustamata jätmise tõttu liiga lai. Sellega seoses võib ka märkida, et komisjon pidas vaidlustatud otsuses silmas konkurentsioiguse põhiadressaati, kelleks on ettevõtja, kes hõlmab enamasti nii ematetttevõtjat kui ka tema tütaretttevõtjat või tütaretttevõtjaid ja kellele võib süüks panna rikkumised ja eelkõige käesolevas asjas kahtlustatavad rikkumised, mistõttu on õigustatud, et vaidlustatud otsuses mainitakse nii ematetttevõtjat Casino kui ka tema tütaretttevõtjaid.
- 146 Täpsustuste puudumine asjaomaste äriühingute ja ruumide nimetamisel aitab kaasa komisjoni kontrollide nõuetekohasele läbiviimisele, kuna see annab komisjonile suurima hulga võimalike tõendite kogumiseks vajaliku tegutsemisruumi ja võimaldab säilitada nende tõendite hävitamise või varjamise ohu ennetamiseks hädavajaliku üllatusmomendi. Seega juhul, kui komisjonil ei olnud võimalik määrata kontrolliotsuse tegemise staadiumis, mis toimub palju enne rikkumise ja selle osaliste kindlakstegemist, kontserni äriühinguid, kes võisid sellest osa võtta, ja kui ta avastab kontrolli käigus ühe äriühingu ruumides, et teine selle äriühinguga seotud äriühing võis samuti osaleda selles rikkumises, võib komisjon teha kontrolli selle teise äriühingu ruumides selle sama kontrolliotsuse alusel, see tähendab korraga kiiresti ja säilitades tänu sellele ajanihkele üllatusmomendi, ning millest teisena kontrollitav äriühing oleks saanud tuletada, et tema suhtes kontrolli läbi ei viida (selleks et meenutada kontrolliotsuste kiire täitmise tähtsust lekete vältimiseks vt kohtujurist Wahli ettepanek kohtuasjas *Deutsche Bahn jt vs. komisjon*, C-583/13 P, EU:C:2015:92, punkt 62).
- 147 Viimaks tuleb märkida, et *Créteil'* ja Pariisi esimese astme kohtute valvekohtunike 17. veebruari 2017. aasta kohtumäärused (vt eespool punkt 5), millega lubati läbiotsimine ja arestimine ettevaatusabinõuna juhuks, kui kontrollile esitatakse vastuväide, täpsustavad sõnaselgelt ja ammendavalt ruumid, milles neid läbiotsimisi ja arestimisi võib teha. Sellest järeldub, et vastavalt liidu kohtu praktikale, millele on viidatud eespool punktis 141, aga ka Euroopa Inimõiguste Kohtu, Saksamaa ja Prantsuse kohtute ning Prantsuse õigusnormide kohaselt, millele hagejad viitavad, kui kontrolliga seotud riive on suurem, käesoleval juhul seetõttu, et see viidi läbi vaatamata kontrollitavate äriühingute vastuseisule, kasutades määruse nr 1/2003 artikli 20 lõigete 6–8 alusel avalikku võimu, tunnustatakse täiendavat tagatist, mis seisneb läbiotsitavate ruumide nimetamises. Kuna käesolevas asjas ei olnud hagejad kontrolli vastu nii, et kohustada komisjoni kasutama eespool viidatud kohtumäärusi ja sunnimeetmeid, mille need komisjonile annavad, siis ei ole seda täiendavat tagatist vaja. Vastupidi sellele, mida väidavad hagejad, ei ole selline lahendus vastuolus põhimõttega, mille kohaselt eeldab ruumide puutumatus kaitse seda rangemat kontrollivolituste piiramist, kui neid rakendatakse kohtu eelneva loata. Nagu ilmneb Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikast, millele hagejad selles küsimuses viitavad (EIK 10. novembri 2015. aasta kohtuotsus *Slavov jt vs. Bulgaaria*, CE:ECHR:2015:1110JUD005850010, punktid 144–146, ja 16. veebruari 2016. aasta kohtuotsus *Govedarski vs. Bulgaaria*, CE:ECHR:2016:0216JUD003495712, punktid 81–83), on selle raamistiku eesmärk kohtu järelkontrolli tõhusus ega tähenda iseenesest, et selle kontrolli tulemusel antakse täiendavaid tagatise (vt selle kohta ka eespool punkt 53).

148 Käesolev etteheide, mis puudutab kontrollitud isikuid ja ruume, tuleb seega põhjendamatusse tõttu tagasi lükata, ilma et oleks vaja võtta seisukohta selle vastuvõetavuse osas, millele komisjon vastu vaidleb.

2) Kontrolli kestus

149 Hagejad heidavad komisjonile ette, et ta ei kehtestanud vastupidi kohtupraktikale ja oma enda praktikale mingit ajalist piirangut tema lubatud põhiõiguse ruumide puutumatusse riivele. Nimelt näeb vaidlustatud otsus ette üksnes kuupäeva, millest alates võis kontroll alata, ega määra kindlaks mingit lõppkuupäeva ega maksimaalset kestust, mistõttu kontroll ei olnud käesoleva hagi esitamise ajaks veel lõppenud, mida komisjon ei jätnud pealegi hagejatele meelde tuletamata. Hagejad välistavad muu hulgas selle, et komisjoni volituste piiramatu kestus võiks olla õigustatud kontrollide tulemuslikkusega, tuginedes eelkõige mitmele riigisisesele õigusele, milles on ette nähtud haldusasutuste kontrollivolituste ajaline piiramine.

150 Tuleb märkida, et nii nagu 6. septembri 2013. aasta kohtuotsuses *Deutsche Bahn jt vs. komisjon* (T-289/11, T-290/11 ja T-521/11, EU:T:2013:404, punktid 4, 14 ja 21), mis vastupidi hagejate väidetule sisaldab sarnast viidet, on vaidlustatud otsuse artiklis 2 ette nähtud, et „[k]ontroll võib alata 20. veebruaril 2017 või veidi aega pärast seda“, määramata kindlaks kuupäeva, millal kontroll peab lõppema.

151 Tuleb mainida, et selline viide on kooskõlas määruse nr 1/2003 artikli 20 lõikega 4, mis nõuab üksnes, et kontrolliotsuses „määratakse selle alguskuupäev“ (vt eespool punkt 109).

152 Lisaks tuleb märkida, et Üldkohus otsustas, et kontrolli lõpukuupäeva täpsustamata jätmine ei tähenda siiski seda, et kontroll võib kesta lõpmatuseni, sest komisjon on selles suhtes kohustatud järgima mõistlikku menetlusaega, nagu on sätestatud harta artikli 41 lõikes 1 (12. juuli 2018. aasta kohtuotsus *Nexans France ja Nexans vs. komisjon*, T-449/14, edasi kaevatud, EU:T:2018:456, punkt 69).

153 Sellest tuleneb ajaline raamistik, mis on piiritletud kontrolliotsuses kontrolli kindlaks määratud alguskuupäevaga ja mõistliku menetlusaja piiranguga, mis tagab piisavalt, et ettevõtjate erasfääri ei sekkuta ebaproportsionaalselt.

154 Niisugune ajaline piirang võimaldab lisaks täielikult tagada komisjoni uurimisvolituste tulemuslikkuse. Kuna mõistliku menetlusaja piirangut hinnatakse tagantjärele ja juhtumi asjaolusid arvestades, võimaldab see arvesse võtta asjaolu, et kontrolli kestust ei saa ette teada, kuna see sõltub kohapeal kogutud teabe mahust ja asjaomase ettevõtja võimalikust takistavast käitumisest.

155 Hagejatega nõustudes võib küll möönda, et kontrolli kestuse kindlaksmääramine *a priori* ei sea iseenesest kontrolli tulemuslikkust kahtluse alla. Kuid selleks, et tagada see tulemuslikkus eelmises punktis mainitud asjaolu arvestades, on see aeg *a priori* kindlaks määramise tõenäoliselt pikem kui kontrolli tegelik kestus käesolevas asjas, käesoleval juhul vähem kui viis päeva, mis ei tähendaks tagatist ebaproportsionaalsete riivete eest.

156 Võib lisada, et Euroopa Inimõiguste Kohtu ja mitme liikmesriigi kohtu praktika ning liikmesriigi õigusaktid, millele hagejad viitasid, ei sea neid kaalutlusi kahtluse alla. Kõik need puudutavad nimelt sunniviisilise läbiotsimise ja arestimise toiminguid, mis toovad kaasa suurema sekkumise kui käesolevas asjas otsustatud kontroll, ilma et komisjoni ametnikud oleksid kasutanud määruse nr 1/2003 artikli 20 lõikeid 6–8 ja liikmesriigi sunnimeetmeid, mida on selle alusel võimalik kasutada (vt eespool punkt 53). Seega on tähelepanuväärne, et kõigis eespool punktis 147 nimetatud valvekohtunike kohtumäärustes, mis on käesoleval juhul ettevaatusabinõuna tehtud juhuks, kui

kontrollile esitatakse vastuväide, kuid mida käesoleval juhul ei kasutatud, kuna sellist vastuväidet ei esitatud (määruse nr 1/2003 artikli 20 lõige 7), määratakse kindlaks läbiotsimis- ja arestimistoimingute tegemise tähtpäev.

157 Kontrolli kestust puudutav etteheide tuleb seega tagasi lükata.

3) Kontrolli kuupäev

158 Hagejad väidavad, et vaidlustatud otsuses ette nähtud kontrolli alguskuupäev rikub proportsionaalsuse põhimõtet, kuna see eelnes vahetult kuupäevale, mil esimene hageja pidi lõpetama läbirääkimised oma iga-aastaste kokkulepete üle tarnijatega, see tähendab 1. märtsile, ning see jättis lõplike läbirääkimiste toimumise ajal tema mitu läbirääkimiste eest vastutavat isikut oma töövahenditest ilma.

159 Tuleb asuda seisukohale, et hagejad ei ole tõendanud ülemääraseid ja talumatuid ebamugavusi, mida nad väidavad. Selles osas ei saa nad aga piirduda pelkade väidetega, mida ei kinnita ükski tegelik tõend (vt selle kohta 14. märtsi 2014. aasta kohtuotsus *Cementos Portland Valderrivas vs. komisjon*, T-296/11, EU:T:2014:121, punkt 103).

160 Nimelt tõendavad hagejad üksnes, et mitmelt ostude eest vastutavalt töötajalt võeti nende töötelefonid ja -arvutid ära maksimaalselt pooleteiseks päevaks. Isegi kui nendel isikutel oli kõnealustes läbirääkimistes oluline roll, on nende mõnest töövahendist ilmajäämise aeg väga lühike arvestades, et seda tüüpi läbirääkimiste tavaline kestus on keskmiselt viis kuud (1. oktoobrist järgneva aasta 1. märtsini). Pealegi ei ole väidetud ega ammugi tõendatud, et need isikud ei saanud pidada neid läbirääkimisi sel ajavahemikul ja kogu kontrolli ajal, eelkõige otseste kontaktide abil kohapeal, mille võimalust kinnitab asjaolu, et hagejad tunnistasid kohtuistungil, et nende läbirääkimispartnerid olid kontrolli ajal nende ruumides. See toob äärmisel juhul kaasa asjaomaste läbirääkimiste käigu häirimise. See on nii seda enam, et kõnealuste läbirääkimiste tüübi puhul on viimased tunnid enne tähtaja lõppu kõige olulisemad ning et vaidlusalune kontroll lõppes käesolevas asjas kaks tööpäeva enne 1. märtsi tähtaega, millele lisandus nädalavahetus, mida kasutatakse üldiselt samuti, et püüda jõuda kokkuleppele.

161 Lisaks ei saa ainsat hagejate pakutud vähem piiravat alternatiivi, mis seisneb selles, et kontrolli alustatakse pärast tarnijatega kokkulepete sõlmimise tähtaja möödumist, sellisena käsitada.

162 Kuigi see kontrolli edasilükkamine on kahtlemata hagejatele vähem piirav, ei kujuta see kontrolli edasilükkamine endast tõelist alternatiivi vaidlustatud otsuses esitatud kontrollikuupäevale. Nagu komisjon oma menetlusdokumentides selgitas, valiti käesolevas asjas sihilikult see kuupäev, et saada juurde võimalikult paljudele kahtlustatavate rikkumistega seotud töötajatele ja juhtidele, kelle kohaloleku tagab nii koolivaheaja lõppemine kui eelkõige 1. märtsi tähtpäeva peatne saabumine eespool nimetatud kaubanduskokkulepete sõlmimiseks.

163 Sellest tuleneb, et kontrolli kuupäeva puudutav etteheide ja järelikult kõik etteheited, milles kritiseeritakse vaidlustatud otsuse eaproportsionaalsust, tuleb tagasi lükata.

b) Komisjoni poolt piisavalt veenvate kaudsete tõendite omamine

164 Tuleb märkida, et komisjonil ei ole kohustust esitada eeluurimise staadiumis lisaks rikkumise eeldustele, mida ta kavatseb kontrollida, kaudseid tõendeid, see tähendab asjaolusid, millest tulenevalt ta kaalub võimalust, et ELTL artiklit 101 on rikutud, kuna selline kohustus seaks kahtluse alla tasakaalu, mida liidu seadusandja ja kohus on soovinud saavutada uurimise tõhususe tagamise ja asjaomase ettevõtja kaitseõiguste tagamise vahel (vt eespool punktid 85 ja 86).

- 165 Siiski ei saa sellest järeldada, et komisjoni valduses ei võiks enne, kui ta teeb kontrolliotsuse, olla tõendeid, millest tulenevalt ta kaalub võimalust, et ETL artiklit 101 on rikutud. Kontrollitud ettevõtjate õiguse ruumide puutumatusel järgimiseks peab kontrolliotsuse eesmärk olema selliste dokumentide kogumine, mis on vajalikud kontrollimaks niisuguste kindlate faktiliste ja õiguslike asjaolude tõlevastavust ja ulatust, mille kohta komisjonil on juba andmeid ja mis on piisavalt veenvad kaudsed tõendid, et lubavad kahtlustada konkurentsioiguse normide rikkumist (vt 25. novembri 2014. aasta kohtuotsus *Orange vs. komisjon*, T-402/13, EU:T:2014:991, punkt 82–84 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 166 Liidu kohus peab veendumaks, et kontrolliotsus ei ole tehtud meelevaldselt, st kontrolli õigustavate faktiliste ja õiguslike asjaoludeta, kontrollima, et komisjonil oli piisavalt veenvaid kaudseid tõendeid, mis võimaldavad kahtlustada kõnealust ettevõtjat konkurentsieeskirjade rikkumises (vt selle kohta 14. novembri 2012. aasta kohtuotsus *Nexans France ja Nexans vs. komisjon*, T-135/09, EU:T:2012:596, punkt 43, ja 20. juuni 2018. aasta kohtuotsus *České dráhy vs. komisjon*, T-325/16, EU:T:2018:368, punkt 48).
- 167 Käesolevas asjas leiavad hagejad, et teatavad erinevused vaidlustatud otsuse sisu ja tegelikult läbi viidud kontrolli eseme vahel võimaldavad järeldada, et komisjonil ei olnud selle otsuse tegemise ajal piisavalt veenvaid kaudseid tõendeid, et kahtlustada vähemalt osade selles otsuses nimetatud rikkumiste toimepanemist. Nõue kaitsta avaliku võimu meelevaldsete sekkumiste eest erasfääris keelab komisjonil aga määrata kontrolli, kui tal ei ole veenvaid kaudseid tõendeid, mis võimaldaksid kahtlustada konkurentsieeskirjade rikkumist, ning Üldkohtu ülesanne on konkreetselt kontrollida, et komisjonil olid sellised kaudsed tõendid.
- 168 Seega tuleb kindlaks teha, millised olid komisjoni valduses olevad kaudsed tõendid, mille alusel ta määras vaidlusaluse kontrolli, enne kui asuda hindama, kas need on piisavalt veenvad, et kahtlustada kõnealuseid rikkumisi ja vaidlustatud otsuse vastuvõtmist õiguslikult põhjendada.

1) Komisjoni valduses olevate kaudsete tõendite kindlakstegemine

- 169 Tuleb täpsustada, et vastuseks menetlust korraldavatele meetmetele, mille Üldkohus võttis 3. detsembril 2018 ning 13. mail ja 25. septembril 2019, et kontrollida, kas komisjonil oli piisavalt veenvaid kaudseid tõendeid, mis õigustasid vaidlustatud otsuse vastuvõtmist, esitas komisjon 10. jaanuaril, 5. juunil ja 18. oktoobril 2019 järgmised dokumendid:
- 2016. ja 2017. aastal peetud küsitluste protokollid 13 asjaomase esmatarbekaupade tarnijaga, kes sõlmivad regulaarselt kokkuleppeid Casino ja Intermarché'ga (komisjoni 10. jaanuari 2019. aasta vastuse lisad Q.1–Q.13; edaspidi „protokollid“);
 - e-kirjavahetus, milles lepidi kokku asjaomaste küsitluste kuupäevad ja mis sisaldas nende küsitluste aluseks olnud komisjoni küsimustikku (komisjoni 5. juuni 2019. aasta vastuse lisad R.1–R.14);
 - tarnijate ühenduse peadirektori 22. novembri 2016. aasta e-kiri, milles kajastatakse liikumisi suurte jaekaubakettide vahel ja suhteid eelkõige suurte turustajate liitude raames, mis on asjaolud, mis „vähendavad ebakindluse taset teatavate turustajate vahel“ (komisjoni 10. jaanuari 2019. aasta vastuse, mida on täiendatud komisjoni 5. juuni ja 18. oktoobri 2019. aasta vastustega, lisa Q.14; edaspidi „ühenduse N direktori kiri“), millele on lisatud mitu lisa, nimelt 21. septembri 2016. aasta Intermarché kokkutuleku (edaspidi „Intermarché kokkutulek“ või „kokkutulek“) osalejate ja käigu skemaatiline esitus (komisjoni 10. jaanuari 2019. aasta vastuse lisa Q.15), tabel kaubakettide üleandmistele kohta rahvusvaheliste liitude vahel, millele on lisatud mitu tabelit, mis viitavad iga rahvusvahelise liidu osas võimalikele teabeallikatele, mis võivad tuleneda koostööpartnerite ja kaubakettide üleandmistest või kohalikest kokkulepetest erinevate liitude liikmeks olevate kaubakettide vahel (komisjoni 10. jaanuari 2019. aasta vastuse lisa Q.16),

ajakirjandusartikkel 2016. aasta oktoobrist, mis kajastab kaubaketi direktori avaldusi (komisjoni 10. jaanuari 2019. aasta vastuse lisa Q.17), ning tabel kaubakettide vahel toimunud personaliliikumise kohta (komisjoni 10. jaanuari 2019. aasta vastuse lisa Q.18);

- mitu tabelit, milles korratakse komisjoni 10. jaanuari 2019. aasta vastuse lisas esitatud dokumentide asjakohaseid löike, et esitada kokkuvõtvalt kaudsed tõendid iga kahtlustatava rikkumise kohta, nimelt:
 - teabevahetus ICDC (Casino) ja AgeCore'i (Intermarché) vahel allahindluste kohta tarneturgudel ja kaubamärgitoodete tootjatele teenuste müügi hindade kohta Euroopa tasandil, eelkõige Prantsusmaal (edaspidi „esimene rikkumine“) (vaidlustatud otsuse artikli 1 punkt a; komisjoni 5. juuni 2019. aasta vastusele lisatud tabel 1),
 - teabevahetus Casino ja Intermarché vahel tulevaste kaubandusstrateegiate kohta Prantsusmaal (edaspidi „teine rikkumine“) (vaidlustatud otsuse artikli 1 punkt b; komisjoni 5. juuni 2019. aasta vastusele lisatud tabel 2).
- 170 Lisaks esitas komisjon 19. detsembril 2019 täiendava vastuse Üldkohtu 13. mai 2019. aasta küsimusele (vt eespool punkt 19). See vastus sisaldas esiteks komisjoni konkurentsi peadirektoraadi 16. detsembri 2016. aasta siseteatist, milles viidati eespool mainitud tarnijate küsitlustele ja järeldatud rikkumiste kahtlustele, mis komisjoni sõnul tõendavad, et tal oli piisavalt veenvaid kaudsed tõendeid, mis võimaldasid neid rikkumisi vaidlustatud otsuse tegemise kuupäeval kahtlustada, ning teiseks erinevaid dokumente, mille eesmärk oli tõendada protokollide koostamise kuupäeva. Hagejad leiavad, et see täiendav vastus, mille komisjon esitas ilma põhjendusest pärast menetluse kirjaliku osa lõpetamist, on esitatud hilinenult ja seetõttu vastuvõetamatu.
- 171 Tuleb meelde tuletada, et kodukorra artikli 85 lõigete 1 ja 3 kohaselt esitatakse tõendid menetlusdokumentide esimese vahetamise käigus; erandkorras võivad kohtuasja pooled esitada tõendeid enne menetluse suulise osa lõppemist tingimusel, et nende hiline esitamine on põhjendatud.
- 172 On tõsi, et tõendite hilinenult esitamise põhjendust pärast esimest menetlusdokumentide vahetamist ei saa nõuda, kui need esitatakse vastuseks menetlust korraldavale meetmele sellele vastamiseks ette nähtud tähtaja jooksul (vt selle kohta 16. oktoobri 2018. aasta kohtuotsus OY vs. komisjon, T-605/16, ei avaldata, EU:T:2018:687, punktid 31, 34 ja 35, ning 24. oktoobri 2018. aasta kohtuotsus Epsilon International vs. komisjon, T-477/16, ei avaldata, EU:T:2018:714, punkt 57).
- 173 Siiski juhul, kui esitatud tõend ei vasta Üldkohtu nõudele (vt selle kohta 10. aprilli 2018. aasta kohtuotsus Alcogroup ja Alcodis vs. komisjon, T-274/15, ei avaldata, EU:T:2018:179, punktid 49, 50, 54 ja 55, ning 7. veebruari 2019. aasta kohtuotsus RK vs. nõukogu, T-11/17, EU:T:2019:65, punkt 54) või on esitatud pärast menetlust korraldavas meetmes määratud vastamistähtaja möödumist (9. aprilli 2019. aasta kohtuotsus Close ja Cegelec vs. parlament, T-259/15, ei avaldata, edasi kaevatud, EU:T:2019:229, punkt 34), kehtib hilinenud esitamise põhjendamise kohustus.
- 174 Isegi kui käesolevas asjas tuleks asuda seisukohale, nagu kinnitab komisjon, et tema 19. detsembri 2019. aasta täiendava vastuse eesmärk oli täiendada 5. juuni 2019. aasta vastust, mitte 10. jaanuari 2019. aasta vastust, milles juba vastati Üldkohtu nõudele esitada kaudsed tõendid, mis õigustasid vaidlustatud otsuse vastuvõtmist, tuleb märkida, et see täiendav vastus esitati rohkem kui kuus kuud pärast Üldkohtu 13. mai 2019. aasta menetlust korraldavas meetmes määratud tähtaja möödumist, mis lõppes 5. juunil 2019.
- 175 Sellest järeldub, et komisjon oli kohustatud põhjendama 19. detsembri 2019. aasta täiendavale vastusele lisatud dokumentide hilinenult esitamist ning et kohtuistungil komisjoni viidatud kohtupraktika ei sea käesolevas asjas sellise põhjenduse vajalikkust kahtluse alla.

- 176 Viidatud kohtuotsustes käsitleti nimelt kas menetlust korraldavas meetmes määratud tähtaja jooksul esitatud tõendeid, mida seega ei esitatud hilinenult (24. oktoobri 2018. aasta kohtuotsus Epsilon International vs. komisjon, T-477/16, ei avaldata, EU:T:2018:714, punktid 35 ja 57; 5. märtsi 2019. aasta kohtuotsus Pethke vs. EUIPO, T-169/17, ei avaldata, edasi kaevatud, EU:T:2019:135, punktid 26, 36 ja 40, ning 28. märtsi 2019. aasta kohtuotsus Pometon vs. komisjon, T-433/16, edasi kaevatud, EU:T:2019:201, punktid 27, 28 ja 328), või omal algatusel esitatud tõendeid, põhjendades nõuetekohaselt nende hilinenult esitamist (24. oktoobri 2018. aasta kohtuotsus Epsilon International vs. komisjon, T-477/16, ei avaldata, EU:T:2018:714, punktid 32 ja 58).
- 177 Käesoleval juhul ei ole komisjon aga esitanud ühtegi põhjendust oma 19. detsembri 2019. aasta täiendava vastuse hilinenud esitamise kohta, piirdudes selles dokumendis Üldkohtule vabandustega ebamugavuste pärast, mille see esitamine võib tekitada. Lisaks, isegi kui eeldada, et arvesse tuleb võtta kohtuistungil Üldkohtu küsimusele vastuseks esitatud põhjendust, mille kohaselt hilinenult esitamine oli tingitud komisjoni sisemistest tõrgetest, ei saa selline põhjendus tulemuslikult olla kõnealuse täiendava vastuse vastuvõetavuse aluseks. Niisugune väide, milles viidatakse puhtalt sisemistele raskustele, ei vasta erakorralistele asjaoludele, mis võimaldaksid pärast menetluskohustusdokumentide teistkordset vahetamist tõendeid esitada (vt selle kohta 22. juuni 2017. aasta kohtuotsus Biogena Naturprodukte vs. EUIPO (ZUM wohl), T-236/16, EU:T:2017:416, punkt 19), ja see väide ei ole liiati komisjoni esitatud tõenditega tõendatud (vt selle kohta 11. septembri 2019. aasta kohtuotsus HX vs. nõukogu, C-540/18 P, ei avaldata, EU:C:2019:707, punktid 66 ja 67). Lisaks viitab 19. detsembril 2019. aastal esitatud põhidokumendi kuupäev, nimelt komisjoni 16. detsembri 2016. aasta siseteatis (vt eespool punkt 170), et see oli tema valduses juba enne menetluse algatamist ja et tal oli võimalik see esitada enne menetluse kirjaliku osa lõpetamist oma menetluskohustusdokumentide esitamiseks ette nähtud tähtaegade jooksul ja seda enam vastuses hilisematele menetlust korraldavatele meetmetele. Lisaks, kuigi Üldkohus andis hagejatele võimaluse esitada oma märkused komisjoni 19. detsembri 2019. aasta täiendava vastuse kohta, eelkõige selle vastuvõetavuse kohta kirjalikult ja kohtuistungil vastavalt menetluse võistlevuse põhimõttele, ei vabasta see asjaolu komisjoni kohustusest esitada tõendeid vaidlustatud otsuse õigusjärgsuse kohta kodukorras sätestatud tingimustel.
- 178 Veel võib lisada, isegi kui komisjon sellele ei tuginenud, et 19. detsembri 2019. aasta täiendavale vastusele lisatud dokumente ei saa pidada vastutõenditeks, mida kodukorra artikli 85 lõikes 3 sätestatud aegumise reegel ei hõlma (21. märtsi 2019. aasta kohtumäärus Troszczynski vs. parlament, C-462/18 P, ei avaldata, EU:C:2019:239, punkt 39, ja 21. mai 2019. aasta kohtumäärus Le Pen vs. parlament, C-525/18 P, ei avaldata, EU:C:2019:435, punkt 48). Nimelt andis Üldkohus komisjonile 13. mai ja 25. septembri 2019. aasta menetlust korraldavate meetmete raames võimaluse vastata hagejate vastuväidetele vaidlusaluse kontrolli aluseks olevate kaudsete tõendite omamise kohta, mida komisjon oleks seega võinud teha 5. juuni ja 18. oktoobri 2019. aasta vastustes, seda enam, et 19. detsembril 2019 esitatud põhidokument pärineb 16. detsembrist 2016 (vt eespool punkt 177).
- 179 Järelikult tuleb komisjoni 19. detsembri 2019. aasta täiendav vastus vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.
- 180 Sellest tuleneb, et vaidlustatud otsuse vastuvõtmist õigustanud kaudsete tõendite piisava veenvuse hindamisel tuleb arvesse võtta vaid neid kaudseid tõendeid, mis on esitatud eespool punktis 169.

2) Komisjoni valduses olevate kaudsete tõendite piisava veenvuse hindamine

- 181 Kui hagejatel paluti esitada oma märkused Üldkohtu nõudel komisjoni esitatud kaudsete tõendite kohta, väitsid hagejad, et kõnealustes dokumentides esines suuri vorminõuete rikkumisi, mis olid eelkõige seotud esitatud protokollide aluseks olnud küsitluste protokollimata jätmisega ja nende protokollide kuupäeva kindlaks tegemata jätmisega. Sellega seoses vaidlevad nad vastu kohtupraktikale, millele komisjon viitas oma väite toetuseks, mille kohaselt on kahtlustatavate rikkumiste kohta kaudsete tõendite valduse hindamisel asjakohaseks kuupäevaks erinevate tarnijate küsitlused, mitte

kuupäev, mil komisjon koostas nende küsitluste protokollid. Hagejad leiavad lisaks, et esitatud kaudsed tõendid, mis puudutavad Intermarché poolt oma tarnijatele korraldatud Intermarché kokkutulekut, ei õigusta kontrolli seoses tulevase kaubandusstrateegiaid puudutava väidetava riigisisese teabevahetusega, mistõttu tuleb vaidlustatud otsus tühistada vähemalt osas, mis puudutab teist eeldatavat rikkumist. Nad lisavad, et see, et komisjon võttis 13. mail 2019 vastu uue nende ruumide kontrolli otsuse, mis puudutas just seda riigisisest teabevahetust, näitab, et komisjonil ei olnud piisavalt veenvaid kaudseid tõendeid, et kahtlustada sellise teabevahetuse toimumist.

- 182 Kõigepealt tuleb rõhutada, et selle hindamisel, kas komisjoni käsutuses olevad kaudsed tõendid on piisavalt veenvad, tuleb arvesse võtta asjaolu, et vaidlustatud otsus on tehtud eeluurimise staadiumis, mis peab võimaldama komisjonil koguda kõik asjakohased tõendid võimaliku konkurentsieeskirjade rikkumise asetleidmise kohta ja võtta esialgne seisukoht menetluse suuna ja edasise kulgemise kohta.
- 183 Järelikult ei saa selles staadiumis panna komisjonile enne kontrolliotsuse vastuvõtmist kohustust, et tema valduses oleksid rikkumise asetleidmist kinnitavad tõendid. Selline tõendamise tase on nõutav ettevõtjale, keda kahtlustatakse konkurentsieeskirjade rikkumises, vastuväiteteatise esitamise staadiumis ja komisjoni otsuste puhul, milles ta tuvastab rikkumise ja määrab trahvid. Määruse nr 1/2003 artikli 20 alusel kontrolliotsuse tegemiseks piisab seevastu sellest, kui komisjonil on olulisi otseseid ja kaudseid tõendeid, mis lubavad tal kahtlustada rikkumist (29. veebruari 2016. aasta kohtuotsus EGL jt vs. komisjon, T-251/12, ei avaldata, EU:T:2016:114, punkt 149, ja 20. juuni 2018. aasta kohtuotsus České dráhy vs. komisjon, T-325/16, EU:T:2018:368, punkt 66). Tuleb eristada ühelt poolt tõendeid rikkumise kohta ja teiselt poolt kaudseid tõendeid, mis võivad tekitada mõistliku kahtluse eelduseks, et rikkumine on toime pandud (vt analoogia alusel 14. märtsi 2014. aasta kohtuotsus Cementos Portland Valderrivas vs. komisjon, T-296/11, EU:T:2014:121, punkt 43), või mõne muu terminoloogia kohaselt, mida on samuti kasutatud kohtupraktikas, mis võivad tekitada konkurentsivastase tegevuse esialgselt kahtlust (vt selle kohta 29. veebruari 2016. aasta kohtuotsus EGL jt vs. komisjon, T-251/12, ei avaldata, EU:T:2016:114, punktid 153 ja 155).
- 184 Järelikult tuleb käesolevas asjas kontrollida, kas vaidlustatud otsuse vastuvõtmise ajal olid komisjonil sellised veenvad kaudsed tõendid, mis võisid tekitada rikkumise kahtluse. Selles kontekstis ei ole nõutav selliste tõendite omamise uurimine, mis tõendavad asjaomaste rikkumiste toimepanemist.
- 185 See vahetegemine mõjutab kontrolliotsuseid õigustavate kaudsete tõendite vormi, koostajat ja sisu puudutavaid nõudeid, mida hagejad peavad käesoleval juhul kõiki järgimata jätuks.

i) Vaidlustatud otsust õigustanud kaudsete tõendite vorm

- 186 Rikkumise tõendite ja kontrolliotsuse aluseks olevate kaudsete tõendite vahetegemisest tuleneb, et viimaseid ei saa allutada samale formaalsuse astmele kui see, mis puudutab eelkõige määrusega nr 1/2003 kehtestatud normide ja selle alusel välja kujunenud kohtupraktika eeskirjade järgimist komisjoni uurimisvolituste kohta. Kui kontrollile eelnevaks kaudsete tõendite kogumiseks ja rikkumise kohta tõendite kogumiseks nõutaks sama formaalsust, tähendaks see, et komisjon peab järgima eeskirju, mis reguleerivad tema uurimisvolitusi, kuigi ühtegi uurimist määruse nr 1/2003 V peatüki tähenduses ei ole veel ametlikult algatatud ja komisjon ei ole veel kasutanud uurimisvolitusi, mis on talle antud eelkõige määruse nr 1/2003 artiklitega 18–20, st ta ei ole võtnud meetmeid, mis lähtuvad eeldusest, et rikkumine on toime pandud, eelkõige teinud kontrolliotsust.
- 187 See uurimise lähtepunkti ja eeluurimise staadiumi määratlus tuleneb eespool punktis 88 viidatud väljakujunenud kohtupraktikast, mida on veel hiljuti kinnitatud (12. juuli 2018. aasta kohtuotsus The Goldman Sachs Group vs. komisjon, T-419/14, edasi kaevatud, EU:T:2018:445, punkt 241), kuid mida on juba varem tunnustanud Euroopa Kohus (15. oktoobri 2002. aasta kohtuotsus Limburgse Vinyl Maatschappij jt vs. komisjon, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P – C-252/99 P ja C-254/99 P, EU:C:2002:582, punkt 182, ja 21. septembri 2006. aasta kohtuotsus

Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied vs. komisjon, C-105/04 P, EU:C:2006:592, punkt 38) nagu ka Üldkohus oma kohtuotsustes (16. juuni 2011. aasta kohtuotsus Heineken Nederland ja Heineken vs. komisjon, T-240/07, EU:T:2011:284, punkt 288), millest osa tuginevad Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikale.

188 Seega on leitud, et põhimõtteliselt võib kaudseks tõendiks, mis õigustab kehtivalt kontrolli, pidada kirjaliku kaebuse raames tehtud teavitust (vt selle kohta 20. juuni 2018. aasta kohtuotsus Česká dráhy vs. komisjon, T-325/16, EU:T:2018:368, punkt 95), mis võib viia komisjoni uurimise alustamiseni isegi, kui see ei täida määruse nr 1/2003 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud tingimusi kaebustele (komisjoni teatise [ELTL artiklite 101 ja 102] alusel esitatud kaebuste käsitlemise kohta komisjonis (ELT 2004, C 101, lk 65) lõige 4), nagu ka leebema kohtlemise taotluse raames tehtud suulist teavitust (vt selle kohta 14. novembri 2012. aasta kohtuotsus Nexans France ja Nexans vs. komisjon, T-135/09, EU:T:2012:596, punkt 74).

189 Samuti ei olnud komisjon käesolevas asjas vastupidi sellele, mida väidavad hagejad, kohustatud järgima määruse nr 1/2003 artiklis 19 ja komisjoni 7. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 773/2004, mis käsitleb [ELTL] artiklite [101] ja [102] kohaste menetluste teostamist komisjonis (ELT 2004, L 123, lk 18; ELT eriväljaanne 08/03, lk 81), artiklis 3 kehtestatud nõudeid, nagu neid on tõlgendatud 6. septembri 2017. aasta kohtuotsuses Intel vs. komisjon (C-413/14 P, EU:C:2017:632), ning tal ei olnud seega kohustust vastavalt nende sätetega määratud korrale protokollida tarnijate küsitlusi, mille alusel koostati protokollid (vt eespool punkti 169 esimene taane).

190 Tuleb meenutada, et määruse nr 1/2003 V peatükki „Uurimisvolitused“ kuuluva artikli 19 lõige 1 sätestab, et „[k]omisjon võib käesoleva määrusega talle pandud ülesannete täitmiseks küsitleda füüsilisi ja juriidilisi isikuid, kes nõustuvad küsitlemisega, mille eesmärk on koguda uuritava küsimusega seotud teavet“.

191 Määruse nr 773/2004 artiklis 3 on täpsustatud:

„1. Kui komisjon küsitleb isikut tema nõusolekul vastavalt määruse (EÜ) nr 1/2003 artiklile 19, teatab ta küsitluse alguses küsitluse õigusliku aluse ja eesmärgi ning rõhutab selle vabatahtlikkust. Komisjon peab küsitletavale teatama, kui ta kavatses küsitlust protokollida.

2. Küsitlemiseks võib kasutada mitmesuguseid vahendeid, muu hulgas telefoni ja elektroonilisi vahendeid.

3. Komisjon võib küsitletute seisukohad protokollida mis tahes kujul. Iga protokoll koopia tuleb esitada küsitletule heakskiitmiseks. Vajaduse korral võib komisjon kehtestada tähtaja, mille jooksul küsitletu võib edastada oma seisukohtade võimalikke parandusi.“

192 Nendest sätetest ja 6. septembri 2017. aasta kohtuotsusest Intel vs. komisjon (C-413/14 P, EU:C:2017:632, punktid 84–91) nähtub tõepoolest, et komisjonil on kohustus omal valikul mis tahes vormis protokollida küsitlus, mille ta viib läbi määruse nr 1/2003 artikli 19 alusel, et koguda teavet tema uuritava küsimuse kohta, ilma et oleks vaja eristada ametlikke küsitlusi ja mitteametlikke küsitlusi, mille puhul see kohustus ei kehti.

193 Siiski tuleb märkida, et see kohustus ei kehti küsitluste puhul, mis viiakse läbi enne komisjoni uurimise algatamist, mida võib muu hulgas tähistada kontrolliotsuse vastuvõtmine.

194 Nagu tuleneb määruse nr 1/2003 artikli 19 sõnastusest, on asjaomased küsitlused nimelt need, mis puudutavad „uuritava küsimusega seotud teabe kogumist“, sealjuures juba määratluse kohaselt peab uurimine olema algatatud ja uuritav küsimus peab olema kindlaks määratud enne küsitluste toimumist (vt selle kohta ka komisjoni konkurentsi peadirektoraadi konkurentsipoliitikaga seotud menetluse käsiraamat, 8. peatüki lõiked 4, 5 ja 22).

- 195 Samuti toimus kohtuasjas, milles tehti 6. septembri 2017. aasta kohtuotsus Intel vs. komisjon (C-413/14 P, EU:C:2017:632), küsitlus, mille kohta Euroopa Kohus leidis, et määruse nr 1/2003 artiklis 19 ja määruse nr 773/2004 artiklis 3 ette nähtud protokollimiskohustus on kohaldatav, pärast uurimise algatamist, mida tähistas kontrolliotsuste vastuvõtmine (12. juuni 2014. aasta kohtuotsus Intel vs. komisjon, T-286/09, EU:T:2014:547, punktid 4–6). Seega ei saa sellest järeldada, et see protokollimiskohustus kehtib ka enne uurimise algatamist peetud küsitlustele.
- 196 Protokollimise kohustuse piiramine küsitlusega, mis toimub uurimise käigus, nähtub ka kohtujurist Wahli ettepanekust kohtuasjas Intel Corporation vs. komisjon (C-413/14 P, EU:C:2016:788, punktid 232 ja 233). Kohtujurist Wahl leidis, et uurimise küsimuseks olevate küsitluste käigus kogutud teabe protokollimise nõudest määruse nr 1/2003 artikli 19 koostoimes määruse nr 773/2004 artikliga 3 ei tulene, et komisjon ei tohi kunagi kolmandate isikutega mitteametlikult kontakteeruda. Ta tugines selles osas määruse nr 1/2003 artikli 19 enda selgele sõnastusele, et selle sätte kohaldamisalasse kuuluvad ainult uuritava küsimusega seotud avaldused ja et komisjonil ei olnud mingit kohustust protokollida kolmandate isikutega peetud vestlusi, kui need ei olnud seotud teatava uuritava küsimusega.
- 197 Kui see oleks teisiti, kahjustaks see tõsiselt rikkuva tegevuse tuvastamist komisjoni poolt ja tema sellekohaste uurimisvõimetuste teostamist. Nii rõhutas komisjon kohtuistungil määruse nr 773/2004 artiklis 3 ette nähtud ametliku küsitluse võimalikku takistavat mõju tunnistajate kalduvusele teavet anda ja rikkumistest teatada, kusjuures tuleb täpsustada, et selline teave on oluline osa kaudsetest tõenditest, mille alusel võetakse uurimismeetmeid, näiteks kontrolle.
- 198 Käesolevas asjas toimusid aga tarnijate küsitlused enne uurimise algatamist määruse nr 1/2003 alusel. Arvestades küsimustikku, mille alusel need läbi viidi ja milles küsiti tarnijatelt nende suhete kohta turustajate liitudega ning täiesti avatult nende teadlikkuse kohta nende liitude võimalikust mõjust konkurentsile, ei saa nimelt asuda seisukohale, et need küsitlused tähendasid, et hagejatele ja veel vähem tarnijatele oleks heidetud ette mis tahes rikkumise toimepanemist. Komisjoni 10. jaanuari 2019. aasta vastuse lisa Q.12, millele hagejad kohtuistungil viitasid, kinnitab seda pealegi, kuna selles on mainitud võimalikku ametliku uurimise algatamist pärast küsitlusi ja selleks liidu õigusnormides ette nähtud uurimisvahendite kasutamist, st käesoleval juhul kontrolliotsuse vastuvõtmist, mis tähistab käesolevas asjas selle uurimise algatamist. Sellest järeldub, et nendest küsitlustest saadud kaudseid tõendeid ei saa jätta arvesse võtmata põhjusel, et nendega eirati formaalselt eeskirju määruse nr 1/2003 artiklis 19 ja määruse nr 773/2004 artiklis 3 ette nähtud protokollimiskohustuse täitmata jätmise tõttu. Seega ei ole vaja võtta seisukohta komisjoni väite osas, et protokollid on nende sätetega kooskõlas olevad protokollid.
- 199 Sellest tuleneb ka, et nõustuda ei saa hagejate argumendiga, mille kohaselt ei olnud komisjonil vaidlustatud otsuse vastuvõtmise kuupäeval kaudseid tõendeid, mis tulenesid 13 tarnija küsitlustest, kuna ta ei tõendanud nende küsitluste protokollide kuupäeva.
- 200 Nagu nähtub eeltoodust ja komisjon asjakohaselt rõhutab, on vaidlustatud otsuse kuupäeva seisuga kaudsete tõendite omamise kindlakstegemisel arvesse võetav kuupäev see, mil toimusid tarnijate küsitlused, mille kohta koostati protokollid. Just sel kuupäeval esitati hiljem protokollides taasesitatud teave komisjonile, keda võis siis pidada seda teavet omavaks. Hiljem koostatud protokollid, isegi kui need võimaldavad kindlaks teha tarnijate küsitluse sisu ja neid tuleb sel alusel arvesse võtta, ei ole dokumendid, mis võimaldaksid kindlaks teha kuupäeva, mil komisjonil olid küsitlustest tulenevad kaudsed tõendid. Teisisõnu ei muutunud tarnijate küsitlused komisjoni käsutuses olevateks kaudseteks tõenditeks alates hetkest, mil komisjon nende kohta protokollid koostas, vaid need olid komisjoni käsutuses olevad kaudsed tõendid alates küsitluste toimumise kuupäevast.
- 201 Sellega seoses on asjakohane sarnaselt komisjoniga meenutada kohtupraktikat, mis on küll välja kujunenud leebema kohtlemise menetluste konkreetses kontekstis, kuid mille ulatus ületab seda konteksti, arvestades tõlgendatava kontseptsiooni, st tõendite „valdamise“ üldist laadi ning sellele

- kontseptsioonile antud loogilist, mõistlikku ja soovitava toimega tõlgendust. Selle kohtupraktika kohaselt võrdub tõendi valdamine komisjoni poolt nimelt selle sisust teadlik olemisega (9. juuni 2016. aasta kohtuotsus *Repsol Lubricantes y Especialidades jt vs. komisjon*, C-617/13 P, EU:C:2016:416, punkt 72, ja 23. mai 2019. aasta kohtuotsus *Recylex jt vs. komisjon*, T-222/17, edasi kaevatud, EU:T:2019:356, punkt 87 (ei avaldata); vt selle kohta ka 27. novembri 2014. aasta kohtuotsus *Alstom Grid vs. komisjon*, T-521/09, EU:T:2014:1000, punktid 77–83). Seega võib käesolevas asjas analoogia alusel asuda seisukohale, et komisjoni 13 tarnija küsitlused tähendavad nende küsitluste käigus edastatud teabest teadasaamist ja kõnealuse teabe omamist nende küsitluste toimumise kuupäeval.
- 202 Kui see oleks teisiti, tähendaks see, et kontrollle õigustada võivad kaudsed tõendid ei saaks olla ainult suulises vormis, kuigi formaalse kirjalikult esitamise kohustus ei ole selles staadiumis mitte ainult asjasse puutuvate sätete kohaselt nõutav (vt eespool punktid 193–198), vaid võiks lisaks ohustada komisjoni uurimiste tõhusust, kohustades viimast läbi viima määruse nr 773/2004 artiklis 3 ette nähtud protokollimismenetluse (eelnev teave, protokollimismenetluse kohaldamine, protokoll koopia esitamine küsitlule heakskiitmiseks, heakskiitmise tähtaja kehtestamine), ja seega edasi lükata kontrolli kuupäeva, kuigi on esmatähtis võtta kontrolliotsused vastu kiiresti pärast seda, kui on edastatud teave võimalike rikkumiste kohta, et vähendada lekete ohtu ja tõendite varjamist (vt selle kohta kohtujurist Wahli ettepanek kohtuasjas *Deutsche Bahn jt vs. komisjon*, C-583/13 P, EU:C:2015:92, punktid 61 ja 62).
- 203 Seega võib järeldada, et komisjon tugines õiguspäraselt 13 tarnija küsitluste kuupäevadele, et tõendada, et tal olid vaidlustatud otsuse kuupäeval nendest küsitlustest tulenevad kaudsed tõendid.
- 204 Lisaks, vastupidi sellele, mida väidavad hagejad, tõendavad komisjoni 5. juuni 2019. aasta vastuse lisas (lisad R.1–R.13) esitatud tõendid tõepoolest, et 13 tarnija küsitlused toimusid enne 9. veebruari 2017, mil võeti vastu vaidlustatud otsus.
- 205 Kõigepealt tõendavad need lisad, et enne 9. veebruari 2017, st 4. oktoobrist 2016 kuni 8. veebruarini 2017 toimunud küsitlusteks lepiti kohtumisi kokku elektronposti teel.
- 206 Tähtsust ei oma asjaolu, et kahe küsitletud tarnija puhul toimus viimane teabevahetus komisjoniga vaidlustatud otsuse vastuvõtmisele eelneval päeval. Asjakohane kuupäev on nimelt teabevahetuse kuupäev, mis – kuna see toimus 8. veebruaril 2017 – on varasem vaidlustatud otsuse vastuvõtmise kuupäevast, mis toimus 9. veebruaril 2017.
- 207 Igal juhul, isegi kui arvesse tuleks võtta protokollide koostamise kuupäeva, ei saa selle viimase teabevahetuse kuupäevast järeldada, nagu seda teevad hagejad, et komisjon koostas kõik protokollid tingimata pärast 9. veebruari 2017. Esiteks puudutab see ainult kahte tarnijat ja seega kahte protokollid 13st. Teiseks viitas komisjon, et koostas protokollid, et täita tema hinnangul endal määruse nr 773/2004 artikli 3 alusel lasunud tarnijate avalduste protokollimise kohustust (vt eespool punkt 198), mis toetab tema väidet, et nimetatud protokollid koostati järk-järgult teabevahetuse käigus, st alates teabevahetuse algusest, mis pärines peamiselt 2016. aasta lõpust. Need kaks kõnealust protokollid olid seega vähemalt osaliselt koostatud vaidlustatud otsuse kuupäeval ja neid võis mõistlikult pidada selliseks, mis sisaldasid sel kuupäeval olulist osa andmetest, mis sisalduvad nende lõplikes versioonides, kuna nendest protokollidest nähtub, et viimane, 8. veebruari 2017. aasta teabevahetus järgnes teistele ja selle eesmärk oli saada mõni viimane täpsustus. Sellega seoses tuleb märkida kiire menetlemise nõuet, mis puudutab kontrolliotsuste vastuvõtmist, et vähendada lekete ohtu pärast rikkumisest teatamist (vt eespool punkt 202).
- 208 Samuti võib lisada, et isegi kui arvesse tuleks võtta komisjoni 19. detsembri 2019. aasta täiendavas vastuses esitatud väidet ja tõendeid selle kohta, et protokollid lõplikult vormistati – mitte ei koostatud – ajavahemikul viimase küsitluse kuupäevast kuni 21. veebruarini 2017, ei võimalda see hilisem lõplik vormistamine pärast vaidlustatud otsuse kuupäeva seada kahtluse alla eespool esitatud kaalutlusi.

Komisjoni 16. detsembri 2016. aasta siseteadisest, mis on lisatud täiendavale vastusele ja mis sisaldab väga üksikasjalikku kokkuvõtet küsitluste käigus kogutud andmetest, võib järeldada, et komisjon oli sellest kuupäevast alates koostanud juba väga viimistletud protokollid, kuigi need ei olnud lõplikult vormistatud.

- 209 Seejärel piisab käesolevas asjas küsitluste kindlaksmääramise kuupäeva tõendamiseks esitatud tõenditest, et tõendada, et kõnealused 13 tarnija küsitlused toimusid tõepoolest kindlaksmääratud kuupäevadel. Sellega seoses ei saa nõustuda hagejate väitega – mis pealegi ei ole kuidagi põhjendatud –, et need tõendid ei võimalda isegi tõendada, et komisjoni teenistujad suhtlesid komisjoniväliste isikutega. Nimelt on see väide selgelt vastuolus kuupäevadega, mis on märgitud komisjoni asjaomaste teenistujate elektroonilistes märkmikes (mis on esitatud komisjoni 5. juuni 2019. aasta vastuse lisade R.1–R.13 lõpuosas) ja mis vastavad kuupäevadele, mis on märgitud e-kirjades (mis on esitatud lisade R.1–R.13 algusosades), mille eesmärk oli need kuupäevad paika panna ning mis saadeti komisjoni ja väliste suhtluspartnerite vahel, kelle puhul tuleneb see, et nad on tarnijad, selgelt nendele e-kirjadele lisatud küsimustikust, mille pealkiri on „Küsimused jaemüüjate vaheliste ostuliitude kohta jaemüüjaid varustavatele tarnijatele“.
- 210 Lõpuks ja samadel põhjustel, eelkõige ilmsete seoste tõttu eespool nimetatud küsimustiku ja protokollides märgitud andmete vahel, võib vastupidi hagejate väidetele asuda seisukohale, et e-kirjades talletatud teabevahetus on just see, mille kohta koostati protokollid. Nimelt järgivad kõik protokollid kava, mis sisaldab sisuliselt samu alajaotisi (eelkõige liite, kellega tarnija on sõlminud kokkuleppeid ja vastusooritusi, teabevahetust, personali üleviimisi), mis tõendab, et vähemalt osa küsimustikule esitatud vastustest on üles märgitud (peamiselt I osa, mis hõlmab küsimusi 1–10, ja küsimustiku III osa, mis koondab küsimused 15–18).
- 211 Kõigest eeltoodust tuleneb seega, et komisjonil olid vaidlustatud otsuse tegemise kuupäeval protokollides kokku võetud kaudsed tõendid ja et neid protokolle võib arvesse võtta selle hindamisel, kas komisjonil oli piisavalt veenvaid kaudseid tõendeid, ilma et oleks vaja täpselt kindlaks määrata protokollide loomise ja lõpliku viimistlemise kuupäevi.
- 212 Sellest tuleneb, et tagasi tuleb lükata kogu formaalne kriitika, mis seab kahtluse alla komisjoni esitatud kaudsed tõendid.

ii) Vaidlustatud otsust õigustanud kaudsete tõendite koostajad

- 213 Tuleb märkida, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale rikkumise tõendite hindamise kohta, on ainus oluline kriteerium, mida tuleb vabatahtlikult esitatud tõendite hindamisel järgida, nende usaldusväärsus, mille kohta on täpsustatud, et dokumendi usaldusväärsus ja seega tõenduslik väärtus sõltub selle päritolust, koostamise oludest, adressaadist ning selle sisu mõistlikkusest ja usutavusest ning et väga oluliseks tuleb pidada eelkõige asjaolu, et dokument on koostatud vahetus seoses faktiliste asjaoludega või faktiliste asjaolude vahetu tunnistaja poolt (vt 27. juuni 2012. aasta kohtuotsus *Coats Holdings vs. komisjon*, T-439/07, EU:T:2012:320, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 8. septembri 2016. aasta kohtuotsus *Goldfish jt vs. komisjon*, T-54/14, EU:T:2016:455, punkt 95 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 214 Rikkumise tõendite hindamise kriteeriumide kohaldamine kontrolli õigustanud kaudsetele tõenditele ei saa viia selleni, et välistatakse, et kõik tõendid, mis ei pärine otseselt kontrollitavatelt ettevõtjatelt, kujutavad endast piisavalt veenvaid kaudseid tõendeid. See takistab kolmandatelt isikutelt pärinevate avalduste või dokumentide kvalifitseerimist piisavalt veenvateks kaudseteks tõenditeks, jättes seeläbi komisjoni ilma põhilisest võimalusest kontrolle läbi viia.

- 215 Nimelt, kuigi tõendid rikkumiste kohta on enamasti otsesed tõendid, mis pärinevad rikkumised toime pannud ettevõtjalt, pärinevad rikkumise kahtlustamist võimaldavad kaudsed tõendid üldjuhul rikkumiste seisukohalt kolmandatelt isikutelt, kas konkureerivatelt või rikkumiste tõttu kannatanud ettevõtjalt või avalik-õiguslikelt või eraõiguslikelt üksustelt, kes ei ole kuidagi seotud nende rikkumistega, nagu eksperdid või konkurentsiasutused.
- 216 Seega, vastupidi sellele, mida väidavad hagejad, ei ole käesolevas asjas asjaolu, et protokollid koostas komisjon, kes otsustab hagejate suhtes võimaliku menetluse läbiviimise ja neile karistuse määramise üle, iseenesest piisav selleks, et jätta tähelepanuta nende protokollide tõenduslik väärtus selle hindamisel, kas komisjonil oli piisavalt veenvaid kaudseid tõendeid.
- 217 Nimelt on oluline meenutada, et protokollide eesmärk on materialiseerida ja seega talletada teave, mille tarnijad komisjonile edastasid (vt eespool punkt 200). See teave, mis ainsana kujutab vaidlustatud otsuse aluseks olevaid kaudseid tõendeid kui selliseid, ei pärine komisjonilt, vaid tarnijatelt, kellel on hagejatega otsesed kaubandussuhted. Sellega seoses on oluline rõhutada, et tarnijatel on kaubandussuhted hagejatega ja nad võivad seega otseselt kannatada rikkumise tõttu, mille toimepanemises hagejaid kahtlustatakse. Neil võib seega olla huvi, et hagejaid karistataks. Kuid just kaubandussuhete tõttu hagejatega on nad erinevalt rikkumise toimepanijate lihtsatest konkurentidest otseselt teadlikud võimalikust rikkumisest tuleneda võivatest tagajärgedest. Selles osas ei saa kohtupraktikas nõutud ettevaatlikkust seoses ettevõtjate kaebuste tõlgendamise teiste ettevõtjate vastu, kui esimestel on huvi teiste ettevõtjate karistamise vastu (vt selle kohta 12. juuli 2011. aasta kohtuotsus *Mitsubishi Electric vs. komisjon*, T-133/07, EU:T:2011:345, punkt 88), täielikult kohaldada tarnijate avaldustele, eriti kui – nagu käesolevas asjas – viimased viitavad täpsetele faktilistele andmetele, mis tulenevad nende kaubandussuhetest rikkumise eeldatavate toimepanijatega.
- 218 Lisaks, mis puudutab komisjoni koostatud protokollide tõenduslikku väärtust, siis tuleb märkida, et seda ei sea kahtluse alla hagejate ainus argument, mille hagejad esitasid sellele vastu vaidlemiseks ja mis tuleneb protokollide teatud lõikude standardiseeritud esitamisest, mis tõendab, et komisjon ei märkinud täpselt üles erinevate tarnijate avaldusi. Nagu väidavad hagejad, on Intermarché kokkutuleku kuupäeva ja osalisi ning selle osalemise tagajärge ehk seda, et osalejad olid teadlikud Intermarché teatavatest kaubanduseesmärkidest, käsitlev lõik tööpoolest neljas protokollis (komisjoni 10. jaanuari 2019. aasta vastuse lisad Q.4, Q.5, Q.7 ja Q.8) identne. Siiski ei võimalda sellineidentsus järeldada kogutud avalduste moonutamist, kuna see iseloomustab vaid nelja protokollis 13 edastatust ja kuna see puudutab andmeid, mida võidi küsimustikule vastates edastada ja kirjeldada samal viisil. See on nii seda enam, et kõnealust identset lõiku on kõigis neljas protokollis täiendatud erinevate andmetega Intermarché kokkutuleku kohta.
- 219 Sellega seoses tuleb ka märkida, et komisjon on aluslepingute kohaselt institutsioon, kelle ülesanne on täiesti erapooletult tagada liidu konkurentsioiguse järgimine, ning et konkurentsieskirjade rikkumiste uurimise ja nende eest karistamise ülesannete kumuleerimine komisjoni poolt ei kujuta iseenesest erapooletuse nõude rikkumist (vt selle kohta 27. juuni 2012. aasta kohtuotsus *Bolloré vs. komisjon*, T-372/10, EU:T:2012:325, punkt 66 ja seal viidatud kohtupraktika). Seega ei saa ilma tõendite või isegi esialgsete tõenditeta eeldada, et komisjon uurib käesolevat juhtumit, moonutades tarnijate avaldusi, et saada kaudseid tõendeid turustajate tegevuse õigusvastasuse kohta.
- 220 Eeltoodust tuleneb, et kõik argumendid, mis järeldavad edastatud kaudsete tõendite koostajate isikust, et komisjonil ei olnud piisavalt veenvaid kaudseid tõendeid vaidlusaluse kontrolli läbiviimiseks, tuleb tagasi lükata.

iii) Vaidlustatud otsust õigustanud kaudsete tõendite sisu

- 221 Rikkumise tõendite ja kontrolliotsust põhjendavate kaudsete tõendite eristamisest tuleneb, et viimased ei pea tõendama rikkumise olemasolu ja sisu ning selle osalisi, ilma et see võtaks komisjonilt talle määruse nr 1/2003 artikliga 20 antud pädevuse (vt selle kohta analoogia alusel 14. märtsi 2014. aasta kohtuotsus Cementos Portland Valderrivas vs. komisjon, T-296/11, EU:T:2014:121, punkt 59).
- 222 Järelikult ei saa asjaolu, et arvesse võetud asjaolusid võib tõlgendada erinevalt, välistada seda, et need kujutavad endast piisavalt veenvaid kaudseid tõendeid, kui komisjoni eelistatud tõlgendus näib usutav (vt selle kohta analoogia alusel 14. märtsi 2014. aasta kohtuotsus Cementos Portland Valderrivas vs. komisjon, T-296/11, EU:T:2014:121, punkt 59). Usutavuse hindamisel tuleb meeles pidada, et komisjoni kontrollipädevus hõlmab õigust otsida mitmesuguseid andmeid, mis ei ole veel teada või mis ei ole täielikult kindlaks tehtud (vt 14. novembri 2012. aasta kohtuotsus Nexans France ja Nexans vs. komisjon, T-135/09, EU:T:2012:596, punkt 62 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 223 Tuleb samuti märkida, et erinevaid kaudseid tõendeid, mis võimaldavad rikkumist kahtlustada, tuleb hinnata mitte isoleeritult, vaid nende kogumis, ja need võivad üksteist vastastikku tugevdada (vt 27. novembri 2014. aasta kohtuotsus Alstom Grid vs. komisjon, T-521/09, EU:T:2014:1000, punkt 54 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 29. veebruari 2016. aasta kohtuotsus EGL jt vs. komisjon, T-251/12, ei avaldata, EU:T:2016:114, punkt 150 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 224 Eelkõige tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, mis puudutab käesolevas asjas kahtlustatud rikkumisi ehk kooskõlastatud tegevust (vt eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendus 6), et nagu nähtub ELTL artikli 101 lõike 1 sõnastusest endast, tähendab kooskõlastatud tegevuse mõiste lisaks ettevõtjatevahelisele kooskõlastamisele turukäitumist, mis on selle kooskõlastamise tulemus, ning põhjuslikku seost nende kahe tunnuse vahel (8. juuli 1999. aasta kohtuotsus komisjon vs. Anic Participazioni, C-49/92 P, EU:C:1999:356, punkt 118, ja 15. märtsi 2000. aasta kohtuotsus Cimenteries CBR jt vs. komisjon, T-25/95, T-26/95, T-30/95 – T-32/95, T-34/95 – T-39/95, T-42/95 – T-46/95, T-48/95, T-50/95 – T-65/95, T-68/95 – T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 ja T-104/95, EU:T:2000:77, punkt 1865). Seega on nõutav kolme koosseisutunnuse esinemine.
- 225 Mis puudutab tõendeid nende kolme koosseisutunnuse kohta, siis tuleb märkida, et „kooskõlastatud tegevuse“ kontseptsioon lisati aluslepingutesse selleks, et võimaldada konkurentsioiguse kohaldamist kokkumängudele, mis ei väljendu formaalse kokkuleppe vormis ja mida seetõttu on raskem tuvastada ja tõendada. Nagu liidu kohus on korduvalt rõhutanud, siis kuigi ELTL artikkel 101 eristab mõistet „kooskõlastatud tegevus“ mõistest „ettevõtjatevaheline kokkulepe“, siis on selle eesmärk hõlmata selle artikli keeldude all koostööd ettevõtjate vahel, kes ei ole läinud nii kaugele, et nad oleksid sõlminud kokkuleppe selle sõna kitsas tähenduses, täitmata seega kokkuleppe kõiki tunnuseid, kuid milles teadlikult valitakse konkurentsiriskide asemel ettevõtjatevaheline koostöö (14. juuli 1972. aasta kohtuotsus Imperial Chemical Industries vs. komisjon, 48/69, EU:C:1972:70, punkt 64, ja 5. aprilli 2006. aasta kohtuotsus Degussa vs. komisjon, T-279/02, EU:T:2006:103, punkt 132).
- 226 Samuti ja üldisemalt tuleb märkida, et keeld osaleda konkurentsivastastes tegevustes ja kokkulepetes ning sanktsioonid, mis rikkujatele võidakse määrata, on üldtuntud. Seega on tavaline, et toiminguid, mis hõlmavad konkurentsivastaseid tegevusi ja kokkuleppeid, viiakse läbi saladuskatte all, et koosolekud toimuvad salaja ja et kogu seonduv dokumentatsioon on viidud miinimumini. Sellest järeldub, et isegi kui komisjon avastab selliseid tõendeid, mis otseselt kinnitavad ettevõtjatevahelist ebaseaduslikku suhtlust, on need tavaliselt katkendlikud ja korrapäratud, mistõttu on sageli vajalik teatud üksikasju tuletamise teel taastada. Enamikul juhtudest tuleb konkurentsivastane tegevus või kokkulepe tuletada teatud hulgast kokkusattumustest, mis üheskoos käsitletuna võivad muu ühtse selgituse puudumisel moodustada tõendi konkurentsieeskirjade rikkumise kohta (7. jaanuari 2004. aasta kohtuotsus Aalborg Portland jt vs. komisjon, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P, EU:C:2004:6, punktid 55–57, ning 25. jaanuari 2007. aasta

- kohtuotsus Sumitomo Metal Industries ja Nippon Steel vs. komisjon, C-403/04 P ja C-405/04 P, EU:C:2007:52, punkt 51; vt selle kohta ka 27. juuni 2012. aasta kohtuotsus Coats Holdings vs. komisjon, T-439/07, EU:T:2012:320, punkt 42).
- 227 Sellest järeldub, et liidu kohus on teatud juhtudel möönnud, et komisjoni töendamiskoormist kooskõlastatud tegevuse kolme koosseisutunnuse osas leevendatakse.
- 228 Nii võib teatud tingimustel turul käitumise paralleelsust pidada tõendiks kooskõlastamise olemasolu kohta, kui kooskõlastamine on ainus usutav selgitus (31. märtsi 1993. aasta kohtuotsus Ahlström Osakeyhtiö jt vs. komisjon, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 ja C-125/85 – C-129/85, EU:C:1993:120, punkt 71, ja 8. juuli 2008. aasta kohtuotsus BPB vs. komisjon, T-53/03, EU:T:2008:254, punkt 143).
- 229 Samuti tuleb eeldada – tingimusel et puuduvad vastupidist tõendavad tõendid, mida peavad esitama huvitatud ettevõtjad –, et kooskõlastatud tegevuses osalevad ettevõtjad, kes jätkavad turul tegutsemist, arvestavad konkurentidelt saadud infoga, et määrata oma käitumine turul (8. juuli 1999. aasta kohtuotsus komisjon vs. Anic Participazioni, C-49/92 P, EU:C:1999:356, punkt 121, ja 8. oktoobri 2008. aasta kohtuotsus Schunk ja Schunk Kohlenstoff-Technik vs. komisjon, T-69/04, EU:T:2008:415, punkt 118). Teisisõnu võimaldab kooskõlastatud tegevuse kahe esimese koosseisutunnuse kattumise tõendamine teatud juhtudel eeldada kolmandat koosseisutunnust.
- 230 Kooskõlastatud tegevuse spetsiifiline töendamiskord mõjutab tingimusi, mis peavad olema täidetud, et asuda seisukohale, et on olemas piisavalt veenvad kaudsed tõendid, mis võimaldavad kahtlustada sellise tegevuse olemasolu. Eelkõige, võttes arvesse vajadust eristada kooskõlastatud tegevuse kohta esitatud tõendeid ja kaudseid tõendeid, mis õigustavad kontrolli selliste tõendite kogumiseks, peab komisjoni poolt piisavalt veenvate kaudsete tõendite omamise tunnustamise künnis tingimata olema madalam sellest, mis võimaldab tuvastada kooskõlastatud tegevuse olemasolu.
- 231 Seega tuleb argumentidele, mille hagejad rajavad komisjoni käsutuses oleva teabe sisule, et järeldada sellest, et komisjonil ei olnud piisavalt veenvaid kaudseid tõendeid vaidlustatud otsuse vastuvõtmiseks, vastata neid kaalutlusi arvestades.
- *Piisavalt veenvate kaudsete tõendite puudumine esimese rikkumise kahtluse kohta*
- 232 Kõigepealt tuleb märkida, et esimest rikkumist on vaidlustatud otsuse artikli 1 punktis a kirjeldatud järgmiselt:
- „Teabevahetus[...] alates 2015. aastast ettevõtjate ja/või ettevõtjate ühenduste, eelkõige ICDC [...] ja/või selle liikmete, eelkõige Casino ja AgeCore'i ja/või selle liikmete, eelkõige Intermarché vahel allahindluste kohta, mida nad said esmatarbekaupade tarneturgudel toidukaupade, hügieenitoodete ja hooldustoodete sektorites, ning kaubamärgitoodete tootjatele teenuste müügi turu hindade kohta toidukaupade, hügieenitoodete ja hooldustoodete sektorites mitmes Euroopa Liidu liikmesriigis, eelkõige Prantsusmaal [...]“.
- 233 Hagejad ei ole sisuliselt vaidlustanud esimese rikkumise kohta piisavalt veenvate kaudsete tõendite omamist ei oma menetlusdokumentides ega ka vastustes Üldkohtu küsimustele, millega neil paluti võtta seisukoht komisjoni esitatud kaudsete tõendite kohta. Nad esitasid kaks varem esitamata etteheidet esimest korda kohtuistungil. Esiteks kinnitab komisjoni 5. juuni 2019. aasta vastusele lisatud tabelis 1 teenuste müügituru ja tarneturu ühendamine – kuigi neile kahele turule oli vaidlustatud otsuse artikli 1 punktis a eraldi viidatud – vastavalt kohtupraktikale, mis tuleneb 14. novembri 2012. aasta kohtuotsusest Nexans France ja Nexans vs. komisjon (T-135/09, EU:T:2012:596), et komisjonil ei olnud piisavalt veenvaid kaudseid tõendeid esimese rikkumise kohta. Teiseks tõendab ametliku menetluse algatamine ainult teise rikkumise teatud aspektide suhtes, et komisjonil ei olnud piisavalt veenvaid kaudseid tõendeid esimese rikkumise kohta.

- 234 Hagejate poolt kohtuistungil esitatud esimene etteheide tuleb vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata, kuna see on esitatud hilinenult. Nimelt vastupidi kodukorra artikli 84 lõikes 2 ettenähtule jätsid hagejad esimese etteheite esitamata, kui nad said teada komisjoni 5. juuni 2019. aasta vastusele lisatud tabelist 1, sest vaatamata Üldkohtu nõudele võtta selle vastuse suhtes seisukoht enne 4. juulit 2019, esitasid nad esimese etteheite alles 29. jaanuari 2020. aasta kohtuistungil.
- 235 Igal juhul võib lisada, et esimene etteheide ei saa olla sisuliselt tulemuslik. Komisjoni 5. juuni 2019. aasta vastusele lisatud tabelist 1 nähtub tõepoolest, et komisjon ei teinud vahet esmatarbekaupade tarneturul ja turul, kus müüakse teenuseid tootjatele, keda on siiski vaidlustatud otsuses eraldi mainitud, selgitades selles tabelis, et „[tarneturul] tehtud allahindlusi võib samuti pidada toidukaupade, hügieenitoodete ja hooldustoodete sektoris kaubamärgitoodete tootjatele osutatavate teenuste müügihinnaks“. See märge tähendab siiski lihtsalt seda, et vastavalt kohtupraktikale ja eelkõige 14. novembri 2012. aasta kohtuotsusele *Nexans France ja Nexans vs. komisjon* (T-135/09, EU:T:2012:596, punkt 62) ei olnud komisjon selles staadiumis veel kindlaks teinud, millisel kujul esineb summa, millest saavad turustajad tarnijate kahjuks kasu ja mille kokkuleppimises ta turustajaid kahtlustas; komisjon muu hulgas nõustub sellega, täpsustades oma 5. juuni 2019. aasta vastuses, et ta kasutab lisatud lisades ainult mõistet „allahindlus“, „otsustamata, kas põhjalik uurimine viib järelduseni, et tegemist on allahindlustega tarneturudel või tootjatele teenuste müügi hindadega“. Tuleb nimelt märkida, et selle kohtuotsuse kohaselt hõlmab komisjoni kontrollipädevus õigust otsida mitmesuguseid andmeid, mis ei ole veel teada või täielikult kindlaks tehtud (vt ka eespool punkt 222).
- 236 Seevastu, vastupidi sellele, mida väidavad hagejad, ei saa 14. novembri 2012. aasta kohtuotsusest *Nexans France ja Nexans vs. komisjon* (T-135/09, EU:T:2012:596, punktid 60–94) järeldada, et komisjon on kohustatud kontrollitavatele ettevõtjatele hinnaelise andmise kaudsete tõendite korral täpsustama need kaudsed tõendid, eristades neid kahte turgu, mida see eelis puudutab, seda enam, et väljakujunenud kohtupraktikast põhjendamiskohustuse kohta tuleneb, et komisjon ei pea asjaomast turgu täpselt piiritlema (vt eespool punkt 112). Nimelt ei heitnud Üldkohus selles kohtuotsuses komisjonile ette seda, et ta ei eristanud piisavalt kahte turgu, mida tema valduses olevad kaudsed tõendid võisid puudutada, vaid heitis talle ette kontrolli ulatust, mis väljus selle ainsa turu raamidest, mille kohta tal olid kaudsed tõendid. Käesolevas asjas ei esita hagejad aga ühtegi tõendit sellise raamidest väljumise kohta, kuna vastupidi sellele, mida nad kohtuistungil kinnitasid, ei puuduta tarnijate avaldused üksnes ICDCd, mis tegutses ainult tootjatele teenuste müümise turul (vt tagapool punkt 248).
- 237 Mis puudutab hagejate teist kohtuistungil esitatud etteheidet, siis seda võib pidada kodukorra artikli 84 lõike 2 alusel vastuvõetavaks, kuna see põhineb ametliku menetluse algatamise otsusel, mille komisjon tegi 4. novembril 2019 ehk pärast eespool viidatud vastamise tähtpäeva 4. juulil 2019 ja käesolevas kohtuasjas menetluse suulise osa avamist, ning kuna see esitati selles suulises osas. See etteheide tuleb siiski tagasi lükata põhjendamatus tõttu.
- 238 Nimelt, isegi sõltumata asjaolust, et ametliku menetluse algatamise otsus tehti pärast vaidlustatud otsust ja et seetõttu ei saa see otsus kahtluse alla seada selle otsuse õiguspärasust, ei saa selle otsuse ulatusest järeldada, et komisjonil ei olnud esimese rikkumise kohta piisavalt veenvaid kaudseid tõendeid.
- 239 4. novembri 2019. aasta otsusest C(2019) 7997 menetluse algatamise kohta juhtumis AT.40466 seoses muude rikkumiste kahtlusega kui need, mis on seotud esimese rikkumisega, tuleneb tõepoolest, et komisjoni hinnangul ei olnud tal piisavalt tõendeid selle rikkumise suhtes menetluse algatamiseks. Siiski võimaldavad kontrolli õigustavad kaudsed tõendid juba oma laadi tõttu üksnes kahtlustada rikkumist, mida lõpuks võib-olla ei ole võimalik tõendada, mis seletab ka seda, et kõikidele kontrollidele ei järgne menetluse algatamise otsus ega veelgi enam rikkumist tuvastav otsus. Niisiis ei tähenda rikkumise kohta kaudsete tõendite olemasolu tingimata kahtlustatud rikkumise kohta tõendite

- olemasolu ega ka seda, et menetluse algatamiseks on piisavalt tõendeid. Seega ei saa asjaolust, et vaidlusalune kontroll ei võimaldanud selliseid tõendeid koguda, järeldada, et komisjonil ei olnud enne kontrolli piisavalt veenvaid kaudseid tõendeid.
- 240 Tuleb lisada, et komisjon edastas Üldkohtule teatud hulga kaudseid tõendeid, mis olid tema valduses vaidlustatud otsuse vastuvõtmise ajal ja mis puudutasid ICDC (Casino) ja AgeCore'i (Intermarché) käitumise paralleelsust, mida iseloomustas käesoleval juhul nende tarnijatele esitatud allahindlustaotluste samaaegsus ja kokkulangevus.
- 241 Kõnealune teave on aga piisavalt veenev kaudne tõend sellise samaaegsuse ja kokkulangevuse kohta.
- 242 Küsitletud 13 tarnijast, kellest kümme kinnitavad kaubandussuhteid korraga nii ICDC kui ka AgeCore'iga, kaheksa viitavad üksikasjalikult samasugustele allahindlustaotlustele ICDC (Casino) ja AgeCore'i (Intermarché) poolt (st ettevõtjad A, B, C, D, E, G, H ja J; komisjoni 10. jaanuari 2019. aasta vastuse lisad Q.1–Q.5, Q.7, Q.8 ja Q.10), üks mainib AgeCore'i juhendumist oma konkurentidest, ilma neid nimeliselt nimetamata (ettevõtja I; lisa Q.9), ja kaks tarnijat viitavad üldiselt neile esitatud sarnastele allahindlustaotlustele, mis pärinesid erinevatelt turustajaliitidelt (ettevõtjad L ja M; lisad Q.12 ja Q.13).
- 243 Lisaks ei piirdunud komisjon nende kaudsete tõendite edastamisega, mis puudutavad kooskõlastatud tegevuse esimest koosseisutunnust, milleks on tegevuse paralleelsus turul ja mis võib pealegi teatud tingimustel võimaldada eeldada, et esines kooskõlastatud tegevuse teine koosseisutunnus, milleks on kooskõlastamine (vt eespool punkt 228). Ta märkis, et tema käsutuses olid ka kaudsed tõendid sellise kooskõlastamise kohta, mis käesoleval juhul seisnesid teabevahetuses, mida võib samuti koos pidada piisavalt veenvateks.
- 244 Tõsi on see, et tarnijaid, kes otseselt viitavad turustajatevahelisele teabevahetusele allahindluste kohta, on tõepoolest vähem ja nende sellekohased avaldused on enamasti ebamäärased ja spekulatiivsed. Kolm tarnijat mainivad sõnaselgelt teabe jagamist või vahetamist (st ettevõtjad C, E ja H; komisjoni 10. jaanuari 2019. aasta vastuse lisad Q.3, Q.5 ja Q.8) ning paljud teised viitavad, et teadsid liidu kaudu teiste saadud allahindlustest (eelkõige ettevõtjad B, D, G ja I; lisad Q.2, Q.4, Q.7 ja Q.9). Üks tarnijatest viitab muu hulgas samaaegsete allahindluste taotluste võimalikule selgitusele, et see oli bluff, mida turustajad kasutasid läbirääkimistel, et saada soodsamaid kaubandustingimusi (ettevõtja L; lisa Q.12).
- 245 Kõigepealt tuleb siiski märkida, et ükski tarnija ei viita, et asjaolu, et allahindlustaotluste samaaegsus ja kokkulangevus tulenevad teabevahetusest, on vähetõenäoline. Ainsad tarnijad, kes väljendasid oma seisukohta muus suunas kui teabevahetuse olemasolu, kas vaikisid või teatasid, et neil ei ole teavet turustajatevahelise teabevahetuse kohta (st ettevõtjad A, F, J, K ja M; komisjoni 10. jaanuari 2019. aasta vastuse lisad Q.1, Q.6, Q.10, Q.11 ja Q.13), välistamata sõnaselgelt sellise teabevahetuse olemasolu.
- 246 Seejärel tuleb rõhutada, et tarnija, kes viitas turustajate bluffimise hüpoteesile, mitte ainult ei täpsustanud selle hüpoteesi tõenäosust, viidates, et „ta usub, et teave [teiste liitude saadud tingimustest teadmise kohta], millele tuginetakse, oli siiski õige“, vaid täpsustas ka, et ta ei osale riigisisest raamistikku ületavates läbirääkimistes, mis on peamiselt kõne all esimeses kahtlustatud rikkumises; see piirab nende avalduste usaldusväarsust. Sellest tuleneb, et komisjoni käsutuses olnud kaudsed tõendid ei võimaldanud tal asuda seisukohale, et samaaegsete ja kokkulangevate allahindluste taotlused olid usutavalt seletatavad muu selgitusega kui selle aluseks olev kooskõlastamine (vt eespool punkt 228).
- 247 Lõpuks kinnitab tarnijate avaldusi, mis puudutavad turustajatevahelist teabevahetust allahindluste kohta, teave, milles on nimetatud kanalid, mille kaudu see teabevahetus võib toimuda.

248 Mitu tarnijat ja ühenduse N direktori kiri viitavad liikumisele turustajate liitude vahel, kaubakettide üleandmistele ning töötajate liikumisele turustajate ja liitude vahel, esitledes neid kui võimalikke allikaid, mis võimaldavad saada teada erinevate turustajate saadud allahindlustest (eelkõige komisjoni 10. jaanuari 2019. aasta vastuse lisa Q.2 lk 4, lisa Q.7 lk 4 ja lisa Q.8 lk 5 ning lisad Q.14, Q.16 ja Q.18). Nad mainivad eelkõige Prantsusmaal Casino ja Intermarché poolt ühise tütaretevõtja Intermarché Casino Achats (INCA) vormis loodud liitu ning toovad seose sellesse liitu kuulumise ja selle vahel, et Casino ja Intermarché teadsid allahindlustest, mida kumbki neist oma tarnijatelt sai (eelkõige lisa Q.4 lk 4 ja lisa Q.7 lk 4 ja 6).

249 Sel viisil välja toodud teabekanalite paljususega, nende kanalite kohta esitatud täpsustuste ja edastatud teabe ühtsusega, samas kui nende autorite käsutuses ei ole *a priori* samu vahendeid ja teabeallikaid, võib asuda seisukohale, et komisjoni käsutuses oli piisavalt veenvaid kaudseid tõendeid, mis võimaldasid tal vaidlusalust teabevahetust kahtlustada. Tuleb nimelt märkida, et kuigi tarnijad võivad olla turul konkurentsivastase tegevuse otseseks tunnistajaks (vt eespool punkt 217), ei saa nad seda olla selle aluseks oleva ja varjatud kooskõlastamise puhul. Neil asjaoludel kompenseerivad kõnealuse teabevahetusega seotud edastatud teabe paljusus, täpsus ja ühtelangevus kogumi hindamisel, mille eesmärk on kontrollida piisavalt veenvate kaudsete tõendite olemasolu, selle teabe sagedast spekulatiivsust.

250 Järelikult, võttes arvesse ka asjaolu, et kahtlustatava teabevahetusega seotud kaudsed tõendid täiendavad neid, mis puudutasid käitumist turul, tuleb asuda seisukohale, et komisjonil oli piisavalt veenvaid kaudseid tõendeid, et kahtlustada esimest rikkumist.

– *Piisavalt veenvate kaudsete tõendite puudumine teise rikkumise kahtluse kohta*

251 Tuleb märkida, et teist rikkumist on vaidlustatud otsuse artikli 1 punktis b kirjeldatud järgmiselt:

„Teabevahetus[...] vähemalt alates 2016. aastast Casino ja Intermarché vahel nende tulevaste kaubandustrateegiade kohta, muu hulgas seoses tootevaliku, kaupluste arendamise, e-kaubanduse ja tooteedenduspoliitikaga esmatarbekaupade tarneturgudel ja esmatarbekaupade tarbijatele müügi turgudel Prantsusmaal.“

252 Kohe alguses tuleb märkida hagejatega nõustudes ja nagu möönab ka komisjon, et viimane rajas oma kahtlused teise rikkumise osas ühele peamisele kaudsele tõendile, mis tuleneb Intermarché kokkutuleku käigust.

253 Toimikust nähtub, et Intermarché kokkutulek toimus 21. septembril 2016 Intermarché asukohas ja et Intermarché juhtkond võttis seal koos oma kaubakettide vastutavate töötajatega vastu oma peamised tarnijad, et tutvustada oma kaubanduslikke eesmärke ja prioriteete.

254 On selge, et sellel kokkutulekul osales suur hulk Intermarché tarnijate esindajaid, aga ka Intermarché ja Casino ühise tütaretevõtja INCA esindajaid, eelkõige A, kes oli ka Casino kontserni direktor, ning samuti AgeCore'i esindaja B, kes juhib seda ettevõtjate ühendust. Samuti on selge, et sellel kokkutulekul käsitletud teemad, mille Intermarché juhtkond esitas, puudutasid ettevõtja arengueesmärke ja -suundi turuosade, kaupluste võrgustiku suurendamise, digitaalse ümberkujundamise ja veebikaubanduse kasvu, uute toodete leviku kiirendamise, *drive*-müügikohtade suurenemise ja uute tooteedendustegevuste rakendamise osas.

255 Hagejad väidavad, et selliselt esitatud teabest ei nähtu mingit tundliku ja konfidentsiaalse äriteabe vahetamist, mis võimaldaks kahtlustada konkurentidevahelist kooskõlastamist, mis on ELTL artikliga 101 keelatud, ning järeldavad sellest, et komisjonil ei olnud piisavalt veenvaid kaudseid tõendeid, et eeldada teise rikkumise olemasolu.

- 256 Esiteks, mis puudutab võimalust eeldada teabevahetust ja seega kooskõlastamist teadaannete põhjal, mille on teinud üksainus turustaja, käesoleval juhul Intermarché, siis tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb koordineerimise ja koostöö kriteeriume, mis võimaldavad määratleda kooskõlastatud tegevuse mõiste, mõista lähtuvalt aluslepingu sätete konkurentsieskirjadele omasest kontseptsioonist, mille kohaselt peab iga ettevõtja otsustama sõltumatult, mil viisil ta kavatses siseturul tegutseda. Kuigi selline sõltumatuse nõue ei välista ettevõtjate õigust enda tegevust vastavalt konkurentide juba võetud või tulevikus võetavatele meetmetele mõistlikult kohandada, on selle nõudega vaieldamatult vastuolus igasugune ettevõtjate omavaheline otsene või kaudne suhtlemine, mille eesmärk või tagajärg on mõjutada olemasoleva või võimaliku konkurendi käitumist turul või anda sellisele konkurendile teada seda, kuidas ettevõtja ise on otsustanud käituda või kavatses hakata turul käituma (4. juuni 2009. aasta kohtuotsus T-Mobile Netherlands jt, C-8/08, EU:C:2009:343, punktid 32 ja 33, ja 24. oktoobri 1991. aasta kohtuotsus Rhône-Poulenc vs. komisjon, T-1/89, EU:T:1991:56, punkt 121).
- 257 Sellest tuleneb, et kartellikokkuleppe olemasolu välistamiseks ei piisa asjaolust, et ainult üks konkureerivate ettevõtjate vahelistel koosolekutel osalejatest avaldab oma kavatsusi. Nimelt nähtub samuti väljakujunenud kohtupraktikast, et kuigi on tõsi, et kooskõlastatud tegevuse mõiste eeldab tõepoolest konkurentidevahelisi vastastikuseid kontakte, on see tingimus siiski täidetud, kui üks konkurent avaldas teisele oma kavatsused või tulevase tegevuse turul teise konkurendi palvel või vähemalt võttis selle vastu. Tänu sellise teabe saamisele, mida ta peab tingimata ka otseselt või kaudselt arvesse võtma, kaotab ta ebakindluse esimese konkurendi tulevase käitumise osas, samal ajal kui iga ettevõtja peab otsustama sõltumatult, millisel viisil ta kavatses turul tegutseda. Ettevõtja konkurendilt teabe saamine seoses tema tulevase tegevusega turul on seega ELTL artikli 101 lõike 1 kohaselt keelatud kooskõlastatud tegevus (vt selle kohta 15. märtsi 2000. aasta kohtuotsus Cimenteries CBR jt vs. komisjon, T-25/95, T-26/95, T-30/95 – T-32/95, T-34/95 – T-39/95, T-42/95 – T-46/95, T-48/95, T-50/95 – T-65/95, T-68/95 – T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 ja T-104/95, EU:T:2000:77, punkt 1849; 12. juuli 2001. aasta kohtuotsus Tate & Lyle jt vs. komisjon, T-202/98, T-204/98 ja T-207/98, EU:T:2001:185, punkt 54, ja 8. juuli 2008. aasta kohtuotsus BPB vs. komisjon, T-53/03, EU:T:2008:254, punktid 231–234).
- 258 Ei saa aga asuda seisukohale, et ainuüksi see, et direktor konkureerivas Casino kontsernis viibis Intermarché kaubanduslike prioriteetide esitamisel, oleks käesoleval juhul piisav, et kahtlustada edastatud teabe saamist, nagu on kohtupraktikas nõutud vastastikususe tuvastamiseks, ja sellest järeldada kooskõlastatud tegevuse olemasolu Casino ja Intermarché vahel.
- 259 Esiteks, nagu hagejad asjakohaselt rõhutasid, ilma et komisjon sellele pealegi vastu vaidleks, ei osalenud A Intermarché kokkutulekul mitte Casino esindaja, vaid INCA kaasjuhina, kelle kohalviibimist õigustas asjaolu, et INCA pidas Intermarché nimel läbirääkimisi tarnetingimuste üle oma peamiste tarnijatega. Teiseks olid A-l Casino suhtes ranged konfidentsiaalsuskohustused, mida ka ei ole iseenesest vaidlustatud, ega saa eeldada, et selliseid kohustusi ei täideta.
- 260 See põhjus aga, miks oli A kohal Intermarché kokkutulekul, ja temal lasuvad kohustused ei võimalda iseenesest ja ilma muude tõenditeta, mida komisjon käesolevas asjas ei ole esitanud, tekitada mõistlikku kahtlust, et Casino sai Intermarché'lt teavet, mis õigustab uurimise läbiviimist, et teha kindlaks, kas Casino oli palunud või vähemalt saanud Intermarché'lt teavet. Komisjon piirdub vaid viitega ühele protokollile, mis kajastab kokkutulekul A ja INCAs Intermarché'd esindava isiku vahel toimunud arutelusid (komisjoni 10. jaanuari 2019. aasta vastuse lisa Q.5 lk 7 ja 8), kusjuures need omavahelised arutelud ei vasta avalikult tehtud avalduste saamisele ja nende sisu ei ole tingimata seotud nende avalduste sisuga, arvestades ülesandeid, mida need kaks isikut INCAs täitsid ja mis õigustavad nende vahelist suhtlust teistel teemadel. Selles osas tuleb märkida, et vastupidi sellele, mida väidab komisjon, kui ta märgib oma 5. juuni 2019. aasta vastusele lisatud tabeli 2 sissejuhatuses, et ta on saanud teavet, mille kohaselt võib INCA kujutada teise rikkumise esemeks oleva teabevahetuse vahendit, piirduvad nimetatud tabelis toodud protokollide väljavõtted A kohaloleku mainimisega Intermarché kokkutulekul, ilma et sellest saaks järeldada, et INCA-l oli selle raames eriline roll.

- 261 Mis puudutab teiseks Intermarché kokkutulekul edastatud andmeid, siis tuleb märkida, et teabevahetuse kvalifitseerimine rikkumiseks sõltub eelkõige vahetatud teabe laadist (vt selle kohta 28. mai 1998. aasta kohtuotsus *Deere vs. komisjon*, C-7/95 P, EU:C:1998:256, punktid 88–90, ja 23. novembri 2006. aasta kohtuotsus *Asnef-Equifax ja Administración del Estado*, C-238/05, EU:C:2006:734, punkt 54).
- 262 Käesolevas asjas tuleb hagejatega nõustudes märkida, et Intermarché kokkutulekule osutavad protokollid (komisjoni 10. jaanuari 2019. aasta vastuse lisad Q.4, Q.5, Q.7, Q.9 ning rohkemate täpsustustega lisa Q.8) viitavad üldiselt kaubanduspoliitika osadele, mis puudutavad tootevalikut, e-kaubandust või tootearendustegevusi, millele osutati nimetatud kokkutulekul. Sellised üldised märged on esitatud ka ühenduse N direktori kirja lisas (lisa Q.15). Lisaks on need ära toodud erialaajakirjanduses avaldatud artiklis, mille hagejad edastasid.
- 263 Toimikust nähtub tõepoolest – ja ka komisjon ei ole seda vaidlustanud –, et Intermarché kokkutulek toimus avalikult rohkem kui 400 tarnija, aga ka ajakirjanike juuresolekul ning et selle kohta koostati erialaajakirjanduses üksikasjalik protokoll. Lisaks oli komisjoni teavitatud selle avalikkusest, nagu nähtub ka tarnijate küsitluste protokollidest, kellest üks viitas, et Intermarché kokkutulekul oli kohal ajakirjandus (lisa Q.2 lk 7). Peale selle märkis komisjon vastuseks Üldkohtu küsimusele, et teda ei ole teavitatud võimalikest esitlustest, mis on tehtud Intermarché kokkutuleku raames väljaspool ajakirjanike kohalolu.
- 264 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb aga, et avaliku teabe vahetamise süsteem ei saa iseenesest rikkuda aluslepingu konkurentsieeskirju (vt 30. septembri 2003. aasta kohtuotsus *Atlantic Container Line jt vs. komisjon*, T-191/98 ja T-212/98 – T-214/98, EU:T:2003:245, punkt 1154 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 265 Samuti vastavalt suuniste [ELTL] artikli 101 kohaldatavuse kohta horisontaalkoostöö kokkulepete suhtes (ELT 2011, C 11, lk 1, edaspidi „horisontaalkoostöö kokkulepete suunised“), millega komisjon piiras oma kaalutusõigust ja millest ta ei saa kõrvale kalduda, ilma et teda selle eest karistataks (vt selle kohta 28. juuni 2005. aasta kohtuotsus *Dansk Rørindustri jt vs. komisjon*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P – C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408, punkt 211), punktile 92 on „täielikult avalik teave“ teave, mis on üldiselt võrdselt kättesaadav kõikidele konkurentidele ja tarbijatele. Horisontaalkoostöö kokkulepete suuniste samas punktis on aga täpsustatud, et „[s]elleks, et teave oleks täielikult avalik, ei tohiks selle hankimisega seotud kulud olla teabevahetussüsteemiga mitteseotud tarbijate ja äriühingute jaoks suuremad kui teavet vahetavate äriühingute jaoks“ ning et „[s]eepärast ei otsustaks konkurendid tavaliselt teabevahetuse kasuks, kui nad saaksid teavet turul võrdsetel alustel, ning sellest tulenevalt on täielikult avalike andmete vahetamine praktikas ebatõenäoline“. Lisaks nähtub horisontaalkoostöö kokkulepete suuniste punktis 63, mis käsitleb konkreetset avalikke ühepoolseid avaldusi ja millele hagejad kohtuistungil viitasid, et „ühepool[ne] täielikult avalik[...] teadaan[ne], näiteks ajalehes, ei ole tavaliselt [...] kooskõlastatud tegevus[...] [ELTL] artikli 101 lõike 1 tähenduses“.
- 266 Käesolevas asjas nähtub Intermarché kokkutuleku käigu asjaoludest selgelt, et Intermarché edastatud teave on täielikult avalik teave horisontaalkoostöö kokkulepete suuniste tähenduses. Tänu ajakirjanike kohalviibimisele ja üksikasjalikule protokollile, mille nad esitasid erialaajakirjanduses ainult mõni päev pärast Intermarché kokkutulekut, tehti Intermarché poolt sellel kokkutulekul antud teave kättesaadavaks mitte ainult A-le, kes oli direktor konkureerivas Casino kontsernis, vaid võrdsetel alustel ka kõigile teistele Intermarché konkurentidele.
- 267 Lisaks nähtub erialaajakirjanduse artiklist, mis käsitles Intermarché kokkutuleku käiku ja mille sisu komisjon ei ole vaidlustanud, et selle sündmuse käigus esitatud teave oli väga üldine ja selle eesmärk oli hinnata ettevõtja tarnijatega Intermarché juhtkonna arendus- ja innovatsioonipoliitikat. Komisjon ei ole täpselt selgitanud, kuidas võis selline teave jääda avalikeks andmeteks kvalifitseerimata. Kuigi on tõsi, et selle sündmuse käigus tehti teatavaks 200 kaupluse loomise eesmärk, ei saa ainuüksi see teave

- oma üldise laadi tõttu iseenesest olla aluseks ELTL artikliga 101 keelatud konkurentidevahelise kooskõlastatud tegevuse kahtlusele. See, et Intermarché kokkutulekul avaldatud teave on avalik, ei võimalda seega asuda seisukohale, et see teave võib olla rikkumist kujutava teabevahetuse ese, ning seega ei saa Intermarché kokkutulekut kvalifitseerida kõnealuse rikkumise kohta piisavalt veenvaks kaudseks tõendiks.
- 268 See on nii käesolevas asjas seda enam, et komisjon ise esitas vaidlustatud otsuses kahtlustatavate rikkumiste kohta kaudsed tõendid kui tõendid piiratud arvu isikute vahelise salajase teabevahetuse kohta ja dokumentide kaudu, mis ise on salajased (vt eespool punkt 117). Nimelt, nagu hagejad asjakohaselt märkisid, tuleneb vaidlustatud otsuse põhjendusest 8, et „eeldatav kooskõlastatud tegevus leidis aset absoluutses saladuses, kuna teadmine nende olemasolust ja rakendamisest piirdub iga ettevõtja kõrgemate töötajate ja piiratud arvu usaldusväärsete töötajatega“ ning „[d]okumendid, mis puudutavad eeldatavat kooskõlastatud tegevust, on rangelt piiratud miinimumiga ja neid hoitakse kohtades ja vormis, mis lihtsustab nende varjamist, esitamata jätmist või hävitamist“. Kaudsed tõendid, mis koosnevad avalikest avaldustest, nagu need, mis tehti Intermarché kokkutulekul, ei võimalda aga iseenesest kahtlustada teabevahetust, mis puudutab sama teavet ja mida hoitakse võimalikult saladuses.
- 269 Neid kaalutlusi ei sea kahtluse alla horisontaalkoostöö kokkulepete suuniste punktis 63 sisalduv märkus, et kooskõlastatud tegevuse tuvastamise võimalust ei saa välistada ühepoolse täielikult avaliku teadaande põhjal. Nimelt lisaks asjaolule, et niisugused avalikud teadaanded ei vasta salajase teabevahetuse rikkumise oletusele, tuleb märkida, et komisjon ei kinnitanud ega ammugi selgitanud vaidlustatud otsuses ega ka käesolevas kohtumenetluses, et teine rikkumine vastab sellele eeldusele kooskõlastatud tegevuse kohta ühepoolsete avalike avalduste alusel.
- 270 Sellest järeldub, et komisjon ei saanud Intermarché kokkutuleku tunnusjoontele antud hinnangust õiguspäraselt järeldada, et esineb ELTL artikliga 101 keelatud konkurentidevahelise kaubandusteabe vahetamise kahtlus. Sellest järeldub samuti, et see kokkutulek ei saa olla piisavalt veenev kaudne tõend, mis võimaldab teist rikkumist kahtlustada.
- 271 Igal juhul ei võimalda seda järeldust muuta komisjoni 16. detsembri 2016. aasta siseteatise arvessevõtmine, mis on lisatud komisjoni 19. detsembri 2019. aasta täiendavale vastusele, samuti nagu komisjoni poolt menetlustoimingu teel edastatud protokollide konfidentsiaalse versiooni esitamine nende mittekonfidentsiaalses versioonis. Esiteks ei nähtu sellest siseteatisest mingit muud teavet kui see, mis sisaldub protokollides. Teiseks nähtub nende protokollide mittekonfidentsiaalsest versioonist, et varjatud andmete eesmärk on üksnes takistada üksuste või isikute, kuupäevade ja arvandmete kindlakstegemist, mistõttu nende andmete arvessevõtmine ei võimalda ka tuvastada seost Intermarché kokkutulekul tehtud avalike avalduste ja kahtlustatud salajase teabevahetuse vahel. Lisaks tuleneb sellest, et eespool nimetatud menetlustoimingut, mida komisjon Üldkohtult taotles, ei ole vaja määrata.
- 272 Samuti ei saa oma tarnijatele Casino ja Intermarché esitatud samaaegseid taotlusi sama „innovatsiooniboonuse“ kohta pidada piisavalt veenvaks tõendiks, mis võimaldab kahtlustada teist rikkumist. Nimelt ei võimalda ükski esitatud kaudne tõend selgelt eristada seda boonust või „innovatsiooniallahindlusi“ esimeses rikkumises käsitletud allahindlustest ja tarnijatele teenuste müügihinnast. Arvestades protokollides selle kohta esitatud selgitusi (komisjoni 10. jaanuari 2019. aasta vastuse lisa Q.6 lk 3 ja lisa Q.7 lk 5 ning 7. joonealune märkus), seisnevad need allahindlused kas tarnijatelt küsitud allahindluses või turustajate poolt tarnijatele pakutavate viitamisteenuste eest makstavas tasus, isegi kui need on konkreetset seotud uuenduslike toodetega ja Prantsusmaal kohaldatavad, mida esimene rikkumine samuti puudutab. Samuti tabelis 2, mille komisjon koostas selleks, et esitada kokkuvõtlikult teisele rikkumisele vastavad kaudsed tõendid (vt eespool punkti 169 viimane taane) eraldas komisjon „innovatsiooniallahindlusi“ puudutavad kaudsed tõendid nendest, mis puudutasid tootevalikut, kaupluste arendamist, e-kaubanduse poliitikat ja

tooteedenduspoliitikat, mida on vaidlustatud otsuses ainsana mainitud. Lisaks võib märkida, et ainult kaks tarnijat 13 küsitletust (lisad Q.6 ja Q.7) viitavad samaaegsetele innovatsiooniallahindluste taotlustele.

- 273 Järelikult tuleb isegi siis, kui võtta kogumis arvesse Intermarché kokkutuleku ja „innovatsiooniboonusega“ seotud tõendeid, järeldada, et komisjonil ei olnud piisavalt veenvaid kaudseid tõendeid, mis oleks võimaldanud kahtlustada teise rikkumise olemasolu ja õigustada vaidlustatud otsuse artikli 1 punkti b, ilma et oleks vaja teha otsus hagejate argumentide kohta seoses neile käesoleva menetluse käigus adresseeritud uue kontrolliotsusega, mis puudutas muu hulgas teise rikkumise aspekte (komisjoni 13. mai 2019. aasta otsus C(2019) 3761, millega kohustati Casino, Guichard-Perrachon SAD ja kõiki tema poolt otseselt või kaudselt kontrollitavaid äriühinguid alluma kontrollile vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 20 lõigetele 1 ja 4 (AT.40466 – Tute 1).
- 274 Seega tuleb teise rikkumise osas nõustuda väitega, et on rikutud hagejate õigust ruumide puutumatusel.
- 275 Kõigest eeltoodust tuleneb, et vaidlustatud otsus tuleb tühistada osas, milles selle artikli 1 punktis b kohustatakse hagejaid alluma kontrollile, mis puudutab nende võimalikku osalemist teises rikkumises, ja ülejäänud osas tuleb hagi jätta rahuldamata.

Kohtukulud

- 276 Üldkohtu kodukorra artikli 134 lõike 3 kohaselt jäävad kummagi poole kohtukulud tema enda kanda, kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks. Kuna vaidlustatud otsus on osaliselt tühistatud, tuleb otsustada, et hagejad ja komisjon kannavad ise oma kohtukulud. Nõukogu, kes astus menetluse komisjoni toetuseks, kannab kodukorra artikli 138 lõike 1 alusel ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (üheksas koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

- 1. Tühistada komisjoni 9. veebruari 2017. aasta otsuse C(2017) 1054 (final) artikli 1 punkt b, millega kohustati Casino, Guichard-Perrachoni ja kõiki tema poolt otseselt või kaudselt kontrollitavaid äriühinguid alluma kontrollile vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 20 lõigetele 1 ja 4 (juhtum AT.40466 – Tute 1).**
- 2. Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.**
- 3. Jätta Casino, Guichard-Perrachoni ja Achats Marchandises Casino SASi (AMC), Euroopa Komisjoni ja Euroopa Liidu Nõukogu kohtukulud nende endi kanda.**

Gervasoni

Madise

da Silva Passos

Kowalik-Bańczyk

Mac Eochaidh

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 5. oktoobril 2020 Luxembourgis.

Allkirjad

Sisukord

I. Õiguslik raamistik	2
II. Vaidluse taust	3
III. Menetlus ja poolte nõuded	4
IV. Õiguslik käsitlus	6
A. Esimene väide, et määruse nr 1/2003 artikkel 20 on õigusvastane	6
1. Õigusvastasuse vastuväite vastuvõetavus	6
2. Õigusvastasuse vastuväite põhjendatus	9
a) Esimene etteheide, et on rikutud õigust tõhusale õiguskaitsevahendile	9
b) Teine etteheide, mis puudutab poolte võrdsuse põhimõtte ja kaitseõiguste rikkumist	17
B. Teine ja kolmas väide, et on rikutud põhjendamiskohustust ja õigust ruumide puutumatussele ...	20
1. Põhjendamiskohustuse rikkumine	21
2. Õiguse ruumide puutumatussele rikkumine	23
a) Proportsionaalsuse põhimõtte järgimine	24
1) Äriühingud ja kontrollitavad ruumid	24
2) Kontrolli kestus	27
3) Kontrolli kuupäev	28
b) Komisjoni poolt piisavalt veenvate kaudsete tõendite omamine	28
1) Komisjoni valduses olevate kaudsete tõendite kindlakstegemine	29
2) Komisjoni valduses olevate kaudsete tõendite piisava veenvuse hindamine	31
i) Vaidlustatud otsust õigustanud kaudsete tõendite vorm	32
ii) Vaidlustatud otsust õigustanud kaudsete tõendite koostajad	36
iii) Vaidlustatud otsust õigustanud kaudsete tõendite sisu	38
– Piisavalt veenvate kaudsete tõendite puudumine esimese rikkumise kahtluse kohta	39
– Piisavalt veenvate kaudsete tõendite puudumine teise rikkumise kahtluse kohta	42
Kohtukulud	46

